

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavsrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i marginen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

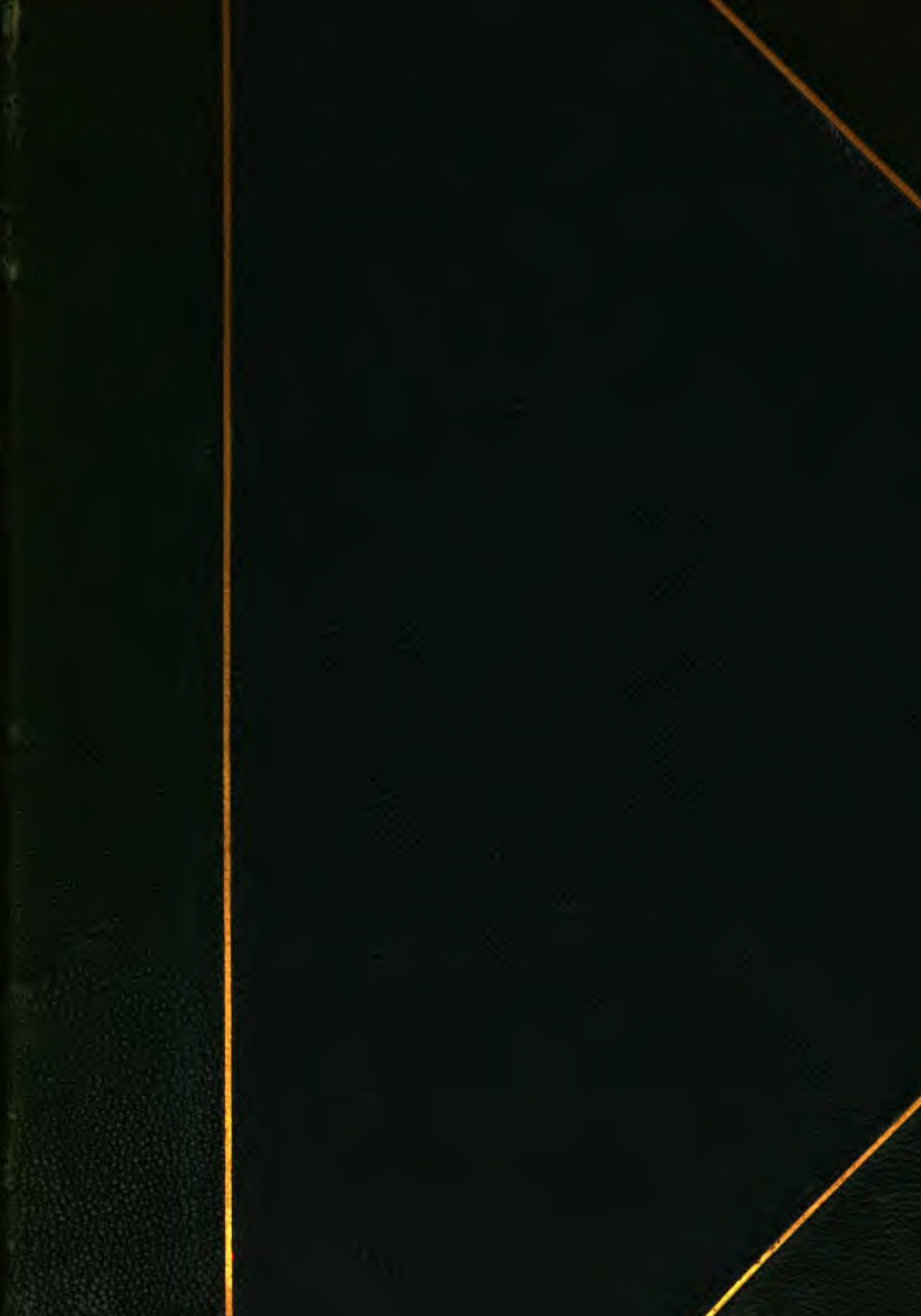
Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- **Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål**
Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.
- **Ikke bruk automatiske søk**
Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.
- **Behold henvisning**
Google-"vanmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.
- **Hold deg innenfor loven**
Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavsrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på <http://books.google.com/>

✓

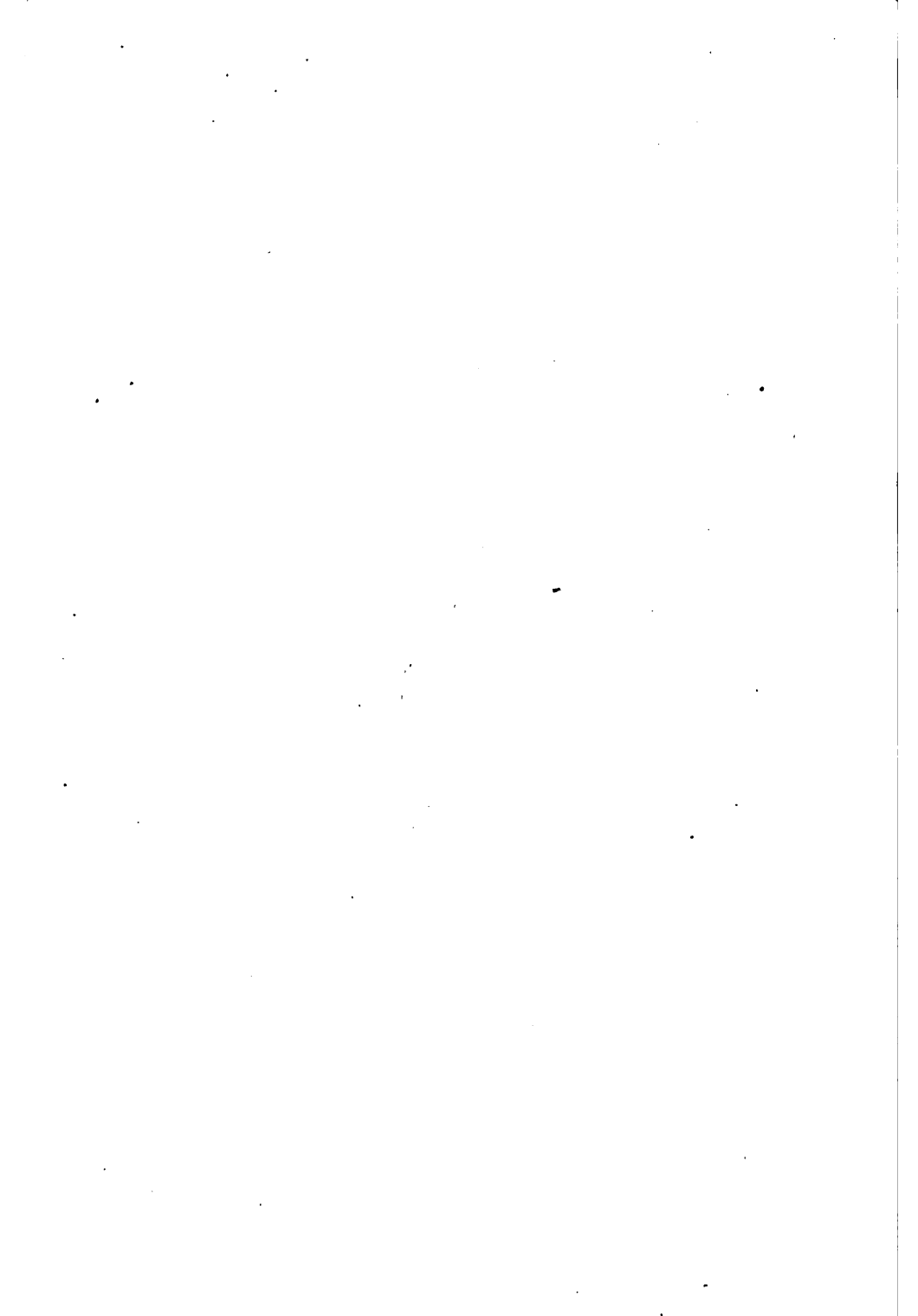
~~55f 225~~

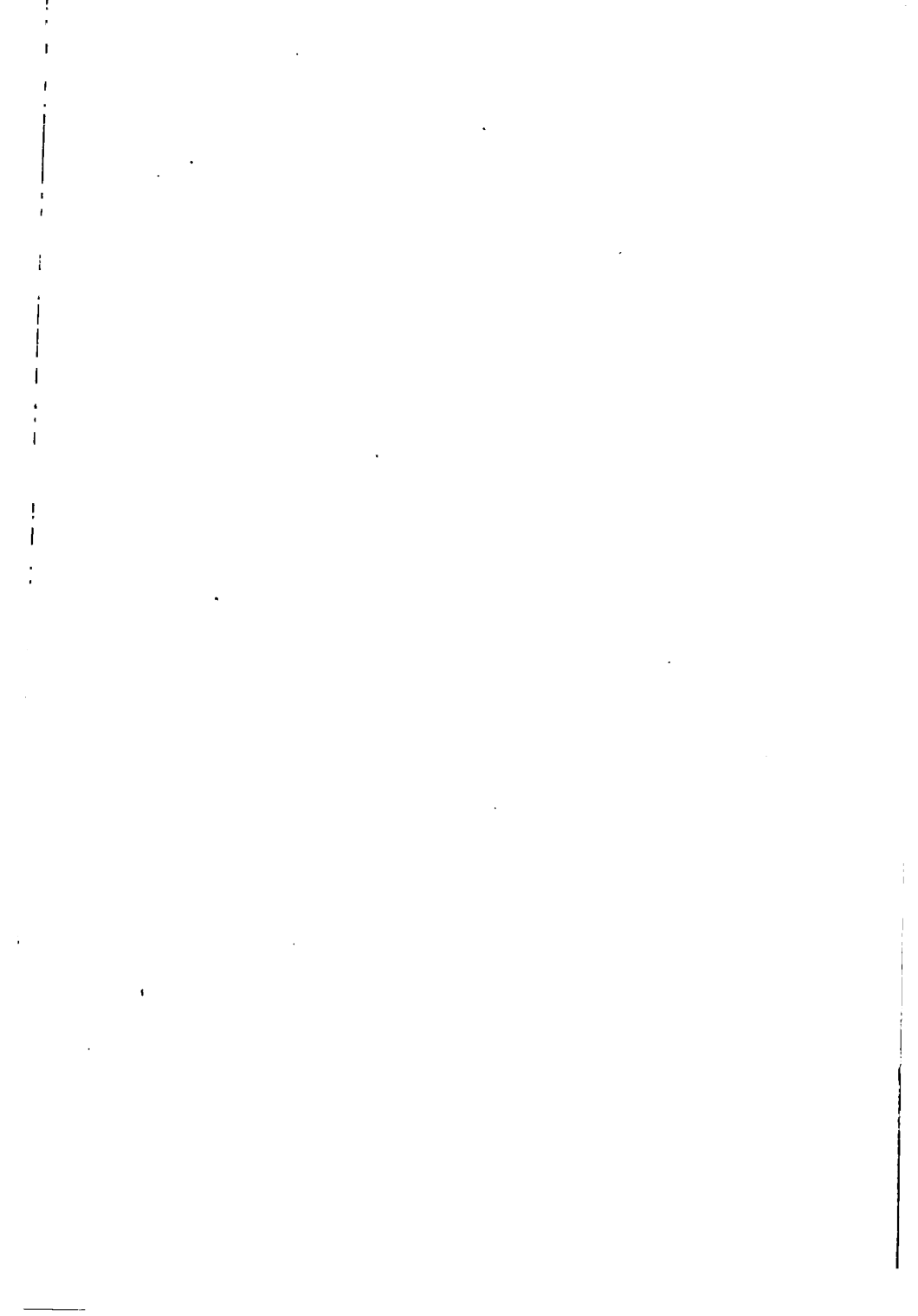
~~283 / 3.~~

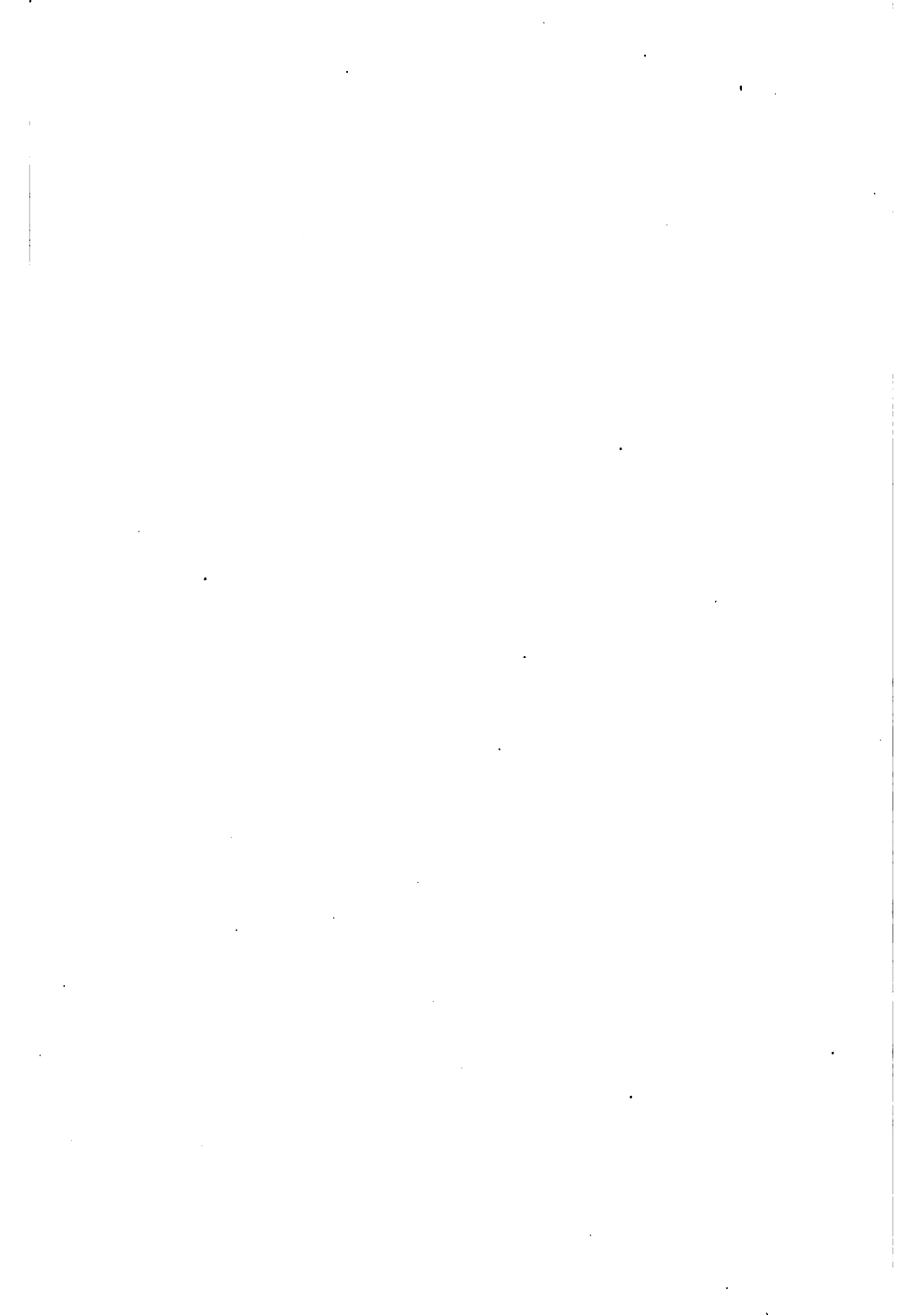

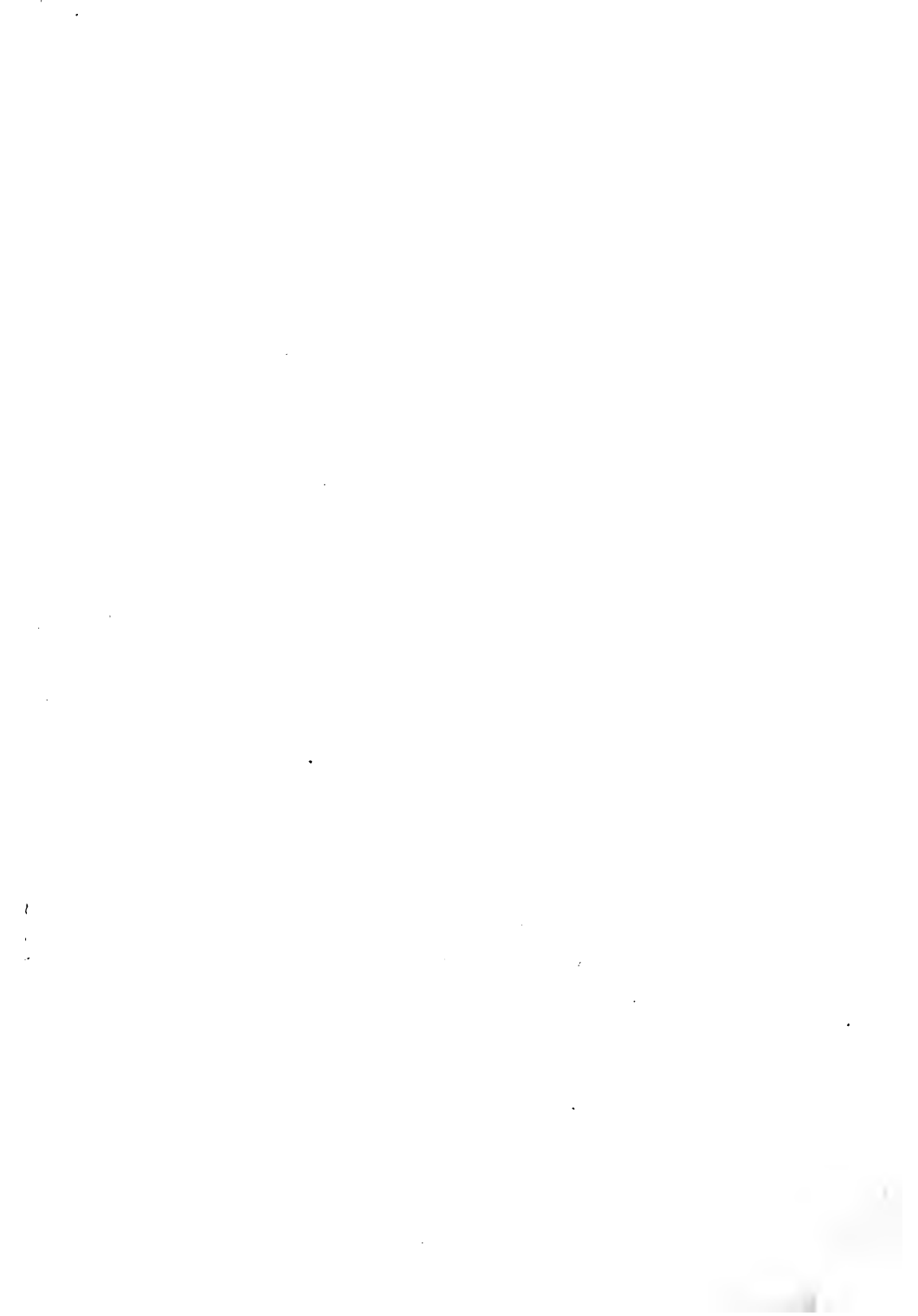
NOR 6 D BJO 17

Bjerg, Bjerg

Gyldendalske Boghandels Forlag.

SYNNØVE SOLBAKKEN,

FORTÆLLING

AF

BJØRNSTJERNE BJØRNSON.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

THIELES BOGTRYKKERI.

1882.

UDGIVEN I ANLEDNING AF FORFATTERENS
25-AARIGE DIGTER-JUBILÆUM.

FØRSTE KAPITEL.

en stor Dal kan der være et til alle Sider fritliggende, højt Sted, som Solen bærer Straaler paa, fra det den gaar op, til den falder. Og de, som bor tættere under Fjældene og sjældnere faar Sol, kalder da hint Sted en Solbakke. Den, hvorom her skal fortælles, bode paa en saadan, hvoraf Gaarden havde sit Navn. Der lagde Sneen sig sidst om Høsten, der braanede det ogsaa først om Vaaren.

Gaardens Ejere var Haugianere og kaldtes Læsere, fordi de havde det travlere med at læse i Bibelen end andre Folk. Manden hed Guttorm, og Konen Karen; de fik en Gut, som døde for dem, og i tre Aar kom de ikke paa den østre Side af Kirken. Efter dette Tidsforløb fik de en Jente, som de kaldte op efter Gutten; han havde hedt Syvert, og hun blev døbt Synnøv, da de ikke fandt noget nærmere. Men Moderen kaldte hende Synnøve, fordi hun, saa længe Barnet var lidet, havde for Vis at lægge »min« til, og det da syntes hende at falde lettere. Hvordan det var og ikke var: den Tid Jenten blev større, kaldte alle hende Synnøve efter Moderen, og de fleste sagde, at i Mandeminde var ikke saa fager en Jente voxet der i Bygden som Synnøve Solbakken. Hun var ikke gammel, før de hver Præken-Søndag tog hende med i Kirke, skjønt Synnøve i Førstningen ikke vidste bedre, end at Præsten stod og skjændte paa Slave-Bent, som hun saa sidde lige neden for Prækestolen. Dog vilde Faderen, at hun skulde være med — »for at faa Vanen,« sagde han; og Moderen vilde det samme, »da ingen vidste, hvorledes hun imidlertid blev passet hjemme.« Var der paa Gaarden noget Lam, Kid eller nogen liden Gris,

som vantrivdes, eller en Ko, noget ondt kom over, blev det altid givet Synnøve til Ejendom, og Moderen syntes vide, at fra den Stund kom det sig; Faderen trode ikke rigtig, det kom deraf, men »det var i alle Fald det samme, hvem af dem ejede Fæet, naar det blot trivdes.«

Paa den anden Side af Dalen og tæt under det høje Fjæld laa en Gaard, som hed Granliden, saa kaldet, fordi den laa midt i en stor Granskog, den eneste i vid Omkreds. Ejerens Oldefader havde været blandt dem, som laa i Holsten og ventede Russen, og fra denne Færd bar han mange fremmede og forunderlige Frøsorter med hjem i Tornistret. Dem plantede han rundt sine Huse; men i Tidens Længde var én efter én gaaet ud; kun nogle Grankongler, som sært nok var komne iblandt, havde sat stærk Skog og skyggede nu Husene til alle Sider. Holstensfareren havde hedt Thorbjørn efter sin Bedstefader, hans ældste Søn Sæmund efter Faderen, og saaledes havde paa den Gaard Ejerne skiftevis hedt Thorbjørn og Sæmund — op i umindelige Tider. Men det Ord gik, at i Granliden havde blot anden hver Mand Lykken med sig, og det var ikke ham, som hed Thorbjørn. Da den nuværende Ejer, Sæmund, fik den første

Søn, tænkte han mange Haande derved, men turde dog vanskelig bryde Slægtens Skik og kaldte ham derfor Thorbjørn. Grundede han da over, om ikke Gutten kunde opdrages slig, at han kom forbi den Skæbnesten, Snakket havde lagt i hans Vej. Han var ikke rigtig vis paa det, men han syntes mærke stridigt Sind hos Gutten; »det skal plukkes ud,« sagde han til Moderen, og saa snart Thorbjørn var bleven tre Aar, satte Faderen sig stundum hen med et Ris i Haanden, tvang ham saa til at bære alle Vedtræer tilbage paa sin Plads, tage op igjen den Kop, han havde kastet, klappe Katten, som han havde klepet. Men Moderen gik gjerne ud, naar det Sind kom over Faderen.

Sæmund undredes ved, at alt som Gutten blev større, var der mere at rette hos ham, og det uagtet han stedse blev strængere medfaren. Han holdt ham tidlig til Bogen og lod ham gaa med paa Marken for at kunne have et Øje med ham. Moderen havde stort Hus og Smaabørn; hun kunde ikke mere end klappe og formane Sønnen hver Morgen, hun klædte ham paa, og tale sagte med Faderen, naar Helligdagene samlede dem. Men Thorbjørn tænkte, naar han fik Hug, fordi a-b sagde ab og ikke ba, og fordi han ikke havde Lov at

give liden Ingrid Ris, som Faderen gav ham: — det er dog underligt, at jeg skal have det saa slemt, og alle Smaasøskende mine skal have det saa godt.

Da han var mest omkring Faderen, og han ikke turde tale synderligt til ham, blev han ordknap, skjønt ikke faatænkt. Engang undslap det ham dog, mens de drog paa det vaade Hø: »Hvorfor er alt Høet tørt og inde derovre paa Solbakken, og her er det vaadt?» — »Fordi de har oftere Sol end vi.« — Det var første Gang, han lagde Mærke til, at den Solglans der borte, han tit havde siddet og glædet sig ved, stod han selv udenfor. Siden den Dag faldt hans Øjne oftere paa Solbakken end før. »Sid ikke der og gab,« sagde Faderen og gav ham et Puf; »herovre maa vi slide, det vi kan, baade liden og stor, skal vi faa noget i Hus.«

Sæmund skiftede Tjenestegut, da Thorbjørn kunde være omkring de syv, otte. Aslak hed den nye, og han var nok allerede vidtrejst, skjønt han blot var Ungguten endda. Den Kvæld, han kom, var Thorbjørn gaaet tilsengs, men den næste Dag, han sad og læste, slog en op Døren med et saadant Spark, som han aldrig havde hørt før, og det var Aslak, der

kom drivende med et stort Fang Ved, — slængte det med Fart ned paa Gulvet, saa Skierne fæg til alle Sider. Selv hoppede han højt i Vejret for at trampe Sneen af sig, og for hvert Hop raabte han: »Det er koldt, sa' Trolldruden, hun sad i Is til Bæltet!« Faderen var ikke inde, — men Moderen sopte Sneen sammen og bar den stiltiende ud. »Hvad glaner du efter?« sagde Aslak til Thorbjørn. — »Ikke efter noget,« svarede denne, thi han var ræd. — »Har du set den Hanen, som du har bag i Bogen der?« — »Ja.« — »Han har fuldt af Høns omkring sig, naar Bogen er lukket i; — har du set det?« — »Nej.« — »Saa se efter!« — Gutten gjorde saa. — »Du er en Tosk!« sagde Aslak til ham. — Men fra den Stund havde ingen den Magt over ham som Aslak.

»Du kan ingen Ting,« sagde Aslak en Dag til Thorbjørn, — denne piltede som sædvanlig efter ham for at give Agt. »Jo, jeg kan til den fjerde Part.« — »Pyt! Nej, du har ikke engang hørt om TrolDET, der dansede saa længe med Jenten, til Solen randt, og det revnede som en Kalv, der har spist Surmælk!« I sine Levedage havde Thorbjørn ikke hørt saa megen Kundskab paa én Gang. »Hvor var det?« spurte han. — »Hvor? — Ja det,

— jo, det var borte paa Solbakken der!« Thorbjørn stirrede. »Har du hørt om ham, som solgte sig til Fanden for et Par gamle Støvler?« Thorbjørn glemte at svare, saa forundret var han. »Du tænker vel paa, hvor det var — he? — — Det var ogsaa borte paa Solbakken der, rigtig lige ned i den Bæk, du ser! — — — Vorherre bevar' os! Det staar daarlig til med din Kristendomskundskab,« sagde han videre. »Du har vel ikke engang hørt gjete hende Kari Træstak?« Nej, han havde ingen Ting hørt. Og mens Aslak nu arbejdede fort, fortalte han endnu fortere, — og det var om Kari Træstak, om Kværnen, der malte Salt paa Havsens Bund, om Fanden med Træsko paa, Troidet, som fik Skjægget fast i en Træstamme, de syv grønne Jomfruer, som nappede Haarene af Skyttepers Lægge, mens han sov og umulig kunde vaagne, og altsammen foregik borte paa Solbakken. »Hvad i Guds Navn gaar der af Gutten?« sagde Moderen den næste Dag. »Han har nu staaet paa Knæ der borte paa Bænken og set ud over til Solbakken, fra det blev lyst.« »Ja, i Dag har han det travelt,« sagde Faderen, som laa og hvilete sig den lange Søndag. »Aa, Folk siger, at han har fæstet Synnøve Sol-

bakken,« sagde Aslak; »men Folk siger ogsaa saa meget,« lagde han til. Thorbjørn forstod det ikke rigtig, men blev dog ildrød over det hele Ansigt. Da Aslak gjorde opmærksom herpaa, krøb han ned af Bænken, tog sin Katekismus og satte sig hen at læse. »Ja, trøst dig med Guds Ord, du,« sagde Aslak; »du faar hende saa ikke alligevel.«

Da det led saa langt frem i Ugen, at han tænkte, de havde glemt det, spurte han Moderen ganske sagte (thi han var undselig ved det): »Du, — hvem er Synnøve Solbakken?« — »Det er en liden Jente, som engang skal eje Solbakken.« — »Har hun ingen Træstak da?« Moderen saa forundret paa ham; »hvad er det, du siger?« sagde hun. Han følte, det maatte være noget dumt, og taug. »En har aldrig set vakrere Barn, end hun er,« lagde Moderen til, »og det har hun faaet i Løn af Vorherre, fordi hun bestandig er snild og brav og flittig til at læse.« Nu vidste han det med.

En Dag, Sæmund havde været i Marken sammen med Aslak, sagde han om Kvælden til Thorbjørn: »Du skal ikke oftere være sammen med Tjenestegutten.« Men Thorbjørn agtede ikke videre paa det. Saa lød det en Stund efter: »Dersom du findes oftere sammen med

ham, gaar det dig ikke godt!« Da sneg Thorbjørn sig efter ham, naar Faderen ikke saa det. Denne kom over dem, der de sad og talte sammen; da fik Thorbjørn Prygl og blev jaget ind. Men siden passede Thorbjørn Aslak op. naar Faderen ikke var hjemme.

En Søndag, Faderen var i Kirke, gjorde nok Thorbjørn Ugagn hjemme. Aslak og han kastede Snebold paa hverandre. »Nej, nej, du kvæler mig,« bad Thorbjørn; »lad os kaste sammen paa noget andet.« Aslak var strax færdig, og saa kastede de først efter den spinkle Gran borte ved Buret, saa efter Burdøren og endelig efter Burvindet, — ikke dette selv, sagde Aslak, men Listen omkring det. Thorbjørn traf imidlertid Ruden og blev bleg. »Pyt, hvem faar vide det? Kast bedre!« Han saa gjorde, men traf nok en. »Nu vil jeg ikke mere.« I det samme kom hans ældste Søster, liden Ingrid, ud. »Kast efter hende, du!« Thorbjørn var strax rede, Jenten græd, og Moderen kom ud. Hun bad ham holde inde. »Kast, kast!« hviskede Aslak. Thorbjørn var hed og ophidset; han gjorde saa. »Jeg mener, du gaar fra Viddet, jeg,« sagde Moderen og rendte imod ham. Han foran, hun efter — Gaarden rundt; Aslak lo,

og Moderen truede. Men der fik hun ham fat oppe i en Snedrive og gav sig i Færd med rigtig at dænge ham. »Jeg slaar igjen, jeg, det bruger de her.« — Moderen holdt forundret inde og saa paa ham. »Det har en anden lært dig,« sagde hun saa, tog ham stiltiende ved Haanden og førte ham ind. Hun sagde ikke et Ord mere til ham, men stilledede godt for hans Smaasøskende og talte med dem om, at nu kom Far snart hjem fra Kirken. Da begyndte det at blive dygtig hedt i Stuen. Aslak bad om Lov til at besøge en Slægtning; det fik han strax; men Thorbjørn blev meget mindre, da Aslak var gaaet. Han havde frygtelig ondt i Maven og var saa klam i Hænderne, at han svedede Bogen, naar han tog i den. Bare Moder ikke vilde sige noget til Far, naar han kom hjem; men at bede derom fik han ikke over sig. Alt, han saa paa, skiftede Udseende, og Stueuhret sagde: Bank, Bank — Bank, Bank! Han maatte op i Vinduet og se paa Solbakken. Den alene laa tilsnet, stille og perlede i Solen som bestandig; Huset stod og lo ud af alle Ruder, og der var visselig ikke en eneste itu; Røgen foer forfærdelig glad op af Piben, saa han kunde forstaa, at de ogsaa der kogte for

Kirkefolket. Der gik bestemt Synnøve og saa ud efter Far sin og skulde slet ikke have Hug, naar han kom hjem. Han vidste ikke, hvad han skulde tage sig for, og blev paa én Gang saa kjærlig mod sine Søstre, at det var ingen Ende paa det. Ingrid var han saa god mod, at han gav hende en blank Knap, som han havde faaet af Aslak. Hun tog ham om Halsen, og han tog hende om Halsen: »Kjære, vesle Ingrid min, er du sint paa mig?» — »Nej, vesle Thorbjørn! Du kan gjerne kaste saa megen Sne paa mig, som du vil.« Men der trampede en Sneen af sig i Svalen! Det var ganske rigtig Faderen; han syntes mild og god, og det var endnu værre. »Nu?» sagde han og saa sig omkring, — og det var forunderligt, at ikke Stueuhret ramlede ned. Moderen satte Maden frem. »Hvordan staar det til her?» spurte Faderen, idet han satte sig og tog Skeen op; Thorbjørn saa paa Moderen, saa Taarerne kom ham i Øjnene. »Aa — jo,« sagde hun rent utrolig langsomt, og hun vilde sige endnu mere, det saa han nok. »Jeg gav Aslak Lov til at gaa ud,« sagde hun. — Det var nu den Gang, tænkte Thorbjørn, — han tog paa at lege med Ingrid, som om han ikke tænkte paa nogen Verdens

Ting.. Saa længe havde Faderen aldrig spist, og Thorbjørn gav sig til sidst i Færd med at tælle hver Bid; men da han kom til den fjerde, vilde han se, hvor meget han kunde tælle op mellem den fjerde og femte, og saaledes gik det i Stykker for ham. Endelig rejste Faderen sig og gik ud. Ruderne, Ruderne, klirrede det for Ørene paa ham, og han saa efter, om de var hele, de, som var i Stuen. Jo, de var hele allesammen. Men nu gik ogsaa Moderen ud. Thorbjørn tog liden Ingrid i Fang og sagde saa blidt, at hun forundret maatte stirre paa ham: »Vi to skal lege Gulddronning i Enge, vi!« Det vilde hun da gjerne. Og saa sang han, mens Benene skalv under ham:

Vesle Blomme,
Enge-Blomme,
hør nu lidt paa mig!
Og vil du være Kjæresten min,
saa skal du faa en Kaabe fin
af Fløjl og Guld,
af Perler fuld.
Ditteli, dutteli, deja —
og Solen skinner paa Heja!

Saa svarede hun:

Gulddronning,
Perledronning,
hør nu lidt paa mig!

Jeg vil ej være Kjæresten din,
jeg vil ej have Kaaben fin
af Fløjl og Guld,
af Perler fuld.
Ditteli, dutteli, deja —
og Solen skinner paa Heja!

Men som nu denne Leg var bedst i Gang, kom Faderen ind og satte Øjet vist paa ham. Han trykkede Ingrid tættere i Fang og faldt slet ikke af Stolen. Faderen vendte sig bort, sagde ingen Ting; en halv Time gik, han havde endnu intet sagt, — og Thorbjørn vilde næsten begynde at være glad, men turde ikke. Han vidste ikke, hvad han skulde tro, da Faderen selv hjalp til at klæde ham af; han begyndte saa smaat at skælve igjen. Da klappede Faderen ham paa Hovedet og strøg hans Kind; det havde han ikke gjort, saa langt tilbage Gutten kunde huske, og derfor blev han saa varm om Hjærtet og over den hele Krop, at Frygten randt af ham som Is for Solstik. Han vidste ikke, hvorledes han kom i Seng, og da han hverken kunde give sig til at synge eller raabe, lagde han Hænderne stille over Kors, bad Fadervor sex Gange fremlængs og baglængs, ganske sagte, — og følte, idet han sovnedede ind, at der var dog

ingen paa Guds grønne Jord, han holdt slig af som Far sin.

Den næste Dag vaagnede han i en forfærdelig Angst, fordi han ikke kunde skrige; thi han skulde nu alligevel have Prygl. Da han slog Øjnene op, mærkede han til stor Lettelse, at han bare havde drømt det, men mærkede ogsaa snart, at en anden netop skulde have Prygl, og det var Aslak. Sæmund gik op og ned ad Gulvet, og Thorbjørn kjendte nok den Gang. Den noget lille, men undersætsige Mand saa en og anden Gang under de buskede Bryn saaledes hen til Aslak, at denne nok følte, hvad der laa i Luften; Aslak selv sad oppe paa Bunden af en stor Tønde, ned ad hvilken hans Ben dinglede eller krogede opover. Han havde som sædvanlig Hænderne i Lommen og Huen paa Hovedet trykket let ned, saa at det tykke, mørke Haar stak i Dusker frem under Skyggen. Den lidt skjæve Mund var endnu skjævere, det hele Hoved holdt han lidt paa Skakke og saa til Sæmund fra Siden af under halvt til-lukkede Øjenlaag. »Ja, Gutten din er gal nok,« sagde han; »men værre er det, at Hesten din er troldskræmt.« Sæmund stansede; »du er en Gap!« sagde han, saa det drøned

i Stuen, og Aslak lukkede Øjenlaagene endnu tættere til. Sæmund gik paa ny; Aslak sad en Stund stille. »Jo gu' er den troldskræmt, jo!« og skottede efter ham for at se, hvad Virkning det havde. »Nej, men den er skogræd, er den,« sagde Sæmund, fremdeles gaaende; »du har fældet Træ over den i Marken, din uvorne Slusk, og derfor kan ingen længer faa den til at gaa rolig der.« Aslak hørte en Stund paa dette. »Jaja! tro det, du, Troen skæmmer ingen. Men jeg tviler paa, den gjør Hesten din god igjen,« lagde han til og skubbede sig i det samme længre ind paa Tønden og dækkede for Ansigtet med den ene Haand. Sæmund kom ganske rigtig hen til ham og sagde sagte, men uhyggelig nok: »Du er en ond —« »Sæmund!« lød det borte fra Aaren; det var Ingebjørg, Konen, som tyssede paa ham, ligesom hun sad og tyssede paa den mindste, der var bange og vilde skrige. Barnet havde tiet før, og nu taug ogsaa Sæmund; men han stak dog sin for en saa undersætsig Mand meget lille Næve lige op under Næsen paa Aslak og holdt den der en Stund, idet han ludede sig frem og brændte ham med Øjnene i Ansigtet. Derpaa gik han som før og saa hen til ham en og

anden Gang i Hast. Aslak var meget bleg, men lo dog med det halve Ansigt over til Thorbjørn, idet han holdt den Side ganske stram, som vendte mod Sæmund. »Vorherre give os et godt Taalmod!« sagde han om lidt, men bøjede i det samme Albuen op som for at afbøde et Slag. Sæmund stansede tvært og skreg med al sin Stemme, idet han satte Foden i Gulvet, saa Aslak gav sig: »Nævn ikke ham, — du!« — Ingebjørg rejste sig med Spædbarnet og tog ham mildt i Armen. Han saa ikke til hende, men lod dog i det samme Armen falde. Hun satte sig, han gik atter op og ned; men ingen sagde noget. Da dette varede en Stund, maatte Aslak til paa ny. »Ja, han har vel meget at bestille paa Granliden, — han!« »Sæmund! Sæmund!« hviskede Ingebjørg; men før det naade frem, var Sæmund alt raset hen til Aslak, som satte Foden for. Den blev brudt ned, Karlen greben i den og Trøjekraven, løftet og saaledes sat imod den lukkede Dør, at Fældingen gik ud, han ud igjennem den paa Hovedet. Konen, Thorbjørn, alle Børnene skreg og bad for ham, og hele Huset stod i én Jammer. Men Sæmund ud efter ham, huskede ikke paa at lukke Døren ordentlig op, men spændte Re-

sterne til Side, tog ham anden Gang, bar ham ud af Svalen, ud paa Gaarden, løftede ham højt og kastede ham med al Magt ned igjen. Og da han mærkede, at der var for megen Sne til, at han kunde slaa sig tilgagns, satte han Knæet paa hans Bryst og foer ham lige op i Ansigtet, løftede ham tredje Gang, bar ham til et mere snefrit Sted som en Ulv, der drager en sønderreven Hund, slap ham atter, værre end før, knægik ham, — og ingen kunde vide, hvorledes dette havde endt, dersom ikke Ingebjørg var styrtet imellem med Spædbarnet i Armen; »gjør os ikke ulykkelige!« skreg hun.

En Stund efter sad Ingebjørg i Stuen, Thorbjørn klædte sig, Faderen gik atter op og ned, drak nu og da lidt Vand, men Haanden dirrede slig, at Vandet fløj over Koppen og klaskede i Gulvet. Aslak kom ikke ind, og Ingebjørg gjorde om lidt Mine til at gaa ud. »Bliv inde,« sagde han, som var det ikke til hende, han talte, og hun blev inde. En Stund efter gik han dog selv. Han kom ikke igjen. Thorbjørn tog sin Bog og læste uafsladelig uden at se op, skjønt han ikke samlede en Sætning.

Et Stykke længre frem paa Formiddagen var Huset i sin gamle Orden, skjønt alle havde

en Følelse over sig som efter et fremmed Besøg. Thorbjørn vovede at gaa ud, og den første, han mødte uden for Døren, var Aslak, som havde læsset alt sit Tøj paa en Kjælke; men Kjælken var Thorbjørns. Thorbjørn stirrede paa ham; thi han saa styg ud. Blodet var klæbet fast til Ansigtet og smurt vidt udover, han hostede og tog sig ofte for Brystet. Han saa en Stund stiltiende paa Thorbjørn, og saa brød han stærkt frem: »Jeg liker ikke de Øjnene dine, Gut!« Dermed skrævede han over Kjælken, satte sig og agede nedover. »Du faar se til, hvor du finder Kjælken!« sagde han og lo, idet han endnu engang vendte sig og rakte Tunge ad ham. Da rejste Aslak.

Men i den Uge, som fulgte, kom Lensmanden did; Faderen var stundum borte, Moderen græd, og hun var ogsaa et Par Gange borte. »Hvad er det, Mor?« — »Aa, Aslak har forvoldt det altsammen.«

Saa en Dag greb de liden Ingrid i, at hun sad og sang:

O, du livsalige Verden!
Nu er jeg lej af din Færden:
Jenten stikker Foden frem,
Gutten gaar fra sine fem,

Madmor blander Vand i Mad,
Madfar ligger lang og lad;
Katten er den klogeste i Huset:
han stjæler Rømmen af Kruset.

Det blev vel et Spurlag efter, hvor hun havde lært den Visestump. Jo, det var af Thorbjørn. Denne blev meget ræd og sagde, han havde lært den af Aslak. Det sagdes ham da, at dersom han selv sang eller lærte hende flere slige Viser, fik han Hug. Lidt efter kom liden Ingrid til at bande. Thorbjørn blev atter kaldt til, og Sæmund mente, det var bedst, han fik lidt af Riset med det samme; men han græd og lovede saa fagert for sig, at han slap for denne Gang.

Den næste Prækensøndag sagde Faderen til ham: »I Dag skal du slippe at gjøre Ugagn hjemme; du skal følge med mig til Kirke.«

ANDET KAPITEL.

Kirken staar i Bondens Tanke paa et højt Sted og for sig selv, fredlyst, med Graves Højtid omkring, Messens Livlighed inde. Den er det eneste Hus i Dalen, hvorpaa han har anvendt Pragt, og dens Spir rækker derfor ogsaa lidt længre, end det synes at række. Dens Klokker hilser langvejs hans Gang did den rene Søndagsmorgen, og han løfter altid paa Huen til dem, som han vilde sige dem et Tak for sidst! Det er et Forbund imellem ham og dem, som ingen kjender. Tidlig stod han vel i den aabne Dør og lyttede til dem, mens Kirkefølget drog i stille Tog forbi nede paa Vejen; Far lagede sig til, men han selv var for liden. Han forbandt da mangan Forestilling med

denne tunge, stærke Lyd, der regerede mellem Fjældene en Time eller to og ljomedede fra det ene til det andet; men én var uadskillelig fra dem: rene, ny Klæder, skinnende Kvinder, pudsede Heste med blanke Seletøj.

Og naar de saa en Søndag ringer over hans egen Lykke, der han selv i splinterny, men for store Klæder gaar stø ved sin Faders Side og skal første Gang dérhen, ja, da er der Jubel i dem! Da kan de vel slaa alle Døre op for, hvad han vil faa se! Og paa Tilbagevejen, naar de larmer hen over Hovedet, endnu tungt og vuggende paa Sange, Messer, Prædikenord, der jager og jages af, hvad Øjet paa samme Tid har optaget: Altertavlen, Dragter, Personer, — da hvælver de ogsaa én Gang for alle Tag over dette samlede Indtryk og vier ind den mindre Kirke, han derefter bærer i sit Indre.

Lidt ældre maa han gjæte tilfjælds; men naar han den vakre, dugfulde Søndagsmorgen sidder paa Stenen med Kreaturerne neden for sig og hører Kirkeklokkerne over deres Bjælder, da bliver han tungsindig. Thi der klinger i dem noget lyst, let, lokkende dernede fra, Tanke om Kjendinger ved Kirken, Glæde, naar man er der, endnu større, naar man har

været der, god Mad hjemme, Far, Mor, Søskende, Leg paa Volden den glade Søndagskvæld, og det lille Hjærte gjør Opstand i Brystet. Men det ender dog altid med, at det var Kirkeklokkerne, som lød; han husker sig om og finder til sidst en halv Salmestub, han kan; den synger han med foldede Hænder og et langt Øje ned i Dalen, siger saa en liden Bøn ovenpaa, springer op, er glad og støder i Luren, saa det skralder i Fjældene.

Her i de stille Fjælddale har endnu Kirken sin særskilte Tale til enhver Alder, sit eget Syn for ethvert Øje; meget kan have bygget imellem, men aldrig noget over. Den staar voxen og færdig for Konfirmanden, — med oprakt Finger, halvt truende, halvt vinkende, for Ynglingen, som har gjort sit Valg, — bredskuldret og stærk over Mandens Sorg, — rummelig og mild over Oldingen, som er træt. Midt under Gudstjenesten indledes og døbes de smaa Børn, og det er bekjendt nok, at under denne Handling er Andagten størst.

Man kan derfor ikke tegne norske Bønder, fordærvede eller ufordærvede, uden et eller andet Sted at støde sammen med Kirken. Det vil synes en Ensformighed; men det er maaske ikke den værste. Dette være sagt

én Gang for alle og ikke netop for det Kirkebesøgs Skyld, som her kommer.

Thorbjørn var glad til Turen og Synet, fik forunderlig mange Farver i Øjnene uden for Kirken, følte den Stilhedens Tyngde, som laa over alle og alt indenfor, da Messen endnu ikke var begyndt; og skjønt han selv ikke huskede at bøje Hovedet, da Bønnen blev læst, var det dog som bøjet ved Synet af flere Hundre bøjede Hoveder. Sangen gik, og alle sang paa én Gang omkring ham, saa det blev ham næsten forfærdeligt. Saa hunsunken sad han, at han skvat op som af en Drøm, da deres Stol sagte blev aabnet for en, som traadte ind. Efter endt Sang tog Faderen hin Mand i Haanden og spurte: »Staar det godt til paa Solbakken?«

Thorbjørn fik Øjnene op; men hvorledes han saa eller ikke saa, var der liden Forbindelse at søge med denne Mand og noget Slags Trolddom. Det var en mild, lyslet Mand med store, blaa Øjne, høj Pande og høj i Sædet; han smilte, naar en talte til ham, og sagde ja til altsammen, Sæmund sagde, men var ellers faatalende. — »Der kan du faa hende Synnøve at se,« sagde Faderen, idet han ludede sig ned til Thorbjørn, tog ham

paa Knæ og pegte over i den lige overfor værende Kvindestol. Der stod en liden Pige paa Knæ oppe paa Bænken og saa ud over Rækværket; hun var endnu lysere end hin Mand, saa lys, at han aldrig havde set Magen. Hun havde røde Flaggerbaand i Huen, hvidgule Haar indunder og lo nu over til ham, saa han en lang Tid ikke kunde se paa andet end hendes hvide Tænder. Hun holdt en skinnende Salmebog i den ene Haand og et sammenlagt rødgult Silketørklæde i den andre og morede sig nu med at slaa Lommetørklædet paa Salmebogen. Jo mere han stirrede, des mere lo hun, og han vilde ogsaa staa paa Knæ paa Bænken ligesom hun. Saa nikkede hun. Han saa en Stund alvorlig paa hende; saa nikkede han. Hun lo og nikkede én Gang til; han nikkede atter, og én Gang til, og endnu én Gang. Hun lo, men nikkede ikke mere, — før om lidt, da han atter havde glemt det, saa nikkede hun.

»Jeg vil ogsaa se!« hørte han bag sig — og følte i det samme en drage ham efter Benene ned paa Gulvet, saa han var nær ved at falde; det var en firskaaren liden en, som nu arbejdede sig tappert op i hans Sted; han havde ogsaa lyst, stridt Haar og en but Næse.

Aslak havde nok lært Thorbjørn, hvorledes de slemme Gutter, han mødte i Kirke og Skole, skulde tages; Thorbjørn kneb derfor Gutten bag, saa han vilde til at skrige, men holdt inde og kravlede i dettes Sted meget fort ned igjen af Bænken og tog Thorbjørn i begge Øren. Denne greb fat i hans Lug og satte ham ind under sig; hin skreg endnu ikke, men bed Thorbjørn i Laaret; Thorbjørn trak det tilbage og satte hans Ansigt lige lukt i Gulvet. Da blev han selv tagen i Trøjekraven og løftet op som en Halmsæk, — det var Faderen, som satte ham i Fang. »Var det ikke i Kirken, fik du Prygl,« hviskede han ham ind i Øret og trykkede hans Haand, saa det sved lige ned i Foden. Han huskede paa Synnøve og saa over; hun stod der endnu, men saa stirrende og fortabt, at han begyndte at ane; hvad han havde gjort, at det maatte være noget rigtig galt. Saa snart hun mærkede, at han saa paa hende, krøb hun ned af Bænken og var ikke mere at se.

Der kom Klokker, der kom Præst frem: han hørte og saa vel paa dem; der kom atter Klokker og atter Præst, — men endnu sad han der paa Faderens Fang og tænkte: skal hun ikke snart se op igjen? Hin Karl, som

havde trukket ham ned af Bænken, sad paa en Skammel længre inde i Stolen, og hver Gang han vilde rejse sig, fik han et Puf i Ryggen af en gammel en, som sad og dubbede, men vaagnede regelmæssig, hver Gang hin gjorde Mine til at rejse sig. »Skal hun ikke snart se op igjen,« tænkte Thorbjørn, og hvert rødt Baand, som han saa, røre sig rundt omkring, mindede om dem, hun havde, og hvert tilstadset Billede i den gamle Kirke var enten netop saa stort eller lidet mindre end hun. Jo, der stak hun Hovedet op; men strax hun fik se ham, trak hun det alvorlig ned igjen. — Klokkeren kom frem og Præsten endnu engang, der blev ringet, og man rejste sig. Faderen talte atter sagte med den lyse Mand, de gik sammen over til Kvindfolkestolen, hvor man ogsaa havde rejst sig. Den første, som kom ud derfra, var en lys Kone, som smilte ligesom Manden, men dog mindre; hun var ganske liden og bleg og holdt Synnøve ved Haanden. Thorbjørn strax lige mod denne; men hun trak sig hurtig unda ham, rundt om Moderens Kjole. »Lad mig være!« sagde hun. »Han der har nok ikke før været i Kirke,« sagde den lyse Kone og lagde Haanden paa ham. »Nej, derfor slaas han ogsaa den første

Gang, han er der,« sagde Sæmund. — Thorbjørn saa skamfuld op paa hende og derfra paa Synnøve, der syntes ham endnu alvorligere. De gik alle ud, — de ældre i Samtale, men Thorbjørn efter Synnøve, som trak sig tættere til Moderen, hver Gang han kom hende nær. Den anden Gut saa han ikke mere. Ude paa Kirkevolden stansede de og begyndte en længre Samtale. Thorbjørn hørte flere Gange »Aslak« nævne, og da han var bange for, at der ogsaa kunde tales lidt om ham selv med det samme, trak han sig tilbage. »Du skal ikke høre dette!« sagde Moderen til Synnøve; »gaa en Smule bort, Venne! min; gaa bort, siger jeg!« Synnøve drog sig nølende tilbage. Thorbjørn gik da nærmere hen til hende og saa paa hende, og hun saa paa ham, og saadan stod de en lang Stund blot og saa paa hverandre. Endelig sagde hun: »Fy!« — »Hvorfor siger du fy?« spurte han. — »Fy!« sagde hun endnu engang. »Fy, skamme dig!« lagde hun til. — »Hvad har jeg da gjort?« — »Du har slaaedes i Kirken, og mens Præsten stod og messede, — fy!« — »Ja, men det er længe siden.« Dette slog hende, og hun sagde om lidt: »Er det dig, som heder Thorbjørn Granliden?« —

»Ja, og er det dig, som heder Synnøve Solbakken?« — »Ja. — — Jeg har bestandig hørt, at du var saadan en snild Gut.« — »Nej, det er ikke sandt; for jeg er den slemmeste af alle os hjemme,« sagde Thorbjørn. — »Nu har jeg aldrig hørt — —,« sagde Synnøve og slog de smaa Hænder sammen; »Mor, Mor! han siger —« — »Ti stille og gaa bort!« mødte hende fra den Kant, — og hun stansede, vendte derpaa langsomt og baglængs tilbage, med de store, blaa Øjne hæftede paa Moderen. »Jeg har bestandig hørt, at du var saa snild,« sagde Thorbjørn. — »Ja, det er somme Tider, naar jeg har læst, det,« svarede hun. — — »Er det sandt, der er saa overlæg fuldt med Nisser og Trold og andet ondt der borte paa eders Kanter?« spurte han, satte Haanden i Siden, den ene Fod frem og støttede sig paa den andre, — netop som han havde set Aslak gjøre det. — »Mor, Mor! veed du, hvad han siger? han siger — —« — »Lad mig være, hører du! Og kom ikke hid, før jeg kalder paa dig!« Hun maatte atter langsomt og baglængs tilbage, idet hun puttede en Snip af Tørklædet ind i Munden, bed fast og trak i det. »Er det slet ikke sandt, at hver Nat saa spiller det i Hougene der borte?« —

»Nej!« — »Har du aldrig set Trold da?« —
»Nej!« — »Men i Jesu Navn — —« — »Fy,
det skal du ikke sige!« — »Aa pyt; det er
ikke farligt!« sagde han og spyttede mellem
Tænderne for at vise hende, hvor langt han
kunde spytte. — »Jo, jo,« sagde hun; »for
saa kommer du i Helvede!« — »Tror du det?«
spurte han betydelig mygere; thi han havde
blot tænkt sig, at han kunde faa Hug for det,
og nu stod Faderen saa langt borte. — »Hvem
paa Lag er den stærkeste der over paa eders
Side?« spurte han og satte Huen lidt mere
paa den ene Kant. — »Nej, det véd jeg
ikke.« — »Ja, paa vor Side er det Far; han
er saa stærk, at han pryglter Aslak; og du
kan tro, Aslak er stærk.« — »Ja saa.« —
»Han har engang taget og løftet en Hest.« —
»En Hest!« — »Det er saa sandt, saa sandt,
— for han har selv fortalt det.« Da tvilede
jo heller ikke hun. »Hvem er Aslak?« spurte
hun. — »Det er vel en slem en, kan du tro.
Han Far pryglte ham slig, at her i Verden
er nu aldrig Mand bleven prygl't slig før.« —
— »Slaas I der borte hos eder?« — »Ja somme
Tider, saa — — Gjør I det ikke over hos
eder?« — »Nej, aldrig.« — »Hvad gjør I der
da?« — »Aa, Mor steller med Maden, binder

og syr; det gjør Kari ogsaa, men ikke saa godt som Mor, fordi Kari er saa lad. Men Randi passer Kørene, Far og Gutterne er i Marken eller ogsaa hjemme.◀ Dette fandt han var en tilfredsstillende Forklaring. »Men hver Aften læser vi, og synger vi,◀ fortsatte hun, »og det gjør vi om Søndagen ogsaa.◀ — »Allesammen?◀ — »Ja.◀ — »Det maa være langsomt — —◀ — »Langsomt? Mor, han sig —,◀ men saa huskede hun, at derhen skulde hun ikke. — »Du kan tro, jeg ejer mange Sauer,◀ sagde hun. — »Gjør du det?◀ — »Ja, tre gaar med Lam i Vinter, og den ene, tror jeg bestemt, faar to.◀ — »Saa du har Sauer, du?◀ — »Ja, jeg har ogsaa Kør og Grise. Har du ingen?◀ — »Nej.◀ — »Kom bort til mig, skal du faa et Lam. Saa skal du nok se, at du faar flere af det.◀ — »Det vilde være urimelig trøjsomt.◀ De stod lidt; »kunde ikke ogsaa Ingrid faa et Lam?◀ spurte han. — »Hvem er Ingrid?◀ — »Ingrid, vesle Ingrid?◀ Nej, hende kjendte hun ikke. »Er hun mindre end du?◀ — »Ja vist er hun mindre end jeg, — saa pas som du.◀ — »Aa nej! hende maa du tage med, hører du!◀ Jo, det skulde han da. »Men,◀ sagde hun, »da du faar et Lam, kan hun faa en Gris.◀ Det fandt ogsaa han

var langt klogere, og nu fortalte de lidt om fælles Kjendinger, hvoraf de rigtignok ikke havde mange. Forældrene var færdige, og de maatte gaa hjem.

Om Natten drømte han om Solbakken, og syntes han at se bare hvide Lam der borte og en liden lys Jente med røde Baand gaa midt imellem dem. Ingrid og han talte hver eneste Dag om at komme derover. De havde saa mange Lam og Smaagrise at passe, at de vidste ikke, hvorledes de skulde vende sig imellem dem. Imidlertid undrede de sig meget over, at de ikke kunde gaa did strax. »Fordi om den vesle Jentungen har bedt eder?« spurte Moderen; »har du hørt sligt før?« — »Ja ja, vent nu til næste Prækensøndag,« mente Thorbjørn, »saa skal I se.«

Den kom. »Du skal være saa slem til at skryde og lyve og bande,« sagde Synnøve da til ham, »at du ikke faar Lov til at komme, før du har lagt det af.« — »Hvem har sagt det?« spurte Thorbjørn forundret. — »Mor.«

Ingrid var spændt paa Hjemkomsten, og han fortalte hende og Moderen, hvordan det var gaaet. »Der kan du se!« sagde Moderen. Ingrid sagde ingen Ting. Men herefter passede baade hun og Moderen paa ham, hver

Gang han bandte eller skrød. Ingrid og han kom imidlertid op at slaas om, hvor vidt »Hunden fare i mig!« kunde være at bande eller ej. Ingrid fik Prygl, og siden brugte han »Hunden fare i mig!« hele Dagen. Men om Kvælden hørte Faderen det. »Jo, han skal fare i dig!« sagde han og drev til ham, saa han tumlede hen. Thorbjørn var mest skamfuld for Ingrid; men hun gik om en liden Stund bort til ham og klappede ham.

Da et Par Maaneder led frem, kom de begge over paa Solbakken; Synnøve var siden hos dem, de atter der, og saaledes under hele Opvæksten. Thorbjørn og Synnøve kapløste; de gik i samme Skole, og han blev til sidst flinkere, saa flink, at Præsten tog sig af ham. Men Ingrid gik det daarligere med, og hende hjalp de begge. Hun og Synnøve blev saa uadskillelige, at Folk kaldte dem »Ryperne«, fordi de altid fløj sammen, og begge var meget lyse.

Det hændte sig, ret som det var, at Synnøve slog sig vred paa Thorbjørn, fordi han var vel vild af sig og ragede i Klammeri baade hist og her. Ingrid gik da altid imellem, og de var atter Godvenner som før. Men fik Synnøves Mor høre om Slagsmaal, kom han

ikke paa Solbakken den Uge og knap nok den næste. Sæmund turde ingen fortælle om sligt; »han farer for haardt med Gutten,« sagde Konen hans og paalagde alle Taushed.

Som de nu voxte til, blev de alle tre fagre at se til, skjønt hver paa sin Maade. Synnøve blev høj og slank, fik gule Haar, et fint, skinnende Ansigt med stille blaa Øjne. Naar hun talte, smilte hun, og Folk sagde tidlig, at det var velsignet at gaa ind under det Smil. Ingrid var mindre, men førere, havde endnu lysere Haar, men et ganske lidet Ansigt, der var blødt og rundt. Thorbjørn blev af Middelshøjde, men saare velvoxen, fik mørkt Haar, dunkelblaa Øjne, skarpt Ansigt og stærke Lemmer. Han plejede gjerne selv at fortælle, naar han var vred, at han kunde læse og skrive lige saa godt som Skolemesteren og frygtede ellers ingen Mand i Dalen — uden Far sin, tænkte han; men det lagde han ikke til.

Thorbjørn vilde tidlig konfirmeres; men deraf blev der intet; »saa længe du ikke er konfirmeret, er du bare Gutten, og jeg kan bedre raade med dig!« sagde Far hans. Saa-dan bar det da til, at han, Synnøve og Ingrid gik til Præsten paa samme Tid. Synnøve havde ogsaa ventet længe; hun var 15, i det

16de Aar. »En kan aldrig nok, naar en skal aflægge sit Gudsløfte,« havde Moderen altid sagt, og Faderen, Guttorm Solbakken, havde sagt ja dertil. Saa var det ikke rart, at et Par Friere begyndte at vise sig, den ene en bedre Mands Søn og den anden en rig Nabo. »Det er dog for galt! Hun er endnu ikke konfirmeret!« — »Ja, saa faar vi konfirmere hende da,« sagde Faderen. Men herom vidste Synnøve selv intet.

Paa Præstegaarden syntes Kvindfolkene af Præstens Familie saa godt om Synnøve, at de tog hende ind for at tale med hende. Ingrid og Thorbjørn stod igjen ude blandt de andre, og da en Gut sagde til ham: »Saa du slap ikke ind med? De tager hende bestemt fra dig!« saa kostede dette hin Gut et blaadt Øje. Fra nu af blev det en Skik blandt de andre Gutter at ærte ham med Synnøve, og det viste sig ogsaa, at intet kunde sætte ham i større Vrede. I en Skog op under Præstegaarden blev der til sidst og efter Aftale et stort Slagsmaal, der havde dette til Grund; det voxte slig op, at Thorbjørn fik at gjøre med en hel Flok paa én Gang. Kvindfolkene var gaaet i Forvejen, saa der var ingen til at skille dem ad, og det blev derfor værre og

værre. Tabe vilde han ikke, der kom flere ind paa ham, og nu forsvarede han sig, paa hvad Maade han bedst kunde, hvorfor der uddeltes Slag, som siden selv fortalte, hvad der var foregaaet. Aarsagen kom med det samme op, og der blev stærk Tale om dette i Bygden.

Næste Prækensøndag vilde Thorbjørn ikke gaa til Kirke; næste Dag, de skulde være hos Præsten, lagde han sig syg. Ingrid gik derfor alene. Han spurte hende ved Hjemkomsten, hvad Synnøve havde sagt. »Ingen Ting.«

Da han saa gik med igjen, syntes han, at alle Folk saa paa ham, og at Konfirmanderne fniste. Men Synnøve kom senere end de andre og var meget inde hos Præstens den Dag. Han frygtede Skjænd af Præsten, men mærkede snart, at de to eneste i Bygden, som ikke kjendte noget til Slagsmaalet, var hans egen Fader og Præsten. Det kunde endda gaa an; men hvorledes han atter kunde komme i Tale med Synnøve, vidste han ikke; thi det var første Gang, han ikke rigtig vilde bede Ingrid gaa imellem. Efter endt Overhøring var Synnøve atter inde hos Præstens; han ventede, saa længe der endnu var andre paa Gaarden; men til sidst maatte ogsaa han gaa. Ingrid var gaaet blandt de første.

Næste Dag var Synnøve kommen før alle de andre og gik i Haven med en af Frøkenene og en ung Herre. Frøkenen tog op Blomster og gav Synnøve, Herren hjalp til, og Thorbjørn stod blandt de andre udenfor og saa paa. De forklarede hende højt nok, saa alle hørte det, hvorledes disse Blomster skulde sættes, og Synnøve lovede selv at gjøre det, for at det netop kunde blive, som de havde sagt. »Det kan du ikke gjøre alene,« sagde hin fremmede Mand, og dette tænkte Thorbjørn paa. -- Da Synnøve kom ud til de andre, viste disse hende endnu større Agt end sædvanlig; men Synnøve gik hen til Ingrid, hilste blidt paa hende og bad hende følge med ned paa Volden. Der satte de sig; thi det var længe siden, de havde talt rigtig sammen. Thorbjørn stod igjen blandt de andre og saa paa Synnøves fine udenlandske Blomster.

Denne Dag gik Synnøve paa samme Tid som alle. »Jeg skal kanske bære de Blomster for dig,« sagde Thorbjørn. — »Det kan du gjerne,« svarede hun blidt, men uden at se paa ham, tog Ingrid ved Haanden og gik foran. Op under Solbakken stansede hun og sagde Ingrid Farvel. »Jeg skal nok selv bære

dem det Stykke, som er igjen,« sagde hun og tog Kurven, som Thorbjørn havde sat ned. Den hele Vej havde han tænkt paa at tilbyde sig at plante Blomsterne for hende, men nu kom han sig ikke til; thi hun vendte sig saa braadt. Men siden tænkte han ikke paa andet end dette, at han dog skulde have hjulpet hende med de Blomster. »Hvad taler I to om?« spurte han Ingrid. »Om ingen Ting.«

Da de andre vel havde lagt sig, tog han sagte paa sig igjen og gik ud. Det var en vakker Kvæld, lun og stille, Himlen havde et svagt Overdrag af blaagraa Skyer, hist og her iturevet, saa det var, som om nogen fik skue ud i det dunkle blaa som af et Øje. Ingen var at se omkring Husene eller længre borte; men i Græsset til alle Sider skvatrede Græshopperne, en Agerrikse malte til højre og svartes af en til venstre, hvorpaa der begyndte en Sang i Græsset fra Sted til Sted, saa det var ham, der gik, som havde han et stort Følge, skjønt han ikke saa en eneste. Skogen trak sig blaa, siden dunkel og dunklere op imod Uren og syntes et stort Taagehav. Men derinde fra hørte han Orrer spille og slaa til Lyd, en enkelt Katugle skrige og Fossen kvæde sine gamle, haarde Rim stærkere end nogen-

sinde, — nu, da alt havde sat sig ned for at høre paa ham. Thorbjørn saa over mod Solbakken og gik afsted. Han bøjede af fra de vanlige Veje, kom rask derover og stod snart i den lille Have, som Synnøve ejede, og som laa lige under det ene Loftsvindue, netop det, inden for hvilket hun sov. Han lyttede og spejdede, men alt var stille. Da saa han sig om i Haven efter Arbejdsredskaber og fandt ganske rigtig baade Spade og Greb. Der var begyndt paa Opspading af en Seng; blot en liden Snip var bleven færdig, men i den var allerede to Blomster sat, formodentlig for at se, hvorledes det tog sig ud. »Hun er bleven træt, Stakkel, og er gaaet fra det,« tænkte han; »her maa en Mand til,« tænkte han videre og gav sig i Færd med det, følte slet ingen Lyst til Søvn, ja syntes endog, at han aldrig havde gjort saa let et Arbejde. Han huskede, hvorledes de skulde sættes, huskede ogsaa Præstegaardshaven og passede nu det ene i det andet. Natten gik med, men han mærkede det ikke, han hvilte næppe og fik hele Sengen opspadet, Blomsterne sat, en og anden omplantet for at faa det endnu smukkere, og alt i ét skottede han op til Loftsvinduet, om dog nogen skulde mærke ham. Men hverken

der eller andensteds var der nogen, ej heller hørte han saa meget som en Hund gø, før Hanen tog paa at gale, vakte Skogens Fugle, som da én efter én satte sig op for at synge »god Morgen.« Mens han stod der og klap-pede Jorden til omkring, huskede han paa Æventyrene, som Aslak havde fortalt, og hvorledes han engang trode, der voxte Trolde og Nisser over paa Solbakken. Han saa op til Loftsvinduet og smilte til, hvad Synnøve nu i Morgenstunden vilde tænke. Det var blevet dygtig lyst, Fuglene holdt allerede et forfærdeligt Spektakel, hvorfor han hævede sig over Rækværket og skyndte sig hjem. Saa skulde da ingen kunne sige, det var ham, som havde været over og plantet Blomster i Synnøve Solbakkens Have.

TREDJE KAPITEL.

nart blev mange Haande fortalt i Bygden; men ingen vidste noget med Sikkerhed. Aldrig blev Thorbjørn tiere set paa Solbakken, efter at de begge var konfirmerede, og det var dette, Folk mindst kunde forstaa. Ingrid kom ofte over; Synnøve og hun gik da gjerne en Tur i Skogen; — »bliv ikke for længe borte,« raabte Moderen efter dem. »Aa nej!« svarede Synnøve — og kom ikke hjem før i Kvældingen. De to Friere meldte sig paa ny. »Hun faar selv være om det,« sagde Moderen, Faderen mente det samme. Men da Synnøve blev tagen af sides og spurt, fik de Afslag. Der meldte sig ogsaa flere, men ingen hørte om, at de bar Lykken med sig hjem fra Solbakken. Engang

Moderen og hun stod og skurede nogle Mælke-
ringer, spurte Moderen, hvem hun egentlig
tænkte paa. Det kom saa hastig over Syn-
nøve, at hun blev rød. »Har du givet nogen
noget Løfte?« spurte hin igjen og saa sikkert
paa hende. »Nej,« svarede Synnøve rask. Der
blev ikke Tale mere om den Ting.

Da hun var det bedste Gifte, Folk vidste
af at sige, saa var det lange Øjne, som fulgte
hende, der hun gik ved Kirken, det eneste
Sted, hun var til at se, foruden i Hjemmet;
hun fandtes nemlig ikke ved nogen Dans eller
anden Lystighed, saasom Forældrene var Hau-
gianere. Thorbjørn sad lige over for hende i
Kirkestolen, men de taltes aldrig ved, saa vidt
Folk kunde mærke. Saa meget tyktes hver
og en alligevel at vide, at der maatte være
noget imellem dem, og da de ikke omgikkes
hinanden paa samme Vis som andet ungt
Kjærestefolk i Dalen, begyndte man at sige
mangt og meget. Thorbjørn blev ligesom ikke
videre likt. Han følte det nok selv; thi han
lagde vel haardt frem, hvor flere var sammen,
saaledes ved Danse og i Bryllup; og hændte
det da, at han en og anden Gang gik sig
bent frem i et Slagsmaal. Hermed sagtnede
det dog, efter hvert som flere lærte, hvor

stærk han var; Thorbjørn vænnede sig derfor tidlig til ikke at taale, at nogen stod vel meget i Vejen for ham. — »Nu er du kommen paa din egen Haand,« sagde Sæmund, Far hans; »husk dog endnu paa, at min kanske er stærkere end din!«

Høst og Vinter gik, Vaaren kom, og endnu vidste Folk intet bestemt. Der for saa mange Rygter rundt om de Afslag, Synnøve havde uddelt, at hun halvvejs blev gaaende som for sig selv. Men Ingrid fulgte hende; de to skulde drage til Sæters sammen i Aar, da Solbakkefolket havde købt Part i Granlid-sæteren. Man hørte Thorbjørn synge oppe i Liderne; thi han lagede et og andet til for dem.

En vakker Dag, da det alt lakkede mod Kvælden, og han var færdig, satte han sig hen at tænke paa et og andet. Det var nok mest, hvad der taltes om i Bygden, han tænkte paa; han lagde sig paa Ryggen hen i det røde og brune Lyng, og med Hænderne op under Hovedet gav han sig til at stirre op i Himlen, som den gik der blaa og skinnende bag de tætte Trækroner. Det grønne Løv og Bar flød ud over den i en skælvende Strøm, og de mørke Grene, som skar igjennem, gjorde

sælsomme, vilde Tegninger deri. Men Himlen selv var kun til at se, naar et Blad blaffede til Side; længre borte, mellem de Kroner, som ikke naade hverandre, brød den frem som en bred Elv i lunefulde Svingninger og løb henover. Dette stemmede hans Sind, og han begyndte at tænke paa det, han saa. — —

— — Birken lo atter med tusend Øjne op til Granen, Furuen stod der med taus Foragt og strittede med sine Pigger til alle Sider; thi efter hvert som Luften blev mere kjælen, kviknede flere og flere Syglinge til, rendte i Vejret og stak det friske Løv lige op i Næsen paa Furuen. »Montro, hvor I var i Vinter?« spurte Furuen, viftede sig og svedte Harpix i den utaalelige Hede. »Det er næsten for galt! — saa langt mod Nord — fui!«

Men saa var der en gammel, graaskallet Furu, som saa op over alle de andre, kunde endda bøje en fingerrig Gren næsten lodret ned og tage en dristig Løn i dens øverste Haartot, saa den skalv lige ned i Knæene. Denne favnetykke Furu havde Menneskene kvistet altid længre og længre opover, til den engang, træt og kjed af det, med ét skød saadan tilvejs, at den spinkle Gran ved Siden blev ræd og spurte den, om den ogsaa huskede

Vinterstormene. »Om jeg husker dem?« sagde Furuen og daskede den ved Hjælp af Norden-vinden saaledes om Ørene, at den ikke var langt ifra at tabe sin Holdning, og det var ilde nok. Den storlemmede, mørkladne Furu havde nu sat en saa vældig Fod i Jorden, at Tærne stak op en 6 Alen ifra den og var endda tykkere end omkring det tykkeste af Seljen, hvad denne med Undseelse en Kvæld hviskede til Humlen, som forelsket spandt sig op over den. Den skjæggede Furu var sig sin Vælde bevidst og mælte til Menneskene, idet den højt over deres Evner jagede Gren paa Gren ud i den vilde Luft: »Kvist mig, om I kan!«

»Nej, de kan ikke kviste dig!« sagde Ørnen, nedlod sig naadig, lagde sine Vinger sammen med Anstand og pudsede noget uselt Faareblod af sine Fjer. — »Jeg mener, jeg beder Dronningen sætte sig her, jeg; — hun har nogle Æg, hun skal kaste,« tilføjede den sagtere og saa ned paa sine skallede Ben; thi den var skamfuld over, at der kom flyvende en Del milde Erindringer fra hine tidligste Vaardage, hvori man bliver halvtosset over den første Solvarme. Snart hævede den igjen Hovedet og stirrede under de fjerskyggede

Bryn op i de sorte Ure, om Dronningen ikke skulde sejle der etsteds, ægtung og lidende. Afsted satte den, og Furuen kunde snart se Parret oppe imod den klare, blaa Luft, hvor de sejlede i lige Linie med den højeste Fjældtop og afhandlede sine huslige Anliggender. Det var ikke frit, at den var lidt urolig; thi saa gild den end følte sig, var det dog endnu gildere at faa et Ørnepar at vugge. De kom begge ned, og lige til den! De talte ikke til hverandre, men gav sig i Færd med at hente Kviste. Furuen videde sig, om muligt, endnu mere ud, — der var da heller ingen, som kunde hindre den deri.

Men mellem den øvrige Skog blev der vel en travel Snak, da de saa, hvad Ære der var overgaaet Storfuruen. Der var saaledes en liden, takkelig Birk, som stod og spejlede sig over en Dam og trode, at den havde Ret til at vente lidt Elskov af en graahvid Linerle, der havde for Vis at sove Middag i den. Den havde duftet Linerlen lige op i Næbbet, klæbet Smaakryb fast til Bladene sine, saa de var lette nok at fange; ja, til sidst havde den i Heden bygget og bøjet sammen et tæt, lidet Grenhus, tækket med friske Blade, — saa Linerlen virkelig var paa Vej til at indrette

sig der for Sommeren. Nu derimod: Ørnen havde sat sig fast i Storfuruen, og væk maatte den. Det var vel en Sorg! Den sang en trillende Afskedssang, men ganske sagte, for at Ørnen ikke skulde mærke det.

Bedre gik det ikke nogle Smaaspurve borti et Orekjær. De havde ført et saa syndigt Leven der, at en Trost tæt ved, oppe i en Ask, aldrig fik sove i rette Tid, blev stundum lynende sint og gjorde Mund. En alvorlig Hakkespæt i Nabotræet havde let, saa den nær havde drattet af Pinden. Men der saa de Ørnen i Storfuruen! og Trosten og Smaaspurven og Hakkespætten og alt, som flyve kunde, maatte afsted over Hals og Hoved, over og under Grenene. Trosten bandte, der han fløj, paa, at han ikke oftere skulde leje slig, at han fik Spurvene til Gjenboer.

Saa stod Skogen der omkring forladt og eftertænksom midt i det muntre Solskin. Den skulde have al sin Glæde af Storfuruen, men det var en tynd Glæde. Skogen bøjede sig bange, hver Gang Nordenvinden gik, Storfuruen slog Luften med sine vældige Grene, og Ørnen fløj i Ring om den, rolig og sindig, som om det blot var en krybende Kastevind, der bar nogen usel Virak op til den fra Skogen.

Men den hele Furufamilie var glad! Ikke én huskede, at den selv intet Rede fik at vugge det Aar. »Væk!« sagde de, »vi er af Slægten!«

— — — »Hvad ligger du og tænker paa?« spurte Ingrid, — hun traadte smilende frem mellem nogle Buske, som hun holdt bøjet til Side. Thorbjørn rejste sig; »aa, saa mangt kan lege i ens Hu,« sagde han og saa trodsig hen over Træerne. »Ellers snakker de for meget i Bygden paa denne Tid,« lagde han til, idet han børstede noget Støv af sig. — »Hvorfor bryder du dig ogsaa bestandig om, hvad Folk siger?« — »Aa, jeg véd ikke rigtig; — men — endnu har aldrig Folk sagt noget, som ikke har været i mit Sind, om det ogsaa ikke har været i min Handling.« — »Det var stygt sagt.« — »Det var det ogsaa,« sagde han; om lidt føjede han til: »Men det var sandt.« Hun satte sig paa Grønsværet, han stod og saa ned for sig. »Jeg kan let blive slig, som de vil have mig; de skulde lade mig være, som jeg er.« — »Saa er det din Skyld til sidst alligevel.« — »Kan gjerne være; men de andre har Del i en. — Jeg siger: jeg vil have Fred!« raabte han næsten og saa op mod Ørnen. »Men Thorbjørn!« hviskede Ingrid. Han vendte sig mod hende og lo. »Hys, hys,«

sagde han; »som sagt: mangt kan lege i ens Hu. — Har du talt med Synnøve i Dag?» —
»Ja; hun er alt dragen til Sæteren.« — »I Dag?» — »Ja.« — »Med Solbakkebølingen?» — »Ja.« — »Tralala!

Og Solen ser ned paa Træet sit,
Triumfire!

»Staar du der, du skinnende Guldet mit?»

Triumlit, triumlat, —

Fuglen vaagned og skvat:

»Hvad er paa Færde? —«

»I Morgen løser vi Bølingen,« sagde Ingrid; hun vilde vende Tanken til en anden Kant. — »Jeg skal være med at drive!« sagde Thorbjørn. — »Nej, Far vil selv være med,« sagde hun. — »Ja saa,« sagde han og taug. — »Han spurte efter dig i Dag,« sagde hun. — »Gjorde han det?» sagde Thorbjørn, skar en Kvist af med sin Tollekniv og begyndte at flække den. — — »Du skulde tale oftere med Far, end du gjør,« sagde hun blidt; »han holder meget af dig,« lagde hun til. — »Det kan gjerne være,« sagde han. — »Han taler ofte om dig, naar du er ude.« — »Desto sjældnere, naar jeg er inde.« — »Det er din Skyld.« — »Det kan gjerne være.« — »Slig skal du ikke tale, Thorbjørn; du véd selv, hvad

der er imellem eder.« — »Hvad er det da?«
— »Skal jeg fortælle det?« — »Det kommer
vel paa ét ud, Ingrid; du véd, hvad jeg véd.«
— »Ja vist; du farer for meget paa din egen
Haand; det véd du, han ikke liker.« — »Nej,
han vilde nok holde i Armen.« — »Ja, helst
naar du slog.« — — »Skal da Folk faa Lov
til at gjøre og sige, hvad de vil?« — »Nej;
men du kan ogsaa gaa lidt af Vejen, det har
han selv gjort og er bleven en agtet Mand
ved det.« — »Han er kanske bleven mindre
plaget.« — Ingrid taug lidt, saa fortsatte hun
efter at have set sig om: »Det nytter vel ikke
at komme ind paa dette igjen; men alligevel
— hvor du véd, at Uvenner ventes, bør du
være borte.« — »Nej, netop der vil jeg være!
Jeg heder ikke Thorbjørn Granliden for ingen
Ting.« Han havde flækket Barken af Kvisten;
nu skar han den midt over. Ingrid sad og
saa paa ham og spurte noget langt: »Skal du
til Nordhoug paa Søndag?« — »Ja.« Efter at
have tiet en Stund uden at se paa ham, sagde
hun igjen: »Véd du, at Knud Nordhoug er
kommen hjem til Søsterens Bryllup?« — »Ja.«
— Nu saa hun paa ham: »Thorbjørn, Thor-
bjørn!« — »Skal han have mere Lov nu end
før til at gaa imellem mig og andre?« — »Han

gaar ikke imellem; ikke mere, end andre vil.«
— »Ingen kan vide, hvad andre vil.« — »Det
véd du godt.« — »Selv siger hun i alle Fald
ingen Ting.« — »Aa, hvor du kan snakke!«
sagde Ingrid, saa uvillig paa ham, rejste sig
og saa bag for sig. Han kastede sine Kvist-
stumper, satte Kniven i Sliren og vendte sig
mod hende: »Hør, — jeg er stundimellem
kjed af dette. Folk skjænder Æren baade af
mig og hende, fordi intet gaar aabenlyst til.
Og paa den anden Kant, — jeg kommer jo
ikke engang over paa Solbakken, — fordi
Forældrene ikke kan like mig, siger hun.
Jeg faar ikke besøge hende, saaledes som
andre Gutter besøger sine Jenter, fordi hun nu
er af de hellige, — maa vide!« — »Thorbjørn!«
sagde Ingrid og blev lidt urolig, men han fort-
for: »Far vil intet Ord lægge ind; fortjener
jeg hende, faar jeg hende, siger han. Snak,
bare Snak paa den ene Side, — og intet
Vederlag for Snakket paa den andre, — ja,
jeg véd ikke engang, om hun virkelig —«
Ingrid fór til og lagde Haanden over hans
Mund, idet hun saa sig tilbage. Der blev
Buskene atter bøjet til Side, og en høj, slank
en traadte blussende rød frem; det var Syn-
nøve.

»God Kvæld!« sagde hun. Ingrid saa paa Thorbjørn, som hun vilde sige: der kan du se! — Thorbjørn saa paa Ingrid, som han vilde sige: det skulde du ikke have gjort. Ingen saa paa Synnøve. »Jeg faar vel Lov at sætte mig lidt, jeg har gaaet saa meget i Dag.« Og hun satte sig; Thorbjørn vendte paa Hovedet som for at se, om det var tørt der, hun satte sig. Ingrid havde ladet Øjnene løbe nedover til Granliden, og nu raabte hun med ét: »Aa nej, aa nej! Fagerlin har slidt sig og gaar midt i Nyageren. Det stygge Dyr! Kellers ogsaa? Nej, nu bærer det over sig; det er fornø'n, vi snart kommer paa Sæteren!« — og saa lagde hun nedover hen ad Liderne uden at sige Farvel engang. Synnøve rejste sig strax. »Gaar du?« spurte Thorbjørn. »Ja,« sagde hun; men hun stod.

»Du tør gjerne vente lidt,« ytrede han uden at se paa hende. — »En anden Gang,« blev der sagte svaret. — »Det kan blive længe til.« Hun saa op; han saa nu ogsaa paa hende; men det var en Stund, før de sagde noget. »Sæt dig igjen,« sagde han lidt forlegen. »Nej,« svarede hun og blev staaende. Han følte Trodsen stige op; men da gjorde hun noget, han ikke havde ventet; hun gik et Skridt

frem, bøjede sig lige imod ham, saa ham op i Øjet og sagde med et Smil: »Er du vred paa mig?« Og da han skulde se til, saa græd hun. »Nej,« sagde han, luerød i Ansigtet.

Han rakte Haanden frem; men da Øjnene var fulde af Vand, mærkede hun det ikke, og han drog den tilbage. Saa sagde han endelig: »Du har altsaa hørt det?« — »Ja,« sagde hun, saa op og lo; men der var nu flere Taarer i Øjnene end før, han vidste ikke, hvad han skulde gjøre og sige; der faldt ham derfor af Munden: »Jeg har kanske været for slem.« Det var meget mildt sagt; hun saa ned og vendte sig halvt bort: »Du skal ikke dømme om det, du ikke kjender.« Dette var sagt med halvkvalt Røst, og han blev helt ilde derved; han følte sig som en Dreng og sagde derfor ogsaa, da han ikke kunde finde noget andet: »Jeg beder dig om Forladelse.« Men da brast hun ud i virkelig Graad. Det kunde han ikke taale, men gik hen og tog hende om Livet og ludede sig ned over hende: »Holder du ogsaa rigtig af mig, Synnøve?« — »Ja,« hulkede hun. — »Men du er ikke lykkelig ved det?« — Hun svarede ikke. »Men du er ikke lykkelig ved det?« gjentog han. Hun græd nu mere end nogensinde og vilde drage

sig unda. »Synnøve!« sagde han og tog fastere om hende. Hun lagde sig op til ham og græd meget.

»Kom, vi skal tale lidt sammen,« sagde han, og han hjalp hende at sætte sig i Lynget; selv satte han sig ved Siden. Hun tørrede sine Øjne og forsøgte paa at smile; men det vilde ikke gaa. Han holdt en af hendes Hænder og saa hende ind i Ansigtet. »Kjære, hvorfor kan jeg ikke komme over paa Solbakken?« — Hun taug. »Har du aldrig bedt herom?« — Hun taug. »Hvorfor har du ikke det?« spurte han og drog hendes Haand nærmere til sig. — — — »Jeg tør ikke,« sagde hun ganske sagte.

Han blev mørk, trak den ene Fod lidt til sig og lænede Albuen til Knæet, idet han lagde sit Hoved i Haanden. — — »Paa denne Maade kommer jeg vel aldrig derover,« sagde han endelig. I Stedet for Svar begyndte hun at rykke Lynget op, »Aa ja — jeg kan vel have gjort mange Ting, ... som ... ikke var, som de burde. — — En maatte dog bære lidt over med mig. — — Jeg er ikke ond, (han stansede en Stund), jeg er ogsaa ung endnu — lidt over 20 Aar — jeg;« — — han kunde ikke fuldføre strax. — »Men den, som

holdt rigtig af mig,« sagde han igjen,
»maatte dog,« — og her stansede han rent.
Da hørte han ved Siden af sig, dæmpet: »Du
skal ikke tale slig; — — du véd ikke, hvor
meget en, . . . jeg tør ikke engang sige Ingrid
det — (og saa igjen i stærk Graad) — jeg . . .
lider . . . saa meget!« Han slog Armen om
hende og trak hende tæt til sig. »Tal til dine
Forældre,« hviskede han, »og du skal se, al-
ting bliver godt.« — «Det bliver, som du
vil,« hviskede hun. — »Som jeg?« Da vendte
Synnøve sig og bøjede sin Arm om hans Hals.
»Holdt du saa pas af mig, som jeg af dig!«
sagde hun meget inderlig og med et Forsøg
til Smil. — »Og det gjør jeg ikke?« sagde
han blidt og sagte. — »Nej, nej; du tager
intet Raad af mig; du véd, hvad der fører os
sammen, men du gjør det ikke. Hvorfor gjør
du det ikke?« — Og da hun nu var kommen
i Vej med at tale, saa sagde hun i samme
Fart: »Herre Gud, vidste du, hvor jeg har
ventet paa den Dag, jeg skulde faa se dig
over paa Solbakken. Men altid skal en høre
om noget, der ikke er, som det burde være, —
og det skal være Forældrene selv, som bærer
det ind til en.« — Da tændtes ligesom et Lys
for ham; han saa hende nu tydelig gaa der

paa Solbakken og vente paa en liden fredelig Stund, hvori hun kunde føre ham blidt frem for Forældrene; — men han gav hende aldrig en saadan Stund.

»Dette skulde du have sagt mig før, Synnøve!« — »Og det har jeg ikke gjort?« — »Nej, ikke saaledes.« — Hun tænkte lidt over dette; saa sagde hun, idet hun lagde sin Forklædesnip i smaa Folder: »Saa var det vel, fordi — jeg ikke turde rigtig.« Men dette, at hun havde Frygt for ham, rørte ham slig, at han for første Gang i sit Liv gav hende et Kys.

Hun blev saa forundret ved det, at Graaden stansede med én Gang, og Øjnene blev usikre, idet hun forsøgte at smile, saa ned, endelig op paa ham og smilte nu virkelig. De talte ikke mere, — dog fandt de hinandens Hænder igjen; men ingen af dem turde trykke til. Saa drog hun sig sagte tilbage, gav sig i Færd med at tørre sine Øjne og sit Ansigt, klappe sit Haar ned, da det var kommet lidt i Urede. Han sad der og tænkte i sit stille Sind, mens han saa paa hende: er hun mere blyg end de andre Bygdens Jenter og vil omgaas paa en anden Maade, saa skal en ikke sige noget dertil.

Han fulgte hende op til Sæteren, som ikke laa langt unda. Han vilde gjerne gaa Haand

i Haand; men der var kommet noget over ham, som gjorde, at han knap turde røre ved hende, og syntes, at det var forunderligt, han havde Lov til at gaa ved Siden af hende. — Da de skiltes, sagde han derfor ogsaa: »Det skal vare en Stund, til du atter spørger noget galt fra mig.«

Hjemme holdt Far hans paa at bære Korn paa Kværnen fra Stabburet af; thi Bygdens Folk rundt omkring malte paa Granlidkværnen, naar Vandet i deres egne Bække var gaaet op; Granlidelven var aldrig tør. Her var mange Sække at bære, somme ret store og somme overmaade store. Kvindfolket stod tæt derved og vred Klæder, som var i Vask. Thorbjørn gik bort til Faderen og tog fat i en Sæk. »Jeg skal kanske hjælpe dig?« — »Aa, jeg gjør det nok selv,« sagde Sæmænd, lettede rask en Sæk paa Ryg og drog afsted imod Kværnen. »Her er mange af dem,« sagde Thorbjørn, tog fat i to store, satte Ryg imod og greb over Skulderen med én Haand i hver, idet han støede imod til Siderne med sine Albuer. Midtvejs mødte han Sæmund, som gik tilbage efter flere; Faderen saa hastig paa ham, men sagde intet. Da Thorbjørn i sin Tur gik tilbage mod Buret, mødte han Sæmund

med to endnu større Sække. Denne Gang tog Thorbjørn en liden en og gik med den; da Sæmund mødte ham, saa han paa ham, og længre end forrige Gang. Saa skete det, at de siden kom til at staa ved Buret paa én Gang. — »Her er kommet Bud fra Nordhoug,« sagde Sæmund; »de vil have dig med til Bryllups paa Søndag.« — — Ingrid saa bønlig hen til ham fra sit Arbejde, Moderen ligesaa. — »Ja saa,« svarede Thorbjørn tørt, men tog denne Gang de to største Sække, han kunde finde. »Gaar du?« spurte Sæmund mørk. — »Nej.«

FJERDE KAPITEL.

Granlidsæteren laa vakkert til, Bygden kunde overses derfra, Solbakken først og fremst med sin mangefarvede Skog omkring og dernæst de andre Gaarde, som de laa der i en Ring af Skog, saa den grønne Vold med Husene i Midten saa ud som en funden Fredsplet, der med Magt var tagen fra den vilde Mark. Det var 14 Gaarde, som kunde tælles fra Granlidsæteren; af Granlidgaardens Huse saa de blot Tagene, og det endda blot fra den yderste Pynt paa Sætervolden. Alligevel blev Jenterne ofte siddende at se efter Røgen, som steg op af Piberne der. »Nu koger Mor til Middag,« sagde Ingrid; »i Dag skal de have salt Kjød og Flæsk.« »Hør, der raaber de paa Mandfolkene,« sagde

Synnøve; »mon tro, hvor de arbejder i Dag?« og deres Øjne fulgte Røgen, som skyndte sig fort og vilter op i den fine, solglade Luft, men snart spagnede, betænkte sig, — flød saa i et bredt Tog ud over Skogen, altid tyndere, til sidst som et viftende Flor og snart næppe synlig. Mangen Tanke steg dem da i Sind og lagde sig ud over Bygden. Den Dag mødtes de ved Nordhoug. Det var et Par Dage efter Brylluppet; men da dette skulde staa en sex Dage naade der endnu, ret som det var, Skud og enkelte Raab af de allerkræftigste op til dem. — »De har det muntert der,« sagde Ingrid. — »Jeg skal ikke misunde dem det,« sagde Synnøve og tog sin Binding. — »Det skulde dog være trøjsomt at være med,« sagde Ingrid, der sad paa Hug og saa bortover mod Gaarden, hvor Folk gik frem og tilbage mellem Husene, — nogle hen ad Stabburet til, hvor vel Borde med Mad stod opdækkede, andre parvis længre fra dem og i fortrolig Samtale. — »Jeg véd ret ikke, hvad en længes efter der borte,« sagde Synnøve. — »Jeg véd det knap selv,« sagde Ingrid, der sad som før; »det er vel Dansen,« føjede hun saa til. Synnøve svarede ikke noget derpaa. »Har du aldrig danset?« spurte Ingrid. — »Nej.« —

»Tror du da, det er Synd at danse?« — »Jeg véd ikke rigtig.« Ingrid talte ikke mere om det strax; thi hun mindedes, at Haugianerne strængt forbød Dans, og Forældrenes Forhold til Synnøve i det Stykke vilde hun ikke videre prøve. Men hvordan nu Tankerne faldt, saa sagde hun om en Stund: »Bedre Danser end Thorbjørn har jeg aldrig set.« — Synnøve ventede lidt, før hun sagde: »Ja, han skal danse godt.« — »Du skulde se ham danse,« udbrød Ingrid og vendte sig mod hende. Men rask svarede Synnøve: »Nej, det vil jeg ikke.«

Ingrid studsede lidt ved det, Synnøve hældede sig ned over sin Binding og talte sine Næster op. Med én Gang lod hun Bindingen falde i Fanget, saa ende ud for sig og sagde: »Saa inderlig glad som jeg er i Dag, har jeg dog ikke været paa længe.« — »Hvorfor?« spurte Ingrid. — »Aa, — fordi han ikke danser paa Nordhoug i Dag!« Ingrid sad i sine egne Tanker. »Ja, der skal være Jenter, som længes efter ham,« sagde hun. Synnøve aabnede Munden, som vilde hun tale, men taug, trak en Stikke ud og byttede. »Thorbjørn længes nok selv ogsaa; det skal jeg være sikker paa,« sagde Ingrid, men mærkede først bagefter, hvad hun havde sagt, og saa paa Synnøve, der sad

blussende rød og bandt. Nu kunde Ingrid med stor Fart se bagover paa den hele Samtale, slog Hænderne sammen, flyttede sig paa Knæ i Lynget, saa at hun kom foran hende, — og gav hun sig til at se Synnøve lige ind i Øjnene; men Synnøve bandt. Da lo Ingrid og sagde: »Nu har du mangan Herrens god Dag gaaet og gjemt noget for mig igjen.« — »Hvad siger du?« spurte Synnøve og kastede et usikkert Blik paa hende. — »Du er ikke sint, fordi Thorbjørn danser,« sagde Ingrid som før. Den anden svarede ikke; Ingrids Ansigt var bare et eneste Smil, og saa tog hun Synnøve om Halsen og hviskede hende ind i Øret: »Men du er sint, fordi han danser med andre end dig!«

»Hvor du snakker!« sagde Synnøve, sled sig løs og rejste sig. Ingrid rejste sig ogsaa og gik efter hende. »Det er Synd, du ikke kan danse, Synnøve!« sagde hun og lo; — »rigtig stør Synd! Kom nu, saa skal jeg lige saa godt lære dig strax!« Hun tog Synnøve om Livet. »Hvad vil du?« spurte denne. — »Lære dig danse, for at du ikke skal have slig Sorg i Verden, som at han danser med andre end dig!« Nu maatte ogsaa Synnøve le eller lade, som hun lo. »Der kan snart

nogen se os,« sagde hun. »Gud signe dig for det Svaret, saa dumt som det var,« sagde Ingrid og gav sig allerede til at tralle og flytte Synnøve efter Takten. — »Nej, nej! Det gaar ikke an!« — »Du har jo ikke været saa glad paa mangel god Dag, sagde du nylig; kom nu!« — »Kunde det bare gaa an!« — »Prøv, saa skal du nok se, det gaar!« — »Du er saa vilter, du Ingrid!« — »Han sagde saa, Katten til Spurven, ogsaa, da Spurven ikke vilde staa stille, saa Katten kunde faa tage ham; kom nu!« — »Jeg har da i Grunden Lyst ogsaa, men —« — »Nu er jeg Thorbjørn, og du den unge Kone hans, som ikke vil, han skal danse med andre end dig.« — »Men, —« Ingrid traliede, — »men« — holdt Synnøve endnu paa; men hun dansede allerede! Det var en Springdans, og Ingrid gik foran med store Skridt og mandhaftige Armesving, Synnøve efter med smaa Skridt og nedslagne Øjne, — og Ingrid sang:

Og Ræven laa under Birkerød
 :|: bortved Lynget. :|:
 Og Haren hopped paa lette Fod
 :|: over Lynget. :|:
 Det er vel noget til Solskinsdag!
 Det glitrer for, og det glitrer bag
 :|: over Lynget. :|:

Og Ræven lo under Birkerod
:|: bortved Lynget. :|:
Og Haren hopped' i vilde Mod
:|: over Lynget. :|:
Jeg er saa glad over alle Ting!
Hu — hej, gjør du slige svære Spring
:|: over Lynget? :|:

Og Ræven vented bag Birkerod
:|: bortved Lynget. :|:
Og Haren tumled ham midt imod
:|: over Lynget. :|:
Men, Gud forbarme sig, er du der! — —
— Aa, kjære, hvor tør du danse her
:|: over Lynget? :|:

»Nu, gik det ikke an?» spurte Ingrid, da de andpustne stansede.

Synnøve lo og sagde, hun havde mer Lyst til at valse. Ja, derfor var ingen Ting i Vejen, mente Ingrid, og de lagede sig alt til, idet Ingrid viste hende, hvorledes hun skulde sætte Fødderne; thi »Valsen er vanskelig, den.« — »Aa, det gaar nok, naar vi bare kommer i Takten,« sagde Synnøve, og Ingrid vilde da, de skulde prøve. Saa gjorde de, Ingrid sang, og Synnøve sang med, i Begyndelsen blot nynnende, siden stærkt. Men da stansede Ingrid, slap hende og slog sine Hænder sammen af bare Forundring; »du kan jo valse!« udbrød hun.

»Hys, lad os ikke tale mere om det,«
sagde Synnøve og tog atter fat i Ingrid for at
fortsætte. — »Men hvor har du lært —« —
»Tral, tral!« — og hun svang hende. Da tog
Ingrid ret fat af Hjærtens Lyst, og hun sang:

»Se, Solen danser paa Haukelidfjæld;
dans, du Kjæresten min; thi snart er det Kvæld
Se, Elven hopper mod blanken Hav;
hop, du viltreste Gut; der venter din Grav!
Se, Birken svajer for Vindenes Kast;
svaj, du frejdige Mø! — Hvad var det, som brast?
Se, — —«

»Det er slige underlige Viser, du synger,«
sagde Synnøve og stansede Dansen. — »Jeg
véd ikke, hvad jeg synger, jeg; Thorbjørn har
sunget dem.« — »Det er af Slave-Bents Viser,«
sagde Synnøve; »jeg kjender dem.« — »Er
det af dem?« spurte Ingrid og blev lidt ræd.
Hun saa ud for sig og sagde ikke noget;
pludselig blev hun opmærksom paa en nede
paa Vejen. »Du, — der kjører nogen ned
fra Granliden og tager bort over Bygdevejen!«
— Synnøve saa ogsaa der hen. — »Er det
ham?« spurte hun. — »Ja, det er Thorbjørn;
han skal til Byen.« — —

— — Det var Thorbjørn, og han kjørte
til Byen. Den laa langt væk, han havde stort

Læs og kjørte derfor i Mag bort over den støvede Vej. Denne laa slig til, at den kunde ses fra Sæteren, og da han nu hørte det hauke deroppe ifra, skjønte han, hvem det var, steg op paa Læsset og haukede igjen, saa det ljomedede mellem Fjældene. Da spillede det paa Lur ned til ham, han sad og lyttede, og da det stansede, rejste han sig atter og haukede. Saaledes gik det bortover, og han var glad til Mode. Han saa paa Solbakken og syntes, den aldrig havde haft saa megen Sol som nu. Men mens han sad der og saa efter den, glemte han rent Hesten, saa den gik, som den vilde. Da skvat han op ved, at den gjorde et svært Byx til Siden, saa den ene Skaak knak, og Hesten afsted i vildt Trav ud over Nordhougmarkerne; thi det var over dem, Vejen gik. Han rejste sig i Vognen og holdt igjen; det blev en Kamp mellem ham og Hesten; den vilde ud over en Skrænt, og han holdt. Han fik den saa vidt, at den stejlede, og da hoppede han af og havde, før Hesten atter satte sig i Fart, faaet Tag om et Træ, — og nu maatte Hesten staa. Læsset var tildels kastet, og en Skaak itu, og Hesten stod og skalv; han gik frem til den, tog den ved Bidslet og talte den blidt til; han vendte den strax for

at være sikker for Skrænten, om den lagde afsted paa ny; staa stille kunde den ikke, saa skræmt som den var, og han maatte i halvt Sprang følge den længre og længre fremad, lige op til Vejen igjen. Han foer da forbi sine egne Sager, som de laa der kastede overende, Kopperne itu, og Indholdet tildels fordærvet. Hidindtil havde han været optagen af Faren, nu begyndte han at skjønne Følgerne af dette og blev harm; det stod for ham, at der ingen Byrejse blev af, og jo flere Betragtninger han gjorde, des harmere blev han. Kommen op til Vejen skvat Hesten én Gang til, forsøgte saa at gjøre et Kast for at slide sig løs, — og da brød Harmen ud. Mens han med venstre Haand holdt Bidslet, gav han den med den højre hen ad Lænderne af sin store Rejsesvøbe Slag i Slag, Slag i Slag, saa den blev rasende og satte Forhoverne paa hans Bryst. Men han holdt den fra sig, slog den nu værre end før, af al sin Magt, og brugte Tykenden af Svøben. »Jeg skal lære dig, du trodsige Tamp!« og han slog. Hesten vrinskede og skreg, han slog. »Hej, her skal du kjende Næve, som er stærk!« og han slog. Hesten fnyste, saa Skummet valt ham ned over hans Haand; men han slog: »Det skal

være første og sidste Gang, din Krøbling! der! endnu ét! saa! hej, din Fillegamp, du skal prøve Mandetugt!« og han slog. Under dette havde de vendt sig, Hesten gjorde ikke længer Modstand, rystede og bævede under hvert Slag og bøjede sig vrinskende, naar den saa Svøben nærme sig i Luften. Da blev Thorbjørn ligesom lidt skamfuld; han holdt inde. I det samme blev han vaer en Mand, der sad paa Grøftekanten, støttet paa Albuen, og lo ad ham. Han vidste ikke, hvorledes det gik til; det blev næsten sort for Øjet, og med Hesten ved Haanden ruste han mod ham med hævet Svøbe. »Jeg skal give dig noget at le ad!« Slaget faldt, men traf kun halvt, da Manden med et Raab væltede sig ned i Grøften. Her blev han staaende paa alle fire, men vendte paa Hovedet, skelede til Thorbjørn og trak Munden skjævt op til Latter; men Latteren selv hørte han ikke. Thorbjørn studsede; thi dette havde han set før. Jo, det var Aslak.

Thorbjørn vidste ikke hvorfor; men det løb ham koldt ned over Ryggen. »Det er vel dig, som har skræmt Hesten begge Gange,« sagde han. — »Jeg laa bare og sov, jeg,« svarede Aslak og løftede lidt paa sig; »og saa vakte du mig, da du skabte dig gal paa

Hesten din.« — »Det var dig, som gjorde den gal; alle Dyr er rædde dig,« og han klappede Hesten, der var saa svedt, at det dryppede af den. — »Den er nu vel endelig ræddere dig end mig; slig har jeg aldrig faret med nogen Hest,« sagde Aslak, — han stod nu paa Knæ i Grøften. »Vær ikke for stærk i Munden!« sagde Thorbjørn og truede med Svøben. Da rejste Aslak sig og kravlede op. »End jeg da! Jeg stærk i Munden? Nej! — — Hvor skal du hen, som farer saa fort?« sagde han med blid Stemme, idet han nærmede sig, men slingrede til begge Sider; thi han var fuld. — »Jeg slipper nok for at komme længre i Dag,« sagde Thorbjørn, som sprættede Hesten fra. — »Det var rigtig lejt, det,« sagde Aslak og nærmede sig endnu mere, idet han tog til Huen. »Gud bevare mig,« sagde han, »slig en stor, vakker Karl, du er bleven, siden sidst jeg saa dig;« han havde begge Næverne i Lommen og stod saa godt, han kunde, og betragtede Thorbjørn, der ikke kunde faa Hesten løs fra Resterne af Vognen. Thorbjørn trængte Hjælp; men han kunde ikke faa det over sig at bede hin om den; thi Aslak saa styg ud; hans Klæder var tilrakkede af Grøften, hans Haar hang filtret ned under en blank

Hat, der var dygtig gammel, og Ansigtet, skjønt tildels det vel bekendte, var nu bestandig fortrukket til Smil, og Øjnene endnu mere igjenlukte, saa han maatte holde Hovedet lidt bagover og Munden lidt gabende, naar han saa paa en. Alle Drag var blevne matte, og den hele Form var stivnet; thi Aslak drak. Thorbjørn havde tit nok set ham før, hvilket Aslak lod, som han ikke vidste. Som Skræppehandler havde han faret Bygden rundt og var gjærne der, hvor der var Lystighed, da han havde mange Viser at synge, fortalte godt og fik Brændevin til Vederlag. Saaledes havde han da været i Brylluppet paa Nordhoug, men havde, som Thorbjørn siden fik vide, fundet det bedst at holde sig en Stund borte, da han efter gammel Vis havde faaet Folk op at slaas, og det truede med at gaa ud over ham selv. — »Lige saa godt binde den fast til Vognen som sprætte den fra,« sagde han; »du maa saa alligevel op til Nordhoug for at faa dig i Stand igjen.« Thorbjørn havde nok tænkt det samme, men havde ikke rigtig villet tænke det. »Det er et stort Bryllup der,« sagde han. — »Derfor ogsaa stor Hjælp,« svarede Aslak. Thorbjørn stod lidt tvilraadig; men uden Hjælp kunde han hverken komme

frem eller tilbage, og saa var det bedst at gaa op i Gaarden. Han bandt Hesten fast saa længe og gik. Aslak kom efter; Thorbjørn saa tilbage paa ham; »saa faar jeg godt Følge til Bryllupsgaarden igjen,« sagde Aslak og lo; Thorbjørn svarede ham ikke, men gik fort. Aslak kom efter syngende:

Der drager to Bønder til Bryllupshus o. s. v.,

en gammel, velbekjendt Vise. »Du gaar fort, du,« sagde han om en Stund; »du kommer nok frem alligevel,« lagde han til. Thorbjørn svarede ham ikke. Gjenlyd af Dans og Spil mødte dem, Ansigter gav sig til at se ud paa dem gennem de gamle Vinduer i den store to Etagers Bygning. Grupper samlede sig i Gaarden. Han saa, at de talte sig imellem om, hvem det kunde være, tillige, at han snart var kjendt, og at de lidt efter lidt fik Øje paa Hesten der nede og Kopperne, som laa ud over Jordet. Dansen hørte op, den hele Sværm væltede ud i Gaarden, netop som de to kom op. »Hid kommer Bryllupsfolk mod sin Vilje!« raabte Aslak, da han endelig nærmede sig Kredsen, bag Thorbjørn. — Man hilste Thorbjørn og slog Kreds om ham.

* »Gud signe Laget, godt Øl paa Bordet,

vakre Kvindfolk paa Gulvet og gode Spillemand paa Krakken,« sagde Aslak og skød sig i det samme midt ind iblandt dem. Nogle lo, andre forblev alvorlige; en sagde: »Skræppe-Aslak er altid ved godt Mod.« Thorbjørn traf strax kjendt Folk, som han maatte fortælle om sin Hændelse; de tillod ham ikke selv at gaa ned igjen efter Hesten og Tøjet, men bad andre gaa. Brudgommen, en ung Mand og fordums Skolekammerat, bød ham ind at smage paa Bryllupsbrygget, og nu drog det til Stuen. Nogle vilde fortsætte Dansen, især Kvindfolkene, andre vilde have en liden Drikkestund og faa Aslak til at fortælle, siden han nu alligevel var kommen tilgaards igjen. »Men du tør være lidt varere end sidst,« lagde en til. Thorbjørn spurte, hvor alt Folket var. »Aa,« svaredes der, »det gik nylig lidt urolig til; nu er enkelte gaaet til Hvile, andre sidder borte paa Laaven og spiller Kort; men nogle sidder ogsaa der, hvor Knud Nordhoug er.« Han spurte ikke efter, hvor Knud Nordhoug var.

Brudgommens Fader, en gammel Mand, der sad og røgte af en Kridtpibe og drak Øl til, sagde nu: »Kom saa med en Regle, du Aslak; det kan være gildt nok at høre for en Gangs Skyld.«

»Er det flere, som beder mig?« spurte Aslak, som havde sat sig over en Krak et Stykke fra Bordet, omkring hvilket de andre sad. »Ja vist,« sagde Brudgommen og gav ham et Glas Brændevin; »nu beder jeg dig.« — »Er det mange, som beder paa den Maade?« sagde Aslak. — »Det tør hælde,« sagde en ung Kone borte paa Sidebænken og bød et Støb med Vin frem. Det var Bruden, en Kvinde paa tyve Aar, lyslet, men mager, med store Øjne og et stramt Træk om Munden. — »Jeg liker godt det, som du fortæller,« lagde hun til. Brudgommen saa paa hende, og hans Fader paa ham. »Ja, Nordhougfolket har altid lidt mine Regler,« sagde Aslak. »Ære være dem!« raabte han og tømte et Glas, som blev rakt ham af en Brudesvend. »Kom saa med noget,« raabte flere. »Om Sigrid Fantekærring,« raabte en. »Nej, den er styg!« sagde andre, især Kvindfolk. »Om Lierslaget!« bad Svend Tambur. »Nej, heller noget trøjsomt!« sagde da en rank Gut, som stod i Skjorteærmerne og lænede sig op ad Væggen, mens hans højre Haand, som hang slapt ned, fór vel ofte bort i Haaret paa nogle unge Jenter, som sad der; de skjændte, men flyttede sig ikke.

»Nu fortæller jeg det, jeg vil, jeg,« sagde

Aslak. »Fa'en heller!« mumlede en ældre Mand, som laa over Sengen og røgte; hans ene Ben hang ned, med det andet laa han og sparkede til en fin Trøje, som hang over Sengestolpen. — »Lad være Trøjen min!« raabte hin Gut, som stod op efter Væggen. — »Lad være Døtrene mine,« svarede han, som laa. Nu flyttede Jenterne sig. — »Jo, jeg fortæller, hvad jeg vil!« raabte Aslak; »Brændevin i Krop skyder Modet op!« sagde han og slog de flade Hænder sammen med et Klask. — »Fortæl, hvad vi vil!« gjentog Manden borti Sengen; »thi Brændevinen er vor.« — »Hvad skal det sige?« spurte Aslak med ret aabne Øjne. — »Aa, den Grisen, vi gøder, slagter vi ogsaa,« sagde Manden, idet han dinglede med Benet. Aslak lukkede Øjnene igjen, men blev siddende i samme Stilling med Hovedet; saa faldt det ned paa hans Bryst, og han sagde ikke noget.

Flere talte til ham; men han hørte det ikke. »Brændevinen tager ham,« sagde hin i Sengen. Da saa han op, tog atter Smilet paa sig; »jo, nu skal I høre en lystig Stub,« sagde han. »Gud bevare mig, hvor lystig!« sagde han om en Stund og lo med vid Mund, men uden at de hørte Latteren. — »Han er

rigtig i Godlaget sit i Dag,« sagde Brudgom-
mens Fader. — »Ja, det var Raad til det!«
sagde Aslak; — »en Dram paa Rejsen da!«
sagde han og strakte Haanden frem. Den
kom, han drak den langsomt ud, holdt Hovedet
lidt bagover med den sidste Draabe i Munden,
svælgte den saa og sagde, vendt til ham i
Sengen: »For jeg er nu Grisen eders, jeg!«
og lo som forrige Gang. Han spændte sine
to Hænder om Knæet og løftede saaledes Foden
op og ned, idet han selv med det samme rug-
gede frem og tilbage, — og saa begyndte
han: »Ja, der var en Jente, som bode bort i
en Dal. Hvad Dalen hed, kan være det
samme; hvad hun hed, ogsaa. Men Jenten var
vakker, det syntes Gaardmanden paa — hys!
— og det var hos ham, hun tjente. Hun fik
god Løn, fik hun, og hun fik mere, end hun
skulde have; hun fik et Barn. Folk sagde,
det var med ham; men det sagde ikke han;
thi han var gift, og det sagde heller ikke hun;
thi hun var stolt, det stakkars Troid. Saa
blev det nok en Løgn over den Daab, og det
var en Skarv til Gut, hun havde født, saa det
var slig Slag, om han blev døbt i en Løgn.
Men hun fik en Plads under Gaarden, og det
likte ikke Konen der, som venteligt var. Kom

Jenten did op, spyttede hun efter hende; men kom den vesle Gutten hendes for at lege med Gaardsgutterne, bad hun dem jage den Horungen; han var ikke bedre værd, sagde hun.

Hun tagg Manden baade Nat og Dag om at jage den Fantejenten paa Bygden. Manden holdt igjen, saa længe han rigtig var Mand; men saa slog han sig paa Drikken, og da fik Kærringen Taget. Siden blev det daarligt med Skarvejenten; det gik tilbage for hvert Aar, og det stod slig til, at hun skulde sulte ihjel der med den vesle Gutten sin, og han vilde ikke fra Moderen, han.

Det var nu det ene Aaret, det andet med, og det var otte af dem; men endnu var ikke Jenten kommen fra Pladsen, skjønt nu skulde hun væk. — — Og saa kom hun væk; — men forinden stod Gaarden i lys og vakker Lue, og Manden brændte; thi han var fuld, — Kærringen reddede sig med Ungerne, og hun sagde, det var den Skarvejenten nede paa Pladsen, som havde gjort det. Det kunde gjerne hænde, det. — — Og det kunde ogsaa gjerne være anderledes. — — Det var en underlig Gut, hun havde. I otte Aar havde han set Moderen slide ilt og vidste vel, hvor Skylden var; thi Moderen sagde det ofte, naar

han spurte, hvorfor hun bestandig græd. Det gjorde hun ogsaa Dagen, før hun skulde rejse, og derfor var han borte om Natten. — Men hun kom i Tugthuset paa Livstid, for hun sagde selv til Skrивeren, hun havde gjort den vakre Luen deroppe paa Gaarden. — Gutten drog paa Bygden og fik alle Folks Hjælp, fordi han havde slig en slem Mor. — Saa drog han fra den Bygd og langt frem til en anden, hvor han ikke fik stor Hjælp, for der var nok ingen, som vidste, hvilken slem Mor han havde. Jeg tror ikke, han sagde det selv. — Sidst jeg hørte fra ham, var han fuld, og de siger, han har lagt sig paa Drikken i den senere Tid; om det er sandt, skal være usagt; men det er sandt, at jeg véd ikke, hvad bedre han skulde gjøre. Det er en laak, ond Karl, kan I tro; han liker ikke Folk, endnu mindre, at de er gode mod hverandre, og allermindst, at de er gode mod ham selv. Og han vilde gjerne, at andre skulde være slig, som han er selv, — skjönt det siger han blot, naar han er fuld. Og da græder han ogsaa, græder, saa det hagler, — over ingen Verdens Ting; thi hvad var det ogsaa, han skulde græde over? Han har ikke stjaalet en Skilling fra nogen eller gjort noget af det

gale, som mange andre gjør, saa han sagte' ingen Ting har 'at græde over. Og alligevel saa græder han, og græder, saa det hagler. Og skulde I se ham græde, saa tro aldrig paa det, for det er bare, naar han er fuld, og da er han ikke ænsendes.« — Her faldt Aslak baglængs ned af Krakken i stærk Graad, som dog snart gik over; thi han sovned. — »Nu er Svinet fuldt,« sagde han i Sengen; »da ligger han altid og flæber sig i Søvn.« — »Dette var stygt,« sagde Kvindfolkene og rejste sig for at komme bort. »Jeg har aldrig hørt ham fortælle andet Slags Historier, naar han selv fik raade,« sagde nu en gammel Mand, som rejste sig borte ved Døren. »Gud véd, hvorfor Folk vil høre paa ham,« lagde han til og saa hen til Bruden.

FEMTE KAPITEL.

— Nogle gik ud, andre søgte at faa Spillemanden ind igjen, at Dansen kunde begynde; men Spillemanden var sovnet i en Krog af Gangen, og enkelte bad for ham, at han maatte faa ligge i Fred. »Siden Lars, Kammeraten hans, blev slaæet fordærvet her, har Ole maattet holde ud i over et Døgn.« — Man var kommen tilgaards med Thorbjørns Hest og Grejer; en anden Vogn blev spændt for, da han trods alles Anmodning vilde tage afsted igjen. Brudgommen var det især, som søgte at holde ham tilbage; »her er kanske ikke saa stor Glæde for mig, som det synes,« sagde han, og Thorbjørn tog en Tanke af det; men han foresatte sig dog at rejse, før Kvælden kom. Da de saa, han var urokkelig,

spredte de sig i Gaarden; der var mange Folk, men megen Stilhed, og det hele havde lidet Syn af et Bryllup. Thorbjørn skulde have sig en ny Selepinde og gik hen at finde en; i Gaarden var intet høveligt Emne, og han gik lidt udenfor, kom saa til et Vedskjul, som han gik ind i, langsomt og sagte, da Brudgommens Ord fulgte med ham. Han fandt der, hvad han vilde, men fremdeles, uden at vide af det, satte han sig ned og op til den ene Væg, med Kniv og Pinde i Haanden. Da hørte han det stønne i Nærheden af sig; det var paa den anden Side af den tynde Væg, der inde, hvor Vognskjulet var, og Thorbjørn lyede: »Er det — ogsaa dig?» hørte han sagt med langt Mellemlum og af et Mandfolk, der talte med Besvær. Da hørte han en græde, men det var ingen Mand. — »Hvorfor kom du ogsaa hid?» blev der spurt, og det maatte være af den, der græd; thi det var taarevaadt. — »Hm, — i hvis Bryllup skulde jeg spille, naar det ikke var i dit?» sagde den første. Det er vel Lars, Spillemanden, som ligger der, tænkte Thorbjørn. Lars var en staut, vakker Karl, hvis gamle Moder bode til Leje i en Husmandsplads under Gaarden. Men den anden maatte være Bruden! — »Hvorfor

har du heller aldrig talt!« sagde hun dæmpet, men langt, som var hun meget bevæget. »Jeg tænkte ikke, det var nødvendigt mellem os to,« svaredes der kort. Da var det stilt en Stund, saa sagde hun atter: »Du vidste dog, han gik her.« — »Jeg trode dig stærkere.« — Han hørte nu intet andet end Graad; endelig brød hun atter ud: »Hvorfor talte du ikke?«

»Det nyttede vel Gamle-Birthes Søn lidet at tale til Datteren paa Nordhoug,« blev der svaret efter et Ophold, hvori han havde draget Vejret tungt og ofte stønnet. Der blev ventet paa Svar; — »vi har dog set paa hinanden i mange Aar,« sagdes der.

— »Du var saa stolt; en turde ikke rigtig tale til dig.« — — »Det var dog ingen Ting i Verden, jeg heller vilde. — Jeg ventede hver Dag, . . . hvor vi mødtes; . . . jeg syntes næsten, jeg bød mig frem. Saa tænkte jeg, du forsmaaede mig.« — Det blev atter ganske stilt. Thorbjørn hørte intet Svar, ingen Graad; han hørte heller ikke den syge drage Vejret.

Thorbjørn tænkte paa Brudgommen, som han trode at kjende for en brav Mand, og han blev ilde til Mode paa hans Vegne. Da sagde ogsaa hun: »Jeg er ræd for, han faar liden Glæde af mig, han, som —« — »Det er en

Mand,« sagde den syge og begyndte paa ny at give sig lidt, da det nok gjorde ondt for Brystet. Det var, som dette ogsaa gjorde hende ondt; thi hun sagde: »Det er nok tungt for dig nu, — — men — vi var vel aldrig kommet til at tale med hinanden, vi, var ikke dette kommet imellem. Den Gang du slog til Knud, forstod jeg dig først.« — »Jeg kunde ikke bære det længer,« sagde han, og saa en Stund efter: »Knud er ond.« — »Han er ikke god,« sagde Søsteren.

De taug en Stund, saa sagde han: »Jeg undrer mig paa, om jeg nogen Tid bliver god igjen. Aa ja, det kan nu ogsaa være det samme.« — »Har du det ondt, har jeg det værre,« og herpaa fulgte stærk Graad. »Gaar du?« spurte saa han. — »Ja,« blev der svaret, og derpaa: »Aa jøje, jøje mig, hvad dette Liv skal blive!« — »Græd ikke saa,« sagde han; »Vorherre gjør nok snart Ende paa det for mig, og da skal du se, det ogsaa bliver bedre for dig.« — »Jesus, Jesus, at du ikke talte!« raabte hun med tilbageholdt Stemme, og som om hun vred sine Hænder; Thorbjørn trode, hun gik i det samme eller ikke var i Stand til at tale paa længe; thi han hørte en Stund intet og gik.

Den første den bedste, Thorbjørn traf i Gaarden, spurte han: »Hvad kom der imellem Lars Spillemand og Knud Nordhoug?« — »Haa? Mellem dem? Jo, —« sagde Per Husmand og trak Ansigtet sammen, som vilde han gjemme noget i Folderne; »du kan nok spørge om det, for det var lidet nok; han Knud spurte bare Lars, om Felen hans gav god Klang i dette Bryllup.« I det samme gik Bruden forbi dem; hun havde Ansigtet bortvendt, men da hun hørte Lars nævne, vendte hun det og viste et Par store og røde Øjne, der saa usikkert; men ellers var Ansigtet meget koldt, saa koldt, at Thorbjørn ikke kjendte hendes Ord igjen i det. Begyndte han da at skjønne mere.

Længre frem i Gaarden stod Hesten og ventede; han satte sin Pinde fast og saa sig om efter Brudgommen for at tage Afsked. Han havde ikke Lyst til at søge ham, saa næsten helst, at han ikke kom og satte sig derfor op. Da begyndte det at støje og raabe fra den venstre Side af Gaarden, der borte, hvor Laaven laa. Det var et helt Følge, som drog ud fra Laaven; en stor Mand, som gik foran, raabte: »Hvor er han? — Har han gjemt sig? — Hvor er han?« — »Der, der!« sagde nogle. — »Lad ham ikke komme did,« sagde

andre; »der bliver bare Ulykke af det.« — »Er det Knud?« spurte Thorbjørn en liden Gut, der stod ved Siden af Vognen hans. »Ja, han er fuld, og da vil han altid slaas.« Thorbjørn sad alt paa Læsset og slog nu paa Hesten. — »Nej, stans, Kammerat!« hørte han bag sig; han holdt Hesten tilbage, men da denne gik alligevel, lod han den gaa. »Ho, er du ræd, Thorbjørn Granliden?« skreg det nærmere ham. Nu holdt han fastere igjen, men saa ikke tilbage.

»Stig af og kom i godt Lag!« raabte en. Thorbjørn vendte Hovedet. »Tak, jeg skal hjem!« sagde han. Nu underhandlede de lidt, og imidlertid var den hele Flok kommen hen til Vognen; Knud gik foran Hesten, klappede den først, tog den dernæst ved Hovedet for at se paa den. Knud var ret høj, havde lyst, men stridt Haar og en but Næse, Munden var stor og tung, Øjnene mørkeblaa, men dristige. Han havde liden Lighed med Søsteren, kun var det noget om Munden, som var ligt, og havde det samme Slags ret opstaaende Pande, men mindre, ligesom alle hendes fine Træk var grove hos ham. »Hvad vil du have for Gampen din?« spurte Knud. — »Jeg vil ikke sælge den,« sagde Thorbjørn. — »Du tror

kanske, jeg ikke kan betale den?» sagde Knud.
— »Jeg véd ikke, hvad du kan.« — »Saa? du tviler om det? Det skulde du ellers vogte dig for,« sagde Knud. Hin Gut, som før stod op efter Væggen derinde i Stuen og rørte ved Jenternes Haar, sagde nu til en Nabo: »Knud tør ikke rigtig denne Gang.«

Dette hørte Knud. »Tør jeg ikke? Hvem siger det? Tør jeg ikke?» skreg han. Flere og flere kom til. »Af Vejen, se Hesten!« raabte Thorbjørn og slog paa, han vilde rejse.
— »Siger du af Vejen til mig?» spurte Knud.
— »Jeg talte til Hesten; jeg maa frem,« sagde Thorbjørn, men veg heller ikke selv til Side. — »Hvad, kører du lige paa mig?» spurte Knud.
— »Saa gaa bort!« og Hesten løftede Hovedet i Vejret, ellers havde den sat det lige mod Knuds Bryst. Da tog Knud den ved Bidslet, og Hesten, som huskede Taget fra Vejen, begyndte at skælve. Men dette rørte Thorbjørn, der angrede, hvad han havde gjort mod Hesten; nu gik det ud over Knud; thi han rejste sig med Svøben i Haanden og drog til Knud over Hovedet. »Slaar du?» skreg Knud og kom nærmere; Thorbjørn hoppede af Læsset. »Du er en ond Karl,« sagde han ligbleg og leverede Tømmen til hin Gut fra Stuen af, da han kom

og bød sig frem. Men den gamle Mand, som havde rejst sig borte ved Døren, da Aslak var færdig med sin Fortælling, gik nu bort til Thorbjørn og rykkede ham i Armen. »Sæmund Granliden er for brav en Mand til, at Sønnen hans skal drages med slige Slagskæmper,« sagde han. Det stilnede i Thorbjørn, men Knud raabte: »Jeg Slagskæmpe? Det er han lige saa godt som jeg, og min Far er lige saa god som hans. — Kom an! — Det er daarligt, at Byfolket ikke véd, hvem af os to egentlig er ved bedst Magt,« lagde han til og tog Halstørklædet af sig. — »Vi prøve det tidsnok,« sagde Thorbjørn. Da sagde den Mand, som før havde ligget i Sengen: »De er som to Katte; de maa først snakke Mod i sig, begge to.« Thorbjørn hørte det, men svarede intet. En og anden af Flokken lo, andre sagde, det var stygt med alle de Slagsmaal i dette Bryllup, samt at de abede sig ind paa en fremmed Mand, som vilde drage fredelig afsted. Thorbjørn saa sig om efter Hesten; det var hans Agt at fare. Men hin Gut havde vendt den og kjørt den forsvarlig langt bort; Gutten selv stod nu lige bag dem. — »Hvad ser du dig om efter?« spurte Knud; »hun Synnøve er langt borte nu.« — »Hvad rager

hun dig?« -- »Nej, slige skinhellige Kvindfolk rager ikke mig,« sagde Knud; »men kanske hun modstjæler dig.« Dette var for meget for Thorbjørn; de mærkede, han saa sig om for at prøve Pladsen. Nu lagde atter nogle ældre sig imellem og mente, at Knud havde gjort Ugagn nok i dette Lag. — »Mig skal han intet gjøre!« sagde Thorbjørn, og da hine hørte dette, taug de. Andre sagde: »Lad dem drages, saa bliver de Godvenner; disse har længe nok set ondt over til hverandre.« — »Ja,« sagde en, »de vil begge være de bedste her i Bygden; lad os nu se!« — »Har I andre set noget ligt til ham Thorbjørn Granliden,« mente Knud; »jeg syntes, han nylig var her paa Gaarden.« — »Ja, her er han,« sagde Thorbjørn, og i det samme fik Knud et Slag over det højre Øre, saa han tumlede hen i nogle Mænd, som stod der. Nu blev der ganske stilt. Knud rejste sig og for frem uden at sige et Ord; Thorbjørn tog mod ham. Der blev nu en lang Nævekamp, da begge vilde hinanden ind paa Livet; men begge var vel vant og holdt hinanden væk. Thorbjørns Slag faldt nok saa ofte, og nogle sagde, de faldt nok saa tungt. — »Der har Knud fundet sin Mand,« sagde hin, som havde taget Hesten;

»giv Plads!« Kvindfolkene flygtede; kun en stod højt paa en Trap for bedre at se; det var Bruden. Thorbjørn fik et Glimt af hende og stansede lidt; da saa han en Kniv i Knuds Haand, huskede hendes Ord, at Knud ikke var god, og med et vel rettet Slag traf han Knuds Arm over Haandleddet, saa Kniven faldt, og Armen dovnede. »Au, hvor du slog,« sagde Knud. — »Synes du?« spurgte hin og brød nu ind paa ham. Knud havde ondt for at bruge blot én Arm, han blev løftet og baaret, men det bar imod, før han blev lagt. Han blev flere Gange lagt slig mod Jorden, at enhver anden vel havde svigtet, men dette var en god Ryg; Thorbjørn flyttede med ham, Folk veg, men han kom efter med ham, og saaledes bar det rundt den hele Gaard, indtil de kom op under Trappen, hvor han hivde ham endnu engang i Vejret og truede ham ned, saa Knæene gav efter, og Knud langs over Stenhellen, saa det sang i ham. Han blev liggende stilt, gav et dybt Støn fra sig og lod Øjnene synke i; Thorbjørn rettede sig og saa op; hans Øjne faldt lige paa Bruden, der stod ubevægelig og saa paa. »Tag noget og læg op under Hovedet paa ham,« sagde hun, vendte sig om og gik ind.

To gamle Koner gik forbi: den ene sagde til den anden: »Herre Gud! der ligger en igjen; hvem er nu dette?» En Mand svarede: »Han Knud Nordhoug.« Da sagde den anden Kone: »Saa kanske det liver paa med Slagsmaalene herefterdags. De maatte da ogsaa have andet at bruge sine Kræfter til.« — »Der sagde du et sandt Ord, Randi,« mente hin; »Vorherre hjælpe dem saa langt frem, at de kan se forbi hverandre og hen til noget mere.«

Dette faldt Thorbjørn underlig paa Sindet; han havde ikke sagt et Ord, men stod der endnu og saa paa dem, som stilledede med Knud; — flere talte til ham, men han svarede ikke. Han vendte sig fra dem og faldt i Tanker. Synnøve kom frem i dem, og han blev meget skamfuld. Han tænkte paa, hvad Forklaring han skulde give, og han tænkte paa, det var ham nok ikke saa let at slutte, som han engang trode. I det samme hørte han bag sig: »Vogt dig, Thorbjørn!« men før han fik vende sig, var han greben ved Skuldrene bagfra, blev bøjet ned og følte ikke noget mere end en stikkende Smerte, hvis Sted han ikke rigtig kjendte. Han hørte Stemmer omkring sig, fornam, at de kjørte, trode selv stundum, at han kjørte, men vidste det ikke bestemt.

Dette varede meget længe, det blev koldt, snart igjen varmt og da saa let for ham, saa let, at han syntes at svæve, — og nu forstod han det: han bares af Trætoppene fra den ene til den anden, saa han kom op i Liden, højere op, — paa Sæteren, endnu højere op, — lige paa det højeste Fjæld; der bøjede Synnøve sig ned over ham og græd og sagde, at han skulde have talt. Hun græd meget og mente, at han dog selv havde set, hvorledes Knud Nordhoug gik i Vejen for ham, bestandig i Vejen for ham, og saa maatte hun jo tage Knud. Og saa klappede hun ham mildt ned ad den ene Siden, saa det blev varmt der, og græd, saa Skjorten paa det Sted blev vaad. Men Aslak sad paa Hug oppe paa en stor, spids Sten og tændte Trætoppene rundt omkring sig, saa det braste og brændte, og Kvisterne føg om ham; selv lo han med vidt Gab og sagde: det er ikke mig, det er Mor min, som gjør det! og Sæmund, Faderen, stod til den ene Side og kastede Kornsække højt op, saa Skyerne trak dem til sig, bredte Kornet ud over som en Taage, — og dette syntes ham underligt, at Kornet kunde skyde sig ud over al Himmel. Da han saa nedover paa Sæmund selv, blev denne saa liden, saa liden, at han

til sidst næsten ikke kom op over Jorden, men endda kastede han Sækkene højere og højere og sagde: »Gjør mig det efter, du!« — — Langt borti Skyerne stod Kirken, og den lyse Kone paa Solbakken stod oppi Taarnet og viftede med et rødgult Lommetørklæde i den ene Haand og en Salmebog i den anden og sagde: »Hid kommer du ikke, før du har lagt af at slaas og bande,« — og da han skulde se til, saa var det ikke Kirken, men Solbakken, og Solen stod slig paa alle Hundre Ruder, at han fik ondt i Øjnene og maatte lukke dem haardt i. — —

— — »Varlig, varlig, Sæmund!« hørte han og vaagnede som af en Slummer ved, at han blev baaren, og da han saa sig om, var han kommen ind i Stuen paa Granliden; en stor Ild brændte paa Gruen, Moderen stod ved Siden af ham og græd; Faderen tog just op under ham, — han vilde bære ham ind i et Sidekammer. Da slap Faderen ham sagte ned igjen; »der er endnu Liv i ham!« sagde han med dirrende Stemme og vendte sig mod Moderen. Denne udbrød: »Vorherre hjælpe mig; han ser op! Thorbjørn, Thorbjørn! velsignede Gut, hvad har de gjort med dig!« og hun ludede sig ned over ham og strøg hans Kind, mens

hendes Taarer faldt varme paa hans Ansigt. Sæmund var oppi Øjet med det ene Ærme, flyttede saa Moderen blidt til Side: »Lad mig lige saa godt tage ham strax,« sagde han. Og han tog vel op under hans Skuldre med den ene Haand, lidt neden for Ryggen med den anden —: »Hold paa Hovedet, du Mor, om han ikke skulde have Kraft til at bære det.« Hun gik foran og holdt paa Hovedet, Sæmund søgte at komme i Skridt med hende, og snart laa Thorbjørn paa Sengen i det andet Kammer. Efter at de nu havde bredt over ham og lagt ham vel til rette, spurte Sæmund, om Gutten var kommen af Gaarde. »Der ser du ham!« sagde Moderen og pegede ud. Sæmund aabnede Vinduet og raabte ud: »Er du fremme om en Time, skal du faa din Aarsløn to Gange; — det er det samme, om du sprænger Hesten.«

Han gik atter bort til Sengen, Thorbjørn saa paa ham med store, klare Øjne, Faderen maatte se paa dem, og da begyndte hans at fugtes. »Jeg vidste, det vilde ende 'slig,« sagde han sagte, vendte sig og gik ud. Moderen sad paa en Krak inde ved Sønnens Fødder og græd, men hun talte ikke. Thorbjørn vilde tale, men han følte, det faldt sig tungt, derfor taug han. Men han saa paa Moderen uafbrudt,

og Moderen havde aldrig set slig Glans i hans Øjne, heller aldrig havde de været saa fagre, hvilket syntes hende et slemt Forbud. »Gud Herren han hjælpe dig!« brast det endelig ud; »jeg véd, at Sæmund vælter overende den Dag, du gaar.« Thorbjørn saa paa hende med ubevægeligt Øje og Ansigt. Blikket fór lige igjennem hende, og hun begyndte at bede sit Fadervor for ham; thi hun tænkte, han kun havde lidt igjen. Mens hun da sad der, randt det hende i Sind, hvor kjær han fremfor nogen havde været dem alle, og nu var ingen af Søkendene hans hjemme. Fik hun da Bud op til Sæteren efter Ingrid og en yngre Broder, kom saa igjen og satte sig der som før. Han saa endnu paa hende, og Blikket var hende en Salmesang, der førte hendes Tanker mildelig ind i de bedre Ting, og gamle Ingebjørg blev andagtsfuld, tog Bibelen frem og sagde: »Nu vil jeg læse højt for dig, at du kan have det godt.« Da hun ingen Briller havde ved Haanden, slog hun op et Sted, som hun omtrent kunde udenad, fra hun var Pige, og det var af Johannes's Evangelium. Hun var ikke vis paa, at han hørte hende; thi han var ubevægelig som før, stirrede blot paa hende; men hun læste dog, om ikke for ham, saa for sig selv.

Ingrid kom snart hjem for at bytte med hende; men da sov Thorbjørn. Ingrid græd uden Ende; hun havde begyndt med det, før hun gik fra Sæteren; thi hun tænkte paa Synnøve, som intet fik at vide. — Nu kom Doktoren og undersøgte ham. Han havde faaet et Knivstik i Siden, var ogsaa ellers bleven slagen, men Doktoren sagde intet, og der var ingen, som spurte ham. Sæmund fulgte ham ind i Sygestuen, stod der og saa uafbrudt paa Doktorens Ansigt, gik, da han gik, hjalp ham op i Kariolen og tog til Huen, da Doktoren sagde, at han kom igjen Dagen efter. Saa vendte han sig mod Konen, som havde fulgt med: »Naar den Mand ikke taler, er det farligt;« hans Mund bævrede, han slog den ene Fod omkring den anden og gik bort over Marken.

Ingen vidste, hvor han blev af; thi han kom ikke hjem den Kvæld, heller ikke om Natten, men først den næste Morgen, og da syntes han saa mørk, at ingen turde spørge ham om noget. Selv sagde han: »Nu?« — »Han har sovet,« svarede Ingrid; »men han er saa magtesløs, at han ikke kan løfte en Haand.« Faderen vilde ind for at se til ham, men vendte, da han kom til Døren.

Doktoren var der, ligesom Dagen efter og flere Dage i Følge; Thorbjørn kunde tale, men fik ikke Lov til at røre sig. Ingrid sad som oftest hos ham, ogsaa Moderen og hans mindre Broder; men han spurte dem ikke om noget, og de ikke ham. Faderen var aldrig inde. Dette saa de, at den syge lagde Mærke til; hver Gang Døren gik op, blev han opmærksom, og de trode, det maatte være, fordi han ventede Faderen. Til sidst spurte Ingrid ham, om han ikke gjerne vilde se flere af dem. »Aa, de vil vel ikke se mig,« svarede han. Dette blev sagt Sæmund, som ingen Ting svarede strax; men den Dag var han borte, da Doktoren kom. Saa snart Doktoren kom et Stykke paa Landevejen, traf han Sæmund, der sad paa Vekanten og ventede ham. Efter at have hilset ham, spurte Sæmund om sin Søn. »Han er ilde medfaren,« var det korte Svar. — »Staar han sig?« spurte Sæmund og rettede paa Hestens Sadelgjord. — »Tak, den sidder nok saa godt,« sagde Doktoren. — »Den var ikke stram nok,« svarede Sæmund. Der opstod nu en liden Stilhed, hvori Doktoren saa paa ham; men Sæmund arbejdede ivrig med Grejet og saa ikke op. »Du spurte, om han stod sig; jeg tror nok det,« sagde Doktoren langsomt.

Sæmund saa rask op. »Er det til Liv?» spurte han. — »Det har det været i flere Dage,« svarede Doktoren. Da piplede der nogle Taarer frem i Øjnene paa Sæmund; han søgte at tage dem væk, men de kom igjen. »Det er ogsaa en Skam, slig jeg holder af den Gutten,« hikkede han; »men ser du, Doktor: stautere Karl har der ikke været i Præstegjælden!« Doktoren blev rørt: »Hvorfor har du ikke før villet vide noget?» — »Jeg har ikke været god til at høre det,« svarede Sæmund og havde endnu et Stræv med Graaden, som han ikke kunde true ned, — »og saa var det de Kvindfolk,« fortsatte han; »de saa hver Gang efter, om jeg spurte, og da kunde jeg det ikke.« Doktoren gav ham Tid til at komme sig, og da saa Sæmund fast paa ham. »Faar han Helsen sin igjen?» spurte han pludselig. — »Paa en Vis; ellers kan sligt endnu ikke siges med Sikkerhed.« Da blev Sæmund rolig og eftertænsom. »Paa en Vis,« mumlede han. Han stod og saa ned, Doktoren vilde ikke forstyrre ham, fordi der var noget ved den Mand, som forbød det. Pludselig løftede Sæmund Hovedet i Vejret; »Tak for Underretningen,« sagde han, rakte Haanden frem og gik tilbage.

Paa samme Tid sad Ingrid hos den syge. »Er du god til at høre paa, saa skal jeg fortælle dig noget om Far,« sagde hun. — »Fortæl,« sagde han. — »Jo, den første Kvælden Doktoren havde været her, kom Far væk, og ingen vidste, hvor han var. Men da havde han været over i Bryllupsgaarden, og der var alt Folk blevet ilde ved, da han kom. Han havde sat sig ned blandt dem drukket, og Brudgommen har fortalt, at han trode, han kom halvt paa en Kant. Da først begyndte han at spørge efter Slagsmaalet og fik nøjagtig Besked om, hvorledes det var gaaet til. Knud kom til; Far vilde, han skulde fortælle, og gik ud paa Gaarden til Stedet, hvor I havde dragedes. Alt Folk fulgte. Knud fortalte da om, hvorledes du havde faret med ham, efter at du havde lamslaaet hans Haand; men da Knud ikke vilde fortælle mere, rejste Far sig og spurte, om det var saaledes, det siden gik til, — og i det samme tog han Knud over Bringen, lattede ham og lagde ham ned paa den Stenhelle, som endnu bar Blod efter dig. Han holdt ham ned med sin venstre Haand og trak sin Kniv op med den højre; Knud skiftede Farve, og alle Gjæster taug. Da var der Folk, som saa Far græde, men han gjorde

ikke Knud noget. Knud selv rørte sig ikke. Far rejste saa Knud op igjen, men lagde ham en Stund efter atter ned; »det er tungt at slippe dig,« sagde han og stod og stirrede paa ham, mens han holdt ham.

To gamle Koner gik forbi, og af dem sagde den ene: »Husk nu vel paa Børnene dine, du Sæmund Granliden!« De fortæller, at Far strax slap Knud, og at han en Stund efter var borte fra Gaarden; men Knud drog sig husimellem væk fra Brylluppet og kom ikke did mere.

Næppe var Ingrid færdig med denne Fortælling, før Døren aabnedes, en saa ind, og det var Faderen. Hun gik strax ud, og Sæmund kom ind. Hvad de to talte om, fik ingen vide; Moderen, som stod op efter Døren for at lye, trode dog engang at have fanget, at de talte om, hvor vidt han kunde faa Helsen sin igjen eller ej. Men hun var ikke vis paa det, vilde heller ikke gaa ind, saa længe Sæmund var der. Da Sæmund kom ud, var han meget blid og lidt rød i Øjnene. »Vi beholde ham nok,« sagde han i Forbigaaende til Ingebjørg; »men Vorherre véd, om han mere faar sin Helsen igjen.« Ingebjørg begyndte at græde og fulgte Manden ud; paa Stabburstrappen satte de sig ned

ved Siden af hverandre, og mangt blev nu talt mellem de to.

Men da Ingrid sagte kom ind igjen til Thorbjørn, laa han med en liden Seddel i den ene Haand og sagde rolig og langsomt: »Den faar du levere Synnøve, næste Gang du træffer hende.« Da Ingrid havde læst, hvad der stod paa den, vendte hun sig om og græd; thi paa Seddelen stod:

»Til velagtede Pige Synnøve Guttormsdatter Solbakken!

Naar du haver læst disse Linier, faar det at være forbi mellem os to. Thi jeg er ikke den, som du skal have. Vorherre være med os begge to.

Thorbjørn Sæmundsen Granliden.«

SJETTE KAPITEL.

Synnøve havde faaet vide det om Dagen, efter at Thorbjørn havde været i Brylluppet. Hans yngre Broder var kommen did op til Sæteren med Budsending om det; men Ingrid havde fat i ham ude i Svalen, netop som han gik, og hun havde givet ham, hvad han skulde bære frem. Synnøve vidste derfor ikke mere, end at Thorbjørn havde kjørt Læsset overende, og at han derfor var tagen op til Nordhoug efter Hjælp; at Knud og han der var komne i Hob, og Thorbjørn kommen lidt til Skade; han laa, men det var ikke farligt. Dette var en slig Tidende, at Synnøve blev mere harm end bedrøvet. Og jo mere hun tænkte paa dette, des mere modfalden blev hun. Hvor meget han lovede, saa skulde han

dog bære sig slig ad, at Forældrene fik noget at sige paa ham. Men de skulde nu ikke fra hverandre alligevel, tænkte Synnøve.

Der gik ikke mange Bud op til Sæteren, og derfor drygdes det, før Synnøve fik anden Tidende. Uvisheden lagde sig tungt paa Sindet, og Ingrid kom ikke op igjen, saa der maatte være noget paa Færde. Hun var ikke god til at synge Kreaturerne hjem om Kvælden, som hun før havde gjort, og hun sov ikke godt om Natten, da hun savnede Ingrid. Dette gjorde, at hun var træt om Dagen, og derved blev ikke Sindet lettere. Hun gik og stilledede, skurede Ringer og Kopper, ystede Ost og lagde Mælk op, men det var næppe med Glæde, og Thorbjørns yngre Broder samt den anden Gut, som havde Gjætslen sammen med ham, syntes nu at faa Vished for, at der maatte være noget imellem hende og Thorbjørn, hvad der gav dem Emne til mangan Samtale oppi Marken.

Om Eftermiddagen paa den ottende Dag, efter at Ingrid var hentet hjem, syntes det at ligge tyngre over hende end nogensinde. Nu var saa lang Tid runden, og endnu ingen Tidende. Hun forlod sit Arbejde for at sætte sig og se ud over Bygden, da dette syntes hende et Slags Selskab, og hun nu ikke vilde

være alene. Som hun sad der, blev hun træt, lagde Hovedet ned over sin Arm og faldt strax i Søvn; men Solen stak, og det blev en urolig Søvn. Hun var over paa Solbakken, oppe paa det Loft, hvor hendes Ting stod, og hvor hun plejede at sove; Blomsterne fra Haven bar slig fager Duft op, skjønt ikke den, hun var vant til, men en anden, næsten som af Lyng. Hvoraf kommer vel det? tænkte hun og bøjede Hovedet ud over det aabne Vindue. Jo, saa stod Thorbjørn nede i Haven og plantede Lyng. »Men, kjære dig, hvorfor gør du dette?« spurte hun. »Aa, de Blomster vil ikke voxе,« sagde han og gik og stilledе nede i Haven. Da gjorde det hende ondt for Blomsterne, og hun bad ham endelig at bære dem op til hende igjen. »Ja, det kan jeg gjerne gjøre,« sagde han, og saa samlede han dem op og kom med dem; men det var nok ikke paa Loftet, hun sad, for han kunde gaa lige ind til hende. Da kom Moderen i det samme. »I Jesu Navn! Skal den stygge Granlidgut komme ind til dig?« sagde Moderen, sprang til og stillede sig midt i Vejen for ham. Men han vilde ind alligevel, og nu begyndte de to at brydes. »Mor, Mor, han vil bare ind igjen med Blomsterne mine,« bad Synnøve og græd. »Ja, det

hjælper ikke,« sagde Moderen og brød paa. Og Synnøve var saa ræd, saa ræd, for hun vidste ikke, hvem hun vilde have til at vinde; men tabe skulde ingen af dem. »Tag i Vare Blomsterne mine!« raabte hun, men de brød nu værre paa end før, og de vakre Blomster strødes ud overalt. Moderen traadte paa dem, og han ogsaa; Synnøve græd. Men da Thorbjørn havde sluppet Blomsterne, blev han saa styg, saa styg, Haaret voxede paa ham, Ansigtet ogsaa, Øjnene saa ondt, og lange Klør satte han i Moderen. »Vogt dig, Mor! Ser du ikke, det er en anden, — vogt dig!« skreg hun og vilde hen og hjælpe Moderen, men kom ikke af Flækken. Da raabte nogen paa hende, og det raabte én Gang til. Men strax fór Thorbjørn væk, Moderen ogsaa; det raabte én Gang til. »Ja!« sagde Synnøve og vaagnede.

»Synnøve!« raabte det. »Ja,« svarede hun og saa op. »Hvor er du?« spurtes der. Det er Mor, som raaber, tænkte Synnøve, rejste sig og gik indover mod Sætervolden, hvor Moderen stod med en Løb i den ene Haand, skyggede for sig med den anden og saa ud imod hende.

»Her ligger du og sover paa den slette Marken!« sagde Moderen. »Jeg blev saa søvrig,«

svarede Synnøve, »at jeg lagde mig nedpaa en liden Rid, og saa vidste jeg ikke Ordet af, før jeg var indsovnet.« — »Sligt maa du vogte dig for, Barnet mit. — — Her er noget til dig i Løben; jeg bagte i Gaar, da Far skal paa Langrejse.« Men Synnøve følte paa sig, at Moderen ikke kom derfor, og hun tænkte, at hun havde ikke drømt om hende for ingen Ting. Karen, saa hed Moderen, var, som før sagt, liden og spinkel af Væxt, havde lyst Haar og blaa Øjne, som gik snare i Hovedet. Hun smilte lidt, naar hun talte, men det var blot, naar hun talte med Fremmedfolk. Hendes Ansigt var nu blevet noget skarpt, hun var rask i sine Bevægelser og havde altid travelt. — Synnøve takkede hende for Gaverne, tog op Laaget og saa efter, hvad det var. — »Aa ja, gør det en anden Gang,« sagde Moderen; »jeg lagde Mærke til, at Kopperne dine ikke var vasket endnu; det maa du passe paa at gjøre, Barnet mit, før du tager Hvile.« — »Ja, det var ogsaa bare i Dag.« — »Kom nu, saa faar jeg hjælpe dig, siden jeg alligevel er her,« sagde Moderen og skjortede sig op. »Du maa vænne dig til Orden, enten du gaar under Øjnene mine eller ej.« Hun gik foran mod Mælkesvalen, og Synnøve langsomt efter.

Der tog de ud og vaskede op; Moderen saa efter deres Stel og fandt det ikke ilde, gav idelig Anvisning og hjalp til at feje rent, og saaledes gik en Time eller to med. Hun havde under Arbejdet fortalt hende om, hvad de drev med hjemme, og om, hvor travelt hun havde det nu, før hun fik Faderen i Vej. Saa spurte hun efter, om Synnøve huskede at læse Guds Ord, før hun lagde sig om Kvælden; »for det maa ikke glemmes,« mente hun, »ellers gaar Arbejdet daarlig den næste Dag.«

Saa snart de nu var færdige, gik de ud paa Volden og satte sig der for at vente Kørene. Og som de nu vel havde sat sig, spurte Moderen efter Ingrid, nemlig, om hun ikke snart kom til Støls igjen. Synnøve vidste ikke mere derom end Moderen. »Ja, slig kan Folk fare,« sagde Moderen, og Synnøve forstod nok, at det ikke var Ingrid, hun mente; hun vilde gjerne have bøjet det væk, men hun havde ikke Mod til det. »Den, som aldrig har Vorherre i Hjærtet, han findes somme Tider, naar han mindst venter det,« sagde Moderen. Synnøve sagde ikke et Ord. »Nej, det har jeg altid sagt: den Gut bliver der ingen Ting af. — End at fare slig, fy!« — De sad begge paa Hug der og saa nedover; men de saa ikke

paa hverandre. »Hår du hørt, hvorledes det staar til med ham?« spurte Moderen og saa nu kort hen paa hende. — »Nej,« svarede Synnøve. — »Det skal være daarligt med ham,« sagde Moderen. Synnøve begyndte at blive trang for Brystet. »Er det da farligt?« spurte hun. — »Aa, det var nu Knivstikket i Siden; — ja, han fik nok slemme Slag ogsaa.« Synnøve følte, hun blev blussende rød; strax vendte hun sig mere bort, for at Moderen ikke skulde faa se hende. »Ja, det har vel ikke noget videre paa sig at sige?« spurte hun saa rolig, som hun var god til; men Moderen havde lagt Mærke til, at hendes Bryst gik stærkt, og derfor svarede hun: »Aa nej, ikke det heller.« Da begyndte Synnøve at ane, her maatte være noget meget galt paa Færde. »Han ligger?« spurte hun. — »Ja, Kors, han ligger. — Det er Synd paa Forældrene, slige brave Folk, de er. Godt opdragen er han ogsaa, saa Vorherre har ingen Ting at kræve dem for.« Synnøve blev nu saa beklempt, at hun ikke vidste sine Raad; da fortsatte Moderen: »Nu viser det sig nok at være brav, at ingen er bunden til ham. Vorherre han lager da ogsaa alt til det bedste.« Synnøve følte en Svimmelhed, som skulde hun ned over Berget.

»Nej, jeg har altid sagt til ham, Far, jeg: Gud bevare os, har jeg sagt, vi har nu bare denne ene Datteren, og hende faar vi sørge for. Han er nu ligesom lidt blød af sig, han, saa brav han ellers er; men saa er det godt med det, at han tager Raadet, der han finder det, og det er i Guds Ord.« Men bare nu Synnøve kom til at tænke paa Far sin, hvor mild han altid var, saa fik hun det endnu værre med at kue Graaden ned, og denne Gang nyttede ingen Modstand; hun begyndte at græde. — »Græder du?« spurte Moderen og saa hen til hende uden at faa se hende. »Ja, jeg tænker paa ham, Far, og saa — —,« og det brød nu løs tilgagns. — »Men, kjære dig da, Barnet mit, hvad gaar der af dig?« — »Aa, jeg véd ikke rigtig det kom slig over mig kanske det gaar ham ilde paa denne Rejsen,« hulkede Synnøve. — »Hvor du kan snakke!« sagde Moderen; — »det skulde ikke gaa ham godt? — Til Byen efter slette Landevejen?« — »Ja, husk nu paa, . . . hvorledes det gik . . . den anden,« hulkede Synnøve. — »Ja han! — men Far din farer da ikke frem som en Gap, skulde jeg tro. Han kommer nok skadesløs hjem igjen, — saafremt Vorherre ellers holder sin Haand over ham.«

Moderen begyndte at tage en Tanke af denne Graad, som ikke vilde holde op igjen. Ret som hun sad der, sagde hun: »Der er mange Ting i Verden, som kan være tunge nok, men da faar en trøste sig med, at de kunde have været endnu tyngre.« — »Ja, det er en daarlig Trøst,« sagde nu Synnøve og græd saart. Moderen havde ikke rigtig Hjærte til at svare hende, hvad hun tænkte; saa sagde hun blot: »Vorherre selv bestemmer mange Ting for os paa en synlig Maade; det har han vel gjort her med,« og saa rejste hun sig, thi Kørene begyndte at raute oppi Aasen, Klokkerne klang, Gutterne haukede, og det drog langsomt nedover, da Kørene var mætte og rolige. Hun stod og saa til, bad saa Synnøve være med op at tage mod dem. Synnøve rejste sig nu ogsaa og kom efter; men det gik langsomt.

Karen Solbakken fik nu travelt med at hilse paa sin Buskab. Der kom den ene Ko efter den anden, og de kjendte hende og rautede; hun klappede dem, talte til dem og blev glad igjen ved at se, hvor godt de havde taget sig allesammen. »Aa ja,« sagde hun; »Vorherre er den nær, som holder sig nær til ham.« Hun hjalp nu Synnøve med at sætte

dem ind; thi det gik sent med Synnøve den Dag. Moderen sagde ingen Ting dertil; hun hjalp hende ogsaa med at malke, skjønt hun derved blev længer der oppe, end hun havde foresat sig. Da de nu ogsaa havde silet, lagede Moderen sig til at tage nedover igjen, og Synnøve vilde følge hende paa Vej. »Aa nej,« sagde Moderen; »du er kanske træt og vil være i Fred,« og saa tog hun da den tomme Løb til sig, gav hende Haanden og sagde, idet hun saa sikkert paa hende: »Jeg kommer snart op igjen for at se, hvorledes du har det. — Hold du dig til os og tænk ikke paa andre!«

Næppe var Moderen kommen af Syne, før hun tænkte paa, hvorledes hun skulde faa snarest Bud ned til Granliden. Hun kaldte paa Thorbjørns Broder; hun vilde sende ham nedover; men da han kom, fandt hun det lejt at betro sig til ham, sagde derfor: »Det var ingen Ting.« Hun tænkte da paa at gaa selv. Vished maatte hun have, og det var Synd af Ingrid, som ikke sendte hende Bud. Natten var ganske lys, og Gaarden laa ikke saa langt nede, at hun nok kunde gaa den Vej, naar sligt drog derned. Mens hun sad og tænkte paa dette, lagde hun sammen i Tankerne alt det, Moderen havde sagt, og Graaden begyndte

paa ny; men da var hun heller ikke sen, tog paa sig et Tørklæde og gik en Krogvej, for at Gutterne ikke skulde mærke det.

Jo længre hun kom frem, jo mere skyndte hun paa, og til sidst hoppede hun ned ad Gangstien, saa Smaastenene løsnede, rullede nedover og gjorde Skræk. Skjønt hun vidste, at det var bare Stenene, som rullede, forekom det hende dog, at der var nogen i Nærheden, og hun maatte stanse og lye efter. Saa var det ingen Ting, og hun hoppede afsted fortere end før; da hændte det sig, at hun med et stærkt Hop kom ned paa en større Sten, som stak frem i Vejen med den ene Ende, men nu løsnede, fór afsted og forbi hende. Den gjorde svær Støj, det knagede i Buskene, og hun var ræd, men blev det endnu mere, da hun livagtig syntes, det var nogen, som rejste sig og rørte sig længre nede paa Vejen. Først tænkte hun, det kunde være et Udyr, hun stansede med tilbageholdt Aande: hin nede paa Vejen stod ogsaa stille. »Ho—i!« sagde det. Det var Moderen. Det første, Synnøve gjorde, var at springe hen og gjemme sig. Hun sad en god Stund for at vente og se, om Moderen havde kjendt hende igjen og kom tilbage; men det gjorde hun ikke. Saa

ventede hun endnu længer, for at Moderen kunde komme godt af Vejen. Naar hun nu tog afsted igjen, gik hun stille, og snart nærmede hun sig Husene.

Hun blev noget beklemt igjen, da hun saa dem, og det tiltog, jo nærmere hun kom. Alt var stille der, Arbejdsredskaberne stod lænet op mod Væggen, Ved laa hugget og stablet op, og Øxen bed fast i Stabben. Hun gik forbi og hen til Døren; der stansede hun endnu engang, saa omkring sig og lyede; men intet rørte sig. Og som hun stod der og var i Uvished, om hun turde gaa paa Loftet til Ingrid eller ej, kom hun til at tænke, at det vel maatte være i en slig Nat for nogle Aar siden, at Thorbjørn havde været over og plantet Blomsterne hendes. Hurtig tog hun Skoene af sig og listede sig op ad Trappen.

Ingrid blev meget ræd, da hun vaagnede og saa, det var Synnøve, der havde vakt hende. — »Hvorledes har han det?» hviskede Synnøve. Nu mindedes Ingrid altsammen og vilde tage paa sig for at undgaa at svare strax. Men Synnøve satte sig paa Sengekanten, bad hende ligge og gjentog sit Spørgsmaal.

»Nu er det bedre,« sagde Ingrid hviskende; »jeg kommer snart op til dig.« — »Kjære In-

grid, gjem ingen Ting for mig, du kan intet galt sige mig, som jeg ikke har tænkt mig værre.« Ingrid søgte endnu at være skaansom, men den andens Frygt drev paa, og der blev ingen Tid til Omveje. Hviskende faldt Spørgsmaalene, hviskende Svarene; den dybe Stilhed rundt omkring gjorde baade Spørgsmaal og Svar endnu alvorligere, saa at der blev en slig højtidelig Stund, hvori man vover at se den værste Sandhed lige i Øjet. Men dette syntes de begge at få ud, at Thorbjørns Skyld var liden denne Gang, og at intet ondt fra hans Side skød sig imellem ham og deres Medfølelse for ham. Da græd begge frit ud, men stille, — og Synnøve græd mest; hun sad ganske sammensunken paa Sengekanten. Ingrid søgte at friske hende ved at minde om, hvor mangan Glæde de tre ret havde haft sammen; men da gik det her som saa ofte, at hver liden Erindring fra de Dage, hvorover Solskinnet leger, nu i Sorgen smelter op til Taarer.

»Har han spurt efter mig?« hviskede Synnøve. — »Han har næsten ikke talt.« Ingrid huskede Seddelen, og den begyndte at trykke hende. — »Er han da ikke god til at tale?« — »Jeg véd ikke, hvorledes han har det; — han

tænker vel des mere.« — »Læser han?« —
»Mor har læst for ham; nu maa hun gjøre det
hver Dag.« — »Hvad siger han saa?« — »Nej,
han siger næsten ingen Ting, hører du. Han
ligger blot der og ser.« — »Det er i den
malede Stue, han ligger?« — »Ja.« — »Og
vender Hovedet mod Vinduet?« — »Ja.« De
taug begge en Stund. Saa sagde Ingrid: »Den
lille Sankthanslegen, du engang gav ham,
hænger der i Vinduet og vender sig.«

»Ja, det er det samme,« sagde Synnøve
pludselig og stærkt; »aldrig i Verden skal
nogen faa mig til at slippe ham, enten det nu
gaar saa eller saa!« Ingrid blev meget be-
klemmt. »Doktoren véd ikke, om han faar
Helsen sin igjen,« hviskede hun.

Nu hævdede Synnøve Hovedet med tilbage-
holdt Graad, saa paa hende uden at sige et
Ord, lod det saa igjen falde og blev siddende
i Tanker; de sidste Taarer randt sagte ned
over Kinderne, men ingen ny kom efter, hun
foldede Hænderne, men rørte sig ellers ikke:
det var, som hun sad og tog en stor Beslut-
ning. Rejste hun sig da pludselig med et
Smil, ludede sig ned over Ingrid og gav hende
et varmt, langt Kys. »Er han helseløs, saa skal
jeg pleje ham. Nu taler jeg til mine Forældre!«

Dette rørte Ingrid meget; men før hun kom til at sige noget, følte hun sin Haand greben: »Farvel, Ingrid! Nu vil jeg gaa opover alene.« — Og hun vendte sig meget hurtig.

»Det var den Seddelen,« hviskede Ingrid efter hende. — »Seddelen?« spurte Synnøve; Ingrid var allerede oppe, ledte den frem og gik hen til hende med den; men idet hun med sin venstre Haand puttede den ind paa hendes Barm, slog hun sin højre omkring hendes Hals og gav hende nu Kysset igjen, mens Synnøve følte hendes Taarer falde varme og store paa sit Ansigt. Saa skød Ingrid hende sagte ud af Døren og lukkede den i; for hun havde ikke Mod til at se Resten.

Synnøve gik sagte ned ad Trappen paa sine Hosesokker; men da Tankerne vare hende for mange, kom hun uforvarende til at gjøre Støj, blev ræd, hoppede ud af Gangen, greb Skoene og ilede med dem i Haanden forbi Husene, over Markerne og lige bort til Grinden; der stansede hun og trak dem paa, begyndte at gaa opover og skyndte sig, fordi Blodet var kommet i Fart. Hun gik og smaasang og skyndte altid mere og mere paa, saa hun til sidst blev træt og maatte sætte sig. Saa huskede hun Seddelen. — — —

Da Buhunden gjorde Støj den næste Morgen, Gutterne vaagnede, og Kørene skulde malkes og slippes, var Synnøve endnu ikke kommen.

Som Gutterne stod og undrede sig paa, hvor hun kunde være, og fandt ud, at hun ikke havde ligget hele Natten, — kom Synnøve. Hun var meget bleg og stille. Uden at sige et Ord gav hun sig til at lage Mad for Gutterne, lagde Niste ned og hjalp siden med at malke.

Taagen trykkede endnu de lavt liggende Aase, Lynget glitrede af Dug hen over den brunrøde Hej, det var lidt koldt, og naar Hunden gøde, svarede det rundt omkring. Buskaben blev sluppen; den rautede mod den friske Luft, og Ko paa Ko tog afsted ud over Raaket; men der fremme sad alt Hunden, tog mod dem og mødte for dem, til alle var sluppet, hvorpaa ogsaa han slap dem frem; Klokkelyden dirrede hen ad Aasen, Hunden gøde, saa det skar igjennem, Gutterne prøvede, hvem som kunde hauke stærkest. Fra denne Larm gik Synnøve bort og ned til det Sted paa Stølen, hvor Ingrid og hun plejede at sidde. Hun græd ikke, sad stille og stirrede og mærkede af og til hin iltre Støj, som nu

fjærnede sig og flød bedre sammen, jo længre
bort den kom. Under dette begyndte hun at
smaanyne, derpaa at synge lidt højere og
saa med klar, høj Stemme følgende Sang.
Hun havde laget den om efter en anden, som
hun havde kunnet, fra hun var Barn.

Nu Tak for alt, ifra vi var smaa
og legte sammen i Skog og Lage'.
Jeg tænkte, Legen den skulde gaa
op i de graanende Dage.

Jeg tænkte, Legen den skulde gaa
ud fra de løvede, lyse Birke
did frem, hvor Solbakkehuse staa,
og til den rødmalte Kirke.

Jeg sad og ventede saa mangen Kvæld
og saa did bort under Granehejen;
men skygge gjorde det mørke Fjæld,
og du, du fandt ikke Vejen.

Jeg sad og ventede og tænkte tit:
Naar Dagen lider, han Vejen vover.
Og Lyset sluktes og brændte lidt,
og Dagen kom og gik over.

Det stakkars Øjet er blevet vant,
det kan saa sent med at vende Synet;
det kjender slet ingen anden Kant
og brænder saart under Brynet.

De nævner Sted, hvor jeg Trøst kan faa:
det er i Kirken bag Fagerliden;
men bed mig ikke om did at gaa! —
Han sidder lige ved Siden,

— Men godt, saa véd jeg dog, hvem det var,
som lagde Gaardene mod hverandre
og Vej for Synet i Skogen skar
og gav det Lov til at vandre.

Men godt, saa véd jeg dog, hvem det var,
som satte Stole til Kirkebordet
og gjorde, at de gaa Par om Par
fremover lige mod Koret.

SYVENDE KAPITEL.

od Tid efter sad Guttorm Solbakken og Karen sammen borti den store, lyse Stue paa Solbakken og læste for hinanden af nogle nye Bøger, som de havde faaet fra Byen. De havde været i Kirke om Formiddagen; thi det var Søndag, — saa havde de gaaet lidt sammen ud over Jordet for at se, hvorledes Ageren stod, og for at overveje, hvad der skulde lægges igjen eller haves oppe til næste Aar. De havde ruslet fra den ene Atlege og Ager til den anden, og det syntes dem, at Gaarden var gaaet godt frem i deres Tid; »Gud véd, hvorledes den vil skjøtte sig, naar vi er borte,« havde Karen

sagt. Da var det, Guttorm havde bedet hende følge med ind, at de kunde læse i de ny Bøger; »thi en gjør bedst i at holde sig fra slige Tanker.«

Men nu var Bogen prøvet, og Karen mente, at de gamle var bedre: »Folk skriver bare op igjen af dem.« — »Det kan være meget i det; Sæmund sagde i Dag til mig i Kirken, at Børnene er ogsaa bare Forældrene op igjen.« — »Ja, du og Sæmund har nok talt om meget i Dag.« — »Sæmund er en forstandig Mand.« — »Men holder sig lidt til sin Herre og Frelser, er jeg bange for.« — Herpaa svarede ikke Guttorm. — — »Hvor blev det nu af Synnøve?« spurte Moderen. — »Hun er oppe paa Loftet,« svarede han. — »Du sad der jo selv med hende før, hvorledes var hun tilsinds?« — »Aa —« — »Du skulde ikke have ladet hende sidde der alene.« — »Der kom nogen.« Konen taug lidt. — »Hvem var vel det?« — »Ingrid Granliden.«

»Jeg tænkte, hun var paa Sæteren endnu.« — »Hun var hjemme i Dag, for at Moderen kunde komme i Kirke.« — »Ja, vi saa da ogsaa hende der en Dag.« — »Hun har meget at staa i.« — »Det har andre med; en kommer alligevel did, han længes til.« Gut-

torm svarede ikke herpaa. Om en Stund sagde Karen: »De var der, hele Granlidfolket, i Dag foruden Ingrid.« — »Ja, det var vel for at følge Thorbjørn første Gang.« — »Han saa daarlig ud.« — »Ikke bedre at vente; jeg undrede mig over, han var saa pas.« — »Ja, han har faaet lide for sin Galskab.« Guttorm saa lidt ned for sig: »Han er nu bare Ungdommen endnu.« — »Der er ingen god Grund der; en kan aldrig være tryg paa ham.«

Guttorm, som sad med Albuerne paa Bordet og drejede en Bog rundt i Haanden, aabnede nu denne, og idet han begyndte ligesom at læse sagte i den, lod han de Ord falde: »Han skal være ganske sikker paa at faa igjen sin fulde Helse.« Moderen tog nu ogsaa en. »Det var rigtig brav for en saa vakker Gut,« sagde hun; »Vorherre lære ham at bruge den bedre.« De læste begge to; saa sagde Guttorm, idet han bladede om: »Han saa ikke bort til hende i hele Dag.« — »Nej, jeg mærkede mig ogsaa, at han sad stille i Stolen, til hun var gaaet.« En Stund efter sagde Guttorm: »Du tror, han glemmer hende?« — »Det var i alle Fald det bedste.«

Guttorm læste ligefrem, Konen bladede. »Jeg synes ikke videre om, at Ingrid bliver

siddende her,« sagde hun. — »Synnøve har næppe nogen anden at tale med.« — »Hun har os.« — Nu saa Faderen bort paa hende: »Vi maa ikke være for strænge.« Konen taug; om en Stund sagde hun: »Jeg har heller aldrig forbudt hende det.« Faderen lagde Bogen sammen, rejste sig og saa udover ifra Vinduet. »Der gaar Ingrid,« sagde han. Næppe havde Moderen hørt dette, før hun hurtig gik ud. Faderen stod endnu længe i Vinduet, vendte sig da og gik op og ned; Konen kom ind igjen, han stansede. »Jo, det var, som jeg tænkte,« sagde hun; »Synnøve sidder oppe og græder, men roder ned i sin Kiste, naar jeg kommer,« og saa fortsatte hun, idet hun rystede med Hovedet: »Nej, det er ikke godt, at Ingrid gaar her;« — hun gav sig til at stelle med Kvældsmaden, gik ofte ud og ind. Engang, mens hun var ude, kom Synnøve, lidt rødgrædt og stille; hun gled let forbi Faderen, som hun saa op i Ansigtet, og hen til Bordet, hvor hun satte sig og tog en Bog. En Stund efter lagde hun den sammen, gik hen og spurte Moderen, om hun skulde hjælpe hende. »Ja, gjør du det!« sagde denne; »Arbejde er godt for alting.«

Det blev hendes Tur at dække Bordet;

det stod borte ved Vinduet. Faderen, som hidtil havde gaaet op og ned, gik nu derhen og saa ud. »Jeg tror, den kommer sig, den Bygageren, Regnet slog,« sagde han; hun stillede sig ved Siden af ham og saa til. Han vendte sig, Konen var inde, og saa strøg han bare den ene Haand ned ad Synnøves Baghoved, hvorpaa han atter gav sig til at gaa.

De spiste, men meget stille; Moderen læste Bønnen den Dag baade før og efter Bordet, og da de havde rejst sig, vilde hun, de skulde læse og synge, hvad de ogsaa gjorde. »Guds Ord giver Fred; det er dog den største Velsignelse i Huset.« Moderen saa i det samme hen til Synnøve, som havde slaaet Øjnene ned. »Nu skal jeg fortælle en Historie,« sagde Moderen; »det er sandt, hvert Ord, og ikke ilde for den, som vil tænke derover.« — —

Og saa fortalte hun: »Der var i min Opvæxt en Jente paa Houg, som var Datterdatter til en gammel, boglærd Lensmand. Han tog hende tidlig til sig for at have Glæde af hende paa sine gamle Dage, lærte hende da naturligvis Guds Ord og god Skik. Hun var snar til at fatte og glad i Kundskab, saa hun, inden lang Tid løb, var fremme, hvor vi stod til-

bage; hun skrev og regnede og kunde sine Skolebøger og 25 Kapitler i Bibelen, da hun var 15 Aar; jeg husker det, som det var i Gaar. Hun holdt mere af at læse end af at danse, saa hun sjælden fandtes der, hvor Laget gik, men tiere i Bedstefaderens Loftværelse, hvor hans mange Bøger stod. Det bar slig til, at hver Gang vi kom sammen med hende, stod hun, som hun var andensteds, og vi sagde til hverandre: Var vi blot saa kloge som Karen Hougen. Hun skulde arve Gamlingen, og mange gode Karle bød sig til at dele halvt med hende; Afslag fik de alle. Paa den Tid vendte Præstesønnen hjem fra sin Præstelære; det var ikke gaet godt med ham, saasom han mere havde haft Sind for Vildskab og de onde Ting end for de gode; nu drak han. »Vogt dig for ham!« sagde den gamle Lensmanden: »jeg har været meget sammen med de fornemme, og det er min Erfaring, at de er mindre værd vor Lid, end Bonden.« Karen hørte bestandig hans Røst over de andres, — og da hun senere traf til at møde Præstesønnen, gik hun afsides; thi han stod efter hende. Siden kunde hun ingensteds gaa, uden hun mødte ham. »Væk,« sagde hun; »det nytter dig lidet!« Men han fulgte, og saaledes bar

det til, at hun dog til sidst maatte stanse og høre. Han var fager nok, men da han sagde, han ikke kunde leve hende foruden, skræmtes hun væk. Han gik og drev om Husene der, men hun kom ikke ud; han stod uden for hendes Vindue om Natten, men hun kom ikke frem; han sagde, han vilde gjøre Ende paa sig, men Karen vidste, hvad hun vidste. Tog han saa til at drikke igjen. — »Vogt dig; det er Djævelens List altsammen,« sagde den gamle Lensmanden. Saa stod Karlen en Dag lige paa hendes Værelse; ingen vidste, hvorledes han var kommen did. »Nu vil jeg dræbe dig,« sagde han. — »Ja, trøst dig til det!« sagde hun. Men saa græd han og sagde, at det stod i hendes Magt at gjøre ham til et skikkelig Menneske. »Kunde du endda et halvt Aar holde dig fra at drikke,« sagde hun. Og saa holdt han sig et halvt Aar fra at drikke. »Tror du mig nu?« spurte han. »Ikke før du et halvt Aar holder dig fra al Slags Lag og Lystighed.« Det gjorde han. »Tror du mig nu?« spurte han. »Ikke før du rejser hen og ender din Præstelære.« Han gjorde ogsaa dette, og Aaret efter var han tilbage som fuld lært Præst. »Tror du mig nu?« spurte han og havde endda Kappe og Krave paa. »Nu

vil jeg nogle Gange høre dig forkynde Guds Ord,« sagde Karen. Og det gjorde han purt og rent, som det sig en Præstemand sømmer; han talte om sin egen Daarlighed, og hvor let det var at sejre, naar en først kunde begynde, og hvor godt Guds Ord var, naar en først fandt det. Gik han saa igjen til Karen. »Ja, nu tror jeg, du lever efter, hvad du selv véd,« sagde Karen; »og nu vil jeg fortælle dig, at jeg i tre Aar har været trolovet med Anders Hougen, mit Søkendebarn; du skal lyse for os paa næste Søndag.« — —

Her sluttede Moderen. Synnøve havde ingen Opmærksomhed vist i Begyndelsen, siden mere og mere, nu hang hun i hvert Ord. »Er der ikke mere?« spurte hun meget ræd. »Nej,« svarede Moderen. Faderen saa paa Moderen, da gled hendes Blik usikkert til Siden, og hun fortsatte efter en liden Betænkning, idet hun drog Fingeren efter Bordpladen: »Kanske det ogsaa kunde være noget mere; — — men det er det samme.« — »Er det mere?« spurte Synnøve og vendte sig mod Faderen, som syntes at vide det. — »Aa — ja; men det er, som Mor siger, det kan være det samme.« — »Hvorledes gik det ham?« spurte Synnøve. — »Ja, det var netop det,« sagde Faderen og

saa hen til Moderen. Denne havde lænet sig bagover mod Væggen og saa paa dem begge. »Blev han ulykkelig?» spurte Synnøve sagte. — »Vi faar slutte, hvor der skal være Slut,« sagde Moderen og rejste sig. Faderen gjorde ligesaa, Synnøve senere.

OTTENDE KAPITEL.

ogle Uger efter, tidlig om Morgenen, lagede hele Solbakkefolket sig til Kirkefærd; der skulde være Konfirmation, som indtraf lidt tidligere det Aar end sædvanlig, og ved slig Lejlighed blev Husene stængte; thi alle skulde afsted. De vilde ikke kjøre, da Vejret var klart, om ogsaa lidt koldt og vindhaardt i Morgenstunden; Dagen tegnede til at blive vakker. Vejen bøjede omkring Bygden og forbi Granliden, strøg saa bortover til højre, og en god Fjerdingsvej frem. laa da Kirken. Kornet var paa de fleste Steder skaaret og sat paa Stør, Kørene for det meste taget ned fra Fjældene og gik bundne, Markerne var enten grønne Gang eller paa magrere Jord graahvide; rundtom stod den

mangefarvede Skog, Birken alt syg, Aspen ganske bleggul, Rognen med tørre Skrumpeblade, men med Frugt. Det havde regnet stærkt i nogle Dage; Smaakrattet, som mudrede op langs Vejen og ellers stod og nyste i Vejsandet, var nu renvasket og friskt. Men Fjældsiderne begyndte at lude tyngre over Egnen, efter hvert som den hærjende Høst klædte dem af og gjorde dem alvorlige, hvorimod Fjældbækkene, der blot stundimellem havde vist Liv i Sommeren, tullede hovne og sprættende nedover med stor Støj. Granlidfossen gik en tyngre og støere Gang, navnlig da den kom ned i Granliduren, hvor Fjældet med én Gang ikke vilde være med længer, men trak sig indad. Den tog Spændtag i Stenen og satte hujende afsted, saa det skalv i Fjældet. Vasket blev det for sit Forræderi; thi Fossen satte en tirrende Straalesprøjt lige op i dets Ansigt. Noget nysgjerrigt Orekrat, som nærmede sig Stupet, havde nær rapet ned i Flommen, saaledes stod det og hikkede i Vandbadet; thi Fossen var ikke spar den Dag.

Thorbjørn, begge hans Forældre, begge hans Søsken og øvrige Husfolk drog netop forbi og saa paa dette. Han var nu frisk igjen og havde alt som før taget sine kraftige

Tag i Faderens Arbejde. De to gik nu bestandig sammen, saaledes ogsaa her. »Der tror jeg næsten, det er Solbakkefolket, vi har lige bag os,« sagde Faderen. Thorbjørn saa ikke tilbage; men Moderen sagde: »Ja, det er det ogsaa; — — men jeg ser ikke — jo, der langt bag.« Enten fordi Granlidfolket herefter gik fortere, eller fordi Solbakkefolket sagtnede paa sig, blev der større og større Afstand mellem dem, til sidst saa man næppe hverandre. Der lod til at blive folksomt ved Kirken; den lange Bygdevej var sort af Folk, gaaende, kjørende og ridende; Hestene var vælige nu i Høsttiden og lidet vante til at være sammen med flere, hvorfor der var en Gnæg og en Uro over dem, som gjorde Farten farefuld, men meget livlig.

Jo nærmere de kom Kirken, des større Støj stod der af Hestene, idet hver, som kom, skreg op til dem, som alt stod bundne, og disse sled i Tjoret, trampede om paa Bagbenene og hvinede nedover mod de nykomne. Alle Bygdens Hunde, som Ugen lang havde siddet og hørt paa hverandre og smaaskjændtes og ægget hverandre, mødtes nu her ved Kirken og røg lige i Hob i det voldsomste Slagsmaal, parvis og i stærke Klumper, ud over al Mark.

Folket stod stille langs Kirkemuren og Husene, førte en hviskende Samtale og saa blot til hverandre fra Siden af. Vejen, som førte forbi Muren, var ikke bred, Husene laa tæt til paa den andre Siden, og nu stod Kvindfolkene gjerne langs med Muren, Mandfolkene midt imod dem langs Husene. Først senere vovede de at gaa over til hverandre, og om kjendt Folk saa hverandre paa Afstand, lod de, som de ikke kjendtes, før denne Tid kom; — det kunde da være, at de stod saa lige i Vejen for hverandre, naar den ene Part kom, at de ikke kunde undgaa Hilsningen; men da skete den med halvt bortvendt Ansigt og knappe Ord, hvorpaa de gjerne drog sig til hver sin Kant. Da Granlidfolket naade frem, blev der næsten mere stille end før; Sæmund havde ikke mange at hilse, hvorfor det gik ret fort frem over Rækken; Kvindfolkene derimod hængte sig strax fast og blev staaende blandt de forreste. Dette gjorde at Mandfolkene, da de skulde til at gaa ind i Kirken, maatte fremover igjen efter Kvindfolkene; i det samme kom tre Vogne i Række, voldsommere end nogen foregaaende, og stansede end ikke Farten, idet de bøjede ind imellem Folkene. Sæmund og Thorbjørn, som nær var bleven

overkjørt, saa op paa samme Tid; i den første Vogn sad Knud Nordhoug og en gammel Mand, i den anden hans Søster og hendes Husbond, i den tredje Føderaadsfolket. Fader og Søn saa paa hverandre; Sæmund forandrede ikke et Drag, Thorbjørn var meget bleg; de lod begge Blikket slippe og glide lige ud; der mødte det Solbakkefolket, som netop havde stanset lige over for dem for at hilse Ingebjørg og Ingrid Granliden. Vognene var komne imellem, Samtalen var stivnet, Øjnene hang endnu ved de bortfarende, og det var en Tid, før de kunde tage dem til sig igjen. Som de da nogen og hver begyndte at komme sig efter Overraskelsen og lod Øjet strejfe for at søge en Overgang, mødte de Thorbjørn og Sæmund, der stod og stirrede. Guttorm Solbakken bøjede bort, men Konen saa strax efter Thorbjørns Øjne; Synnøve, som nok havde faaet disse, vendte sig mod Ingrid Granliden og tog hende i Haanden som for at hilse hende, skjønt hun havde gjort det én Gang før. Men alle følte de paa én Gang, at deres Tjenestefolk og Kjendinger, alle som én, iagttog dem, og nu gik Sæmund selv bent over og tog med bortvendt Ansigt Guttorm i Haanden: »Tak for sidst!« — »Selv Tak for sidst!«

Ligesaa Konen: »Tak for sidst!« — »Selv Tak for sidst;« men heller ikke hun saa op. Thorbjørn gik efter og gjorde som Faderen; denne kom nu til Synnøve, som var den første, han saa paa. Hun saa ogsaa op til ham og glemte at sige: »Tak for sidst.« Thorbjørn kom i det samme; han sagde intet, hun intet, de tog hverandre i Haanden, men løst, ingen fik Øjnene op, ingen kunde flytte en Fod væk. — »Det bliver bestemt et velsignet Vejr i Dag,« sagde Karen Solbakken og lod Blikket med Hast gaa fra den ene til den anden. Sæmund var den, som svarede: »Aa, ja; den Vind driver Skylagene væk.« — »Godt for Kornet, som staar og trænger til Tørke,« sagde Ingebjørg Granliden og begyndte at børste af Sæmund bag paa Trøjen, ventelig fordi hun trode, han var støvet. — »Vorherre har givet os et godt Aar; men det kan være uvist, om altsammen vil i Hus,« sagde Karen Solbakken igjen og saa hen til de to, som endnu ikke havde flyttet sig siden sidst. »Det kommer an paa Folkemagten,« sagde Sæmund og vendte sig mod hende, saa at hun ikke godt kunde se did, hun vilde. »Jeg har tit tænkt, at et Par Gaarde kunde lægge sin Magt i Hob; da gik det vist bedre.« — »Det kan være slig, at de

vil bruge Tørken paa én Gang,« sagde Karen Solbakken og tog et Skridt til Siden. — »Ja vist,« sagde Ingebjørg og stillede sig tæt ved Manden, saaledes at Karen heller ikke nu fik se did, hun vilde; »men somme Steder er der tidligere modent end paa andre; Solbakken er ofte over Fjortendagene foran os.« — »Ja, da kunde vi jo godt hjælpes,« sagde Guttorm langsomt og traadte et Skridt nærmere. Karen saa til ham i Hast. — »Ellers er der mange Omstændigheder, som kan komme i Vejen,« føjede han til. — »Det er der,« sagde Karen og flyttede ét Skridt til den ene Side, ét Skridt til den anden og nok ét, men saa atter tilbage. — »Aa — ja; der er ofte meget i Vejen for en,« sagde Sæmund; det var ikke frit, at Munden trak op til et Smil. — »Vel er der saa,« sagde Guttorm; men Konen skød ind: »Menneskemagten rækker ikke langt; Guds er den største, skulde jeg tro, og det kommer an paa ham.« — »Han skulde da vel ikke have synderlig imod, at vi hjalp hverandre med Indhøstningen paa Granliden og Solbakken?« — »Nej,« mente Guttorm; »det kan han da ikke have imod,« og han saa alvorlig hen til Konen. Denne vendte Samtalen. — »Her er mange Folk ved Kirken i Dag,« sagde

hun; »det gjør godt at se dem søge Guds Hus.« Ingen syntes at ville svare; da sagde Guttorm: »Jeg tror nok, det monner med Guds-frygten; der er flere ved Kirken nu end i min Ungdom.« — »Aa ja; — Folket øges,« sagde Sæmund. — »Det er vel dem iblandt, kanske største Parten med, som blot driver hid over af Vane,« sagde Karen Solbakken. — »Kanske de yngre,« mente Ingebjørg. — »De yngre vil gjerne træffe hverandre,« sagde Sæmund. — — »Har I hørt, at Præsten vil søge sig væk?« sagde Karen og vendte Samtalen anden Gang. — »Det var slemt,« sagde Ingebjørg; »han har baade døbt og konfirmeret alle Børnene mine.« — »Du vilde vel ogsaa, han skulde gifte dem først?« sagde Sæmund og tyggede væk paa en Flis, som han havde fundet sig. — »Jeg undrer mig paa, om det ikke snart skulde være Kirketid,« sagde Karen og saa hen til Indgangen. — »Ja, det er nok hedt herude i Dag,« sagde Sæmund som før. — »Kom nu, Synnøve, saa skal vi gaa ind.« — Synnøve fór sammen og vendte sig; thi hun havde nok talt med Thorbjørn. »Vil du ikke vente, til Klokken ringer?« sagde Ingrid Granliden og skottede hen til Synnøve; »saa gaa vi allesammen,« lagde Ingebjørg til. Synnøve

vidste ikke, hvad hun skulde svare. Sæmund saa bagover til hende. 'Venter du, saa ringer det snart — for dig,'« sagde han. Synnøve blev meget rød, Moderen saa hvast op til ham. Men han smilte til hende. »Det bliver nu, som Vorherre vil; var det ikke saa, du sagde nys?« og han ruslede i Forvejen bort over mod Kirken, de andre efter.

Ved Kirkedøren var der Trængsel, og da de skulde se til, var den ikke oppe. Netop som de gik nærmere for at spørge om Aarsagen, blev den aabnet, og Folk gik ind; men nogle gik ogsaa tilbage, hvorved de kommende blev adskilte. Op til Væggen stod to i Samtale, den ene høj og svær, med lyst, men stridt Haar, but Næse, og det var Knud Nordhoug, som, da han saa Granlidfolket komme, stansede Talen, blev lidt underlig, men stod alligevel. Sæmund skulde nu gaa lige forbi ham og laante ham et Par Øjne i det samme, men Knud slog heller ikke sine ned, skjønt de ikke saa sikkert. Nu kom Synnøve, og strax hun saa uventet fik Knud at se, blev hun ligbleg. Da slog Knud Øjet ned, løftede sig op fra Væggen for at gaa. Han havde kun gjort et Par Skridt, da saa han fire Ansigter rettet paa sig, det var Guttorms, Konens,

Ingrids og Thorbjørns. Ret som han var ør, gik han lige paa dem, saa han uden selv at vide det snart stod Ansigt til Ansigt med Thorbjørn selv; det lod, som han vilde drage sig til Siden strax; men flere Folk var komne til, og det kunde ikke gjøres saa let. Dette hændte lige paa Stenhellen, som ligger uden for Fagerlidkirken; oppe paa Tærskelen til Vaabehuset var Synnøve stanset og Sæmund længre inde; de kunde, da de stod højere, tydelig ses af alle udenfor og se dem. Synnøve havde glemt alt og stod og stirrede paa Thorbjørn; Sæmund ligesaa, Konen, Solbakkeparret, Ingrid. Thorbjørn følte det og stod som naglet fast; men Knud tænkte, at han her maatte gjøre noget, og saa rakte han den ene Haand et lidet Stykke frem, men sagde ingen Ting. Thorbjørn rakte ogsaa sin lidt frem, men ikke saaledes, at de kunde naa hverandre. »Tak for —« begyndte Knud, men huskede strax, at det ikke var nogen rigtig Hilsen her, og gik et Skridt tilbage. Thorbjørn saa op, og Øjet traf Synnøve, der var hvid som Sne. Med et langt Skridt frem og et kraftigt Tag i Knuds Haand sagde han, saa de nærmeste kunde høre det: »Tak for sidst, Knud; vi kan — have haft godt af det begge to.«

Knud gav en Lyd fra sig omtrent som et Hik, og det var, som han to eller tre Gange forsøgte at tale; men det blev ikke noget af. Thorbjørn havde ikke mere at sige, ventede, — saa ikke op, men bare ventede. Der faldt imidlertid ikke et Ord, og som nu Thorbjørn stod der og drejede Salmebogen i Haanden, kom han til at slippe den ned. Strax bøjede Knud sig, tog den og rakte ham den. »Tak!« sagde Thorbjørn, som selv havde bøjet sig; han saa op, men da Knud atter saa ned, tænkte Thorbjørn: det er bedst, jeg gaar. Og saa gik han.

De andre gik ogsaa, og da Thorbjørn havde sat sig ned og en Stund efter vilde se over til Kvindfolkestolen, mødte han Ingebjergs Ansigt, som smilte moderlig mod ham, og Karen Solbakkens, der bestemt havde ventet paa, at han skulde se did over; thi strax han gjorde dette, nikkede hun tre Gange til ham, og da han studsede derved, nikkede hun tre Gange til, endnu mildere end før. — Sæmund, Faderen, hviskede ham ind i Øret: »Det tænkte jeg.« De havde hørt Indgangsbønnen, sunget en Salme, og Konfirmanderne stillede sig alt op, før han næste Gang hviskede til ham: »Men Knud kan lidet med at være god; lad

det bestandig være langt ifra Granliden til Nordhoug.«

Konfirmationen tog sin Begyndelse, idet Præsten kom frem, og Børnene istemmede Konfirmationssalmen efter Kingo. At høre dem synge alle paa én Gang og alene, fortrøstningsfuldt og klingende, plejer gjerne røre Folk og helst den, som ikke er kommen længe bort, end at han husker sin egen Dag. Naar en dyb Stilhed følger paa, og Præsten, den samme nu i over tyve Aar, den samme, som gjerne har haft en eller anden liden god Stund, hvori han har talt til det bedre for hver enkelt af dem, — naar han nu folder Hænderne over Brystet og tager i, er der gjerne megen Bevægelse. Men Børnene begynder at græde, naar Præsten taler om Forældrene og vil, at de skal bede til Vorherre for sine Børn. Thorbjørn, som nylig havde ligget for Døden, endnu yderligere havde troet, at han blev et helseløst Menneske, græd meget, men især, da Børnene aflagde Løftet, og alle sammen var saa sikre paa at holde det. Han saa ikke en eneste Gang over til Kvindfolkestolen; men efter endt Tjeneste gik han hen til Ingrid, Søsteren, og hviskede noget til hende, hvorpaa han skyndsomt trængte sig

frem og ud, og somme vilde vide, at han var tagen op over Liden og tilskogs i Stedet for hen ad Landevejen; men de var ikke vis paa det. Sæmund ledte efter ham, — opgav det dog, da han saa, at Ingrid ogsaa var borte. Han ledte siden efter Solbakkefolket, disse fór rundt over al Gaarden og spurte efter Synnøve, som ingen havde set ligt til. De drog da hjemover, hver for sig, og uden sine Børn.

Men langt fremme i Vejen var baade Synnøve og Ingrid. »Jeg angrer næsten, jeg tog med,« sagde den første. — »Det er ikke længer farligt nu, naar Far véd om det,« sagde den anden. — »Men han er dog ikke min Far,« sagde Synnøve. — »Hvem véd?« svarede Ingrid, — og saa sagde de ikke mere om den Ting. — »Det er nok her, vi skulde bie,« mente Ingrid, da Vejen havde gjort en stor Krog paa sig, og de stod i en tæt Skog. — »Han har en lang Omvej,« sagde Synnøve. — »Alt kommen!« faldt Thorbjørn ind, — han rejste sig op bag en stor Sten.

Han havde færdig i Hovedet alt det, han vilde sige, og det var ikke lidet. Men i Dag skulde det ikke gaa traat, for Far hans vidste om det og vilde det, hvad han syntes at være vis paa efter det, som havde hændt ved Kirken.

Slig som han ogsaa selv havde længtes den hele Sommer, skulde han nok nu blive dygtigere til at tale med hende, end han før havde været. »Det er bedst, vi gaar Skogvejen,« sagde han; »den fører snarere frem.« Jenterne sagde ingen Ting, men fulgte. Thorbjørn tænkte at tale til Synnøve, men først vilde han vente, til de kom den Bakken opover, siden, til de var over den Myren; men da de vel var over, tænkte han, det var bedst at begynde, naar han var kommen ind i den Skogen der længre fremme. Ingrid, som vel syntes, det gik noget langsomt med dem, begyndte at sagtne Gangen og gled mere og mere tilbage, til hun næsten ikke var synlig; Synnøve lod, som hun ikke mærkede det, men begyndte at plukke et og andet Bær, som stod fremme i Vejkanten.

Det var da underligt, jeg ikke skulde faa Maalet for mig, tænkte Thorbjørn, og saa sagde han: »Det blev alligevel vakkert Vejr i Dag.« — »Det blev det,« svarede Synnøve. Og saa bar det et Stykke fremover igjen; hun plukkede Bær, og han gik der. — »Det var snildt, du vilde følge,« sagde han; men derpaa svarede hun ikke. — »Det har været en lang Sommer,« sagde han; men herpaa svarede hun

heller ikke. — Nej, saa længe vi gaar, tænkte Thorbjørn, kommer vi aldrig til at snakkes ved; »jeg tror, vi gjør bedst i at vente lidt paa Ingrid,« sagde han. — »Ja, lad os det,« sagde Synnøve og stod; her var der intet Bær at bøje sig ned efter, det havde Thorbjørn nok set; men Synnøve havde faaet fat i et stort Straa, og nu stod hun og trak Bærrene ind paa Straaet.

»I Dag faldt mig stærkt paa Minde den Tid, vi gik sammen til Konfirmation,« sagde han. — »Jeg maatte ogsaa komme det i Hug,« svarede hun. — »Der er mange Ting hændt siden den Gang,« — og da hun intet sagde, fortsatte han: »Men de fleste saaledes, som vi ikke havde ventet.« Synnøve stak sine Bær meget flittig ind paa Straaet og holdt Hovedet bøjet under dette; han flyttede lidt for at se hende i Ansigtet; men som om hun mærkede dette, fik hun laget det slig, at hun maatte vende sig paa ny. Da blev han næsten ræd, han ingen Ting skulde faa frem. »Synnøve, du har vel altid lidt at sige, du ogsaa?« Da saa hun op og lo. »Hvad skal jeg sige?« spurte hun. Han fik alt sit Mod igjen og vilde tage hende om Livet, men just som han kom nær til hende, turde han ikke rigtig, men spurte

blot ganske spagfærdig: »Ingrid har vel talt med dig?« — »Ja,« svarede hun. — »Saa véd du ogsaa noget,« sagde han. Hun taug. »Saa véd du ogsaa noget,« gjentog han og kom anden Gang nærmere. — »Du véd vel ogsaa noget,« svarede hun, — Ansigtet kunde han ikke se. — »Ja,« sagde han og vilde faa fat i en af hendes Hænder; men hun var nu flittigere end nogen Tid før. »Det er saa lejt med det,« sagde han, »at du magtstjæler mig.« — Han kunde ikke mærke, om hun smilte til det, og derfor vidste han ikke, hvad han skulde føje til. »Kort og godt da,« sagde han med én Gang ret stærkt, skjønt Stemmen var ikke sikker; »hvad har du gjort ved den Seddelen?« Hun svarede ikke, men vendte sig bort. Han gik efter, lagde den ene Haand paa hendes Skulder og bøjede sig ned over hende. »Svar mig!« hviskede han. — — »Jeg har brændt den.«

Han tog rask og vendte hende mod sig, men da saa han, at hun vilde til at græde, og saa turde han ikke andet end slippe hende igjen; — det er da ogsaa slemt, saa let hun tager til den Graaden, tænkte han. Bedst som de stod, sagde hun sagte: »Hvorfor skrev du den Seddelen?« — »Det har Ingrid sagt dig.« — »Ja vist; men — det var haardt af dig.« —

»Far vilde det — « — »Alligevel — « — »Han trode, jeg blev et helseløst Menneske al min Tid; herefter skal jeg sørge for dig, sagde han.«

Ingrid viste sig nede i Bakken, og de tog strax paa at gaa. »Det var, som jeg saa dig bedst, da jeg ikke mere tænkte at kunne faa dig,« sagde han. — »En prøver sig selv, naar en er alene,« sagde hun. — »Ja; da mærkes det bedst, hvem der har den største Magten i os,« sagde Thorbjørn med klar Stemme og gik alvorlig ved hendes Side.

Hun plukkede ikke mere Bær nu. »Vil du have dem der,« sagde hun og rakte ham Straaet. — »Tak,« sagde han og holdt Haanden, som rakte Bærrene. »Saa er det vel bedst, det bliver ved det gamle,« sagde han lidt svag i Maalet. — »Ja,« hviskede hun næppe hørlig og vendte sig bort; de gik videre fremover, og saa længe hun taug, turde han ikke røre ved hende, heller ikke tale; men han følte ligesom ingen Vægt i Kroppen og var derfor noget nær paa Vej at tumle overende. Det brændte for Øjet, og da de i det samme kom paa en Houg, hvorfra Solbakken godt saas, var det ham, som han havde boet der al sin Levetid og længtes did hjem. »Jeg følger hende lige saa godt over strax,« tænkte han

og gik og drak Mod i sig af Synet, saa han blev stærkere i sit Forsæt for hvert Skridt. »Far hjælper mig,« tænkte han; »jeg holder ikke dette ud længer, jeg maa over, — maa!« Og han gik fortere og fortere, bare saa lige frem; det lyste over Bygden og Gaarden; »ja i Dag; aldrig en Time længer venter jeg,« og han følte sig saa stærk, at han vidste ikke, hvor hen han skulde vende sig.

»Du gaar rent ifra mig,« hørte han en blid Stemme lige bag sig; det var Synnøve, som slet ikke kunde følge ham og nu maatte give tabt. Han blev skamfuld og vendte om, kom tilbage med udstrakt Arm og tænkte: Jeg skal løfte hende over Hovedet paa mig; men da han kom nær hende, gjorde han det slet ikke. »Jeg gaar saa fort, jeg,« sagde han. »Du gør det,« svarede hun.

De var nær ved Bygdevejen; Ingrid, som hele Tiden havde været ude af Syne, gik her lige bag dem. »Nu skal I ikke gaa sammen længer,« sagde hun. Thorbjørn skvat op ved det, det kom for tidlig paa ham; Synnøve blev ogsaa lidt underlig. — »Jeg havde saa meget, jeg skulde sagt dig,« hviskede Thorbjørn. Det var ikke frit, at hun smilte. »Ja-ja,« sagde han, »en anden Gang;« — han tog hendes Haand.

Hun saa op med klart og fuldt Blik; han blev varm ved det, og strax løb det ham gennem Hovedet: Jeg følger hende strax! Da drog hun sin Haand varsomt tilbage, vendte sig rolig til Ingrid og sagde Farvel, gik saa sagte nedover mod Vejen. Han blev staaende tilbage.

De to Søskende gik hjem gennem Skogen. »Fik I nu tale sammen?« spurte Ingrid. — »Nej, det var for kort en Vej,« sagde han, men gik fort, som vilde han ikke høre mere.

— »Nu?« sagde Sæmund og saa op fra Maden, da de to Søskende kom ind i Stuen. Thorbjørn svarede ingen Ting, men gik hen til Bænken paa den andre Siden, ventelig for at tage af sig; Ingrid gik efter og smaalo. Sæmund begyndte at spise igjen, saa nu og da bort over til Thorbjørn, som havde meget travelt, smilte og spiste videre. »Kom og spis,« sagde han; »Maden bliver kold.« — »Tak, jeg skal ikke have noget,« sagde Thorbjørn og satte sig. — »Saa?« — og Sæmund spiste. En Stund efter sagde han: »I var saa snare til at gaa fra Kirken i Dag.« -- »Det var nogen, vi skulde tale med,« sagde Thorbjørn og satte sig paa Hug. — »Nu, -- fik du tale med dem?« — »Jeg véd næsten ikke,«

sagde Thorbjørn. — »Det var som Fa'n,« sagde Sæmund og spiste. En Stund efter var han færdig og rejste sig; han gik bort til Vinduet, stod en Stund og saa ud, hvorpaa han vendte sig: »Du — vi skal gaa ud og se paa Avlingen.« Thorbjørn rejste sig. »Nej, — tag lige saa godt paa dig.« Thorbjørn, som sad i Skjortæærmerne, tog en gammel Trøje, som hang oven over ham. — »Du ser, at jeg har taget den ny paa,« sagde Sæmund. Thorbjørn gjorde det samme, og de gik ud, Sæmund foran, Thorbjørn efter.

De gik nedover mod Vejen. »Skal vi ikke gaa hen til Bygget?« sagde Thorbjørn. — »Nej, nu gaar vi bort over til Hveden,« sagde Sæmund. Just som de kom ned paa Vejen, kom en Vogn sagte kjørende. »Det er en af Nordhougvognene,« sagde Sæmund. — »Det er Ungfolket paa Nordhoug,« lagde Thorbjørn til; men Ungfolket er det samme som de nygifte.

Vognen holdt stille, da de kom nær Grandleidmændene. »Hun er rigtig et stolt Kvindfolk, den Marit Nordhoug,« hviskede Sæmund og kunde ikke faa Øjnene fra hende; hun sad lidt tilbagelænet i Vognen med et Tørklæde løst bundet over Hovedet og et andet omkring

sig. Hun saa stift ud for sig paa de to; der var ikke en Bevægelse over hendes rene, stærke Træk. Manden var meget bleg og mager, saa endnu mildere ud end sædvanlig, omtrent som den, der har en Sorg, han ikke kan tale om. »Er Karlene ude og ser til Kornet?« sagde han. — »Skal tro det,« svarede Sæmund. — »Det staar godt her i Aar.« — »Aa — ja; det kunde have været værre.« — »I kommer sent,« sagde Thorbjørn. — »Der var meget Kvindfolk at tage Afsked med,« sagde Manden. — »Nu, skal du rejse væk?« spurte Sæmund. — »Jeg skulde det, ja.« — — »Gaar den Rejse langt?« — »Aa — ja.« — »Hvor langt paa Lag?« — »Til Amerika.« — »Til Amerika!« sagde begge Mænd paa én Gang; — »en nygift Mand!« lagde Sæmund til. Manden smilte: »Jeg tror, jeg bliver her for Fødens Skyld, sagde Ræven, -- den sad fast i Glæfsen.« — Marit saa bort paa ham og derfra paa de andre, en let Rødme fløj over Ansigtet, men det var ellers uforanderligt. — »Kanske Konen bliver med?« spurte Sæmund. — »Nej, hun gjør ikke det heller.« — »De siger, det skal være let at komme til Magt i Amerika,« sagde Thorbjørn, -- han følte, at Talen ikke burde staa stille. — »Aa — ja,« sagde Manden. — »Men

Nordhoug er en god Gaard,« mente Sæmund.
— »Der er for mange paa den,« svarede Manden. Konen saa atter hen til ham.
»Den ene staar i Vejen for den anden,« lagde han til.

»Ja, god Lykke paa Rejsen,« sagde Sæmund og tog hans Haand; »Vorherre give dig det, du vil finde.«

Thorbjørn saa sin Skolekammerat stærkt op i Øjet; »jeg vil tale med dig siden,« sagde han. — »Det er godt at kunne tale med en,« svarede Manden og skrabede med Svøben i Vogngulvet.

»Kom over til os,« sagde Marit, og Thorbjørn saa vel som Sæmund studsede og saa op; de glemte bestandig, at hun havde saa mild en Stemme.

De kjørte; — det gik sagte fremover, en liden Støvsy krusede omkring dem, Aften-solen faldt lige paa; imod hans mørke Vadmelsklæder skinnede hendes Silketørklæde, — en Bakke kom, og de forsvandt.

— — Længe gik Fader og Søn, før de sagde noget. »Det bæres mig for, at han sent kommer igjen,« ytrede endelig Thorbjørn. — »Det er vel ogsaa det bedste,« mente Sæmund, »naar en ikke har fæstet

Lykken i Landet,« og de gik atter tause videre. — »Du gaar nok forbi Hvedeageren,« sagde Thorbjørn. — »Vi kan se til den paa Tilbagevejen,« — og de gik længre fremover. Thorbjørn vilde ikke rigtig spørge, hvor dette bar hen; thi de gik forbi Granlidjordet.

NIENDE KAPITEL.

Guttorm og Karen Solbakken havde alt spist, da Synnøve rød og andpusten traadte ind. »Men, kjære Barnet mit, hvor har du været?« spurte Moderen. — »Jeg blev tilbage med Ingrid,« sagde Synnøve og blev staaende for at tage et Par Tørklæder af sig; Faderen ledte ind i Skabet efter en Bog. »Hvad kunde I to have at tale om, som tog slig lang Tid?« — »Aa, ikke om noget.« — »Saa var det da rigtig bedre, du holdt Kirkefølge, Barnet mit!« Hun rejste sig og tog Mad frem til hende. Da Synnøve havde sat sig ned for at spise, og Moderen havde sat sig lige over for hende, sagde hun: »Var det kanske flere, du talte med?« — »Ja, der var mange,« sagde Synnøve. — »Barnet maa da faa tale med Folk,« sagde Guttorm.

— »Vist maa hun det,« sagde Moderen lidt mildere; »men hun burde dog følge sine Forældre.« — Herpaa svarede der ikke.

»Det var en velsignet Kirkedag,« sagde Moderen; »Ungdommen paa Kirkegulvet gjør en godt.« — »Man husker sine egne Børn,« sagde Guttorm. — »Du har Ret deri,« sagde Moderen og sukkede. »Ingen kan vide, hvorledes det vil gaa dem.« Guttorm sad længe taus. — »Vi har meget at takke Gud for,« sagde han endelig; »han lod os beholde ét.« Moderen sad og drog Fingeren efter Bordet og saa ikke op; »hun er dog vor største Glæde,« sagde hun sagte; »hun har ogsaa artet sig vel,« lagde hun endnu sagtene til. Der var lang Taushed. »Ja, hun har gjort os megen Glæde,« sagde Guttorm — og senere med blød Stemme: »Vorherre gjøre hende lykkelig.« — Moderen drog Fingeren efter Bordet; der faldt en Taare ned paa det, som hun drog udover. — »Hvorfor spiser du ikke?« sagde Faderen, idet han saa op en Tid efter. — »Tak, jeg er mæt,« svarede Synnøve. — »Men du har jo ingen Ting spist,« sagde nu ogsaa Moderen; »du har gaaet lang Vej.« — »Jeg er ikke god til,« sagde Synnøve og holdt paa med at drage op en Tørklædesnip af Barmen.

»Spis, Barnet mit,« sagde Faderen. — »Jeg kan ikke,« sagde Synnøve og skar i at græde. — »Men kjære, hvorfor græder du?« — »Jeg véd ikke,« og hun hulkede. — »Hun har det saa let med at græde,« sagde Moderen; Faderen rejste sig og gik til Vinduet.

»Der kommer to Mænd opover,« sagde han. — »Ja saa, paa dette Lejte?« spurte Moderen, og hun gik ogsaa bort til Vinduet. De saa længe nedover. — »Kjære, — hvem kan det være?« sagde endelig Karen, men ikke netop, som hun spurte. — »Jeg véd ikke,« svarede Guttorm, og de stod og saa. — »Jeg kan rigtig ikke forstaa det,« sagde hun. — »Jeg heller ikke,« sagde han. Mændene kom nærmere. — »Det maa være dem alligevel,« sagde hun endelig. — »Ja, det er nok saa,« sagde Guttorm. Mændene kom nærmere og nærmere, den ældre stansede og saa sig tilbage, den yngre ligesaa; gik de saa videre.

»Skjønner du, hvad de kan ville?« spurte Karen omtrent som første Gang. — »Nej, det gjør jeg ikke,« sagde Guttorm. Moderen vendte sig, gik bort over til Bordet, satte væk, ryddede lidt op. »Du faar tage paa dig igjen, Barnet mit,« sagde hun til Synnøve; »for her kommer fremmed Folk.«

Næppe havde hun sagt dette, før Sæmund aabnede Døren og kom ind, Thorbjørn bag- efter. »Signe Laget!« sagde Sæmund, stansede lidt ved Døren, gik dernæst sagte fremover for at hilse paa Folket; Thorbjørn fulgte. De kom sidst til Synnøve, som endnu stod borte i en Krog med sit Tørklæde i Haanden og vidste ikke, om hun skulde tage det paa eller ej, vidste vel knap, at hun holdt det i Haanden. »I faar se til, I kan sidde indpaa,« sagde Konen. — »Tak, — det er ellers ingen lang Vej hid over,« sagde Sæmund, men satte sig dog; Thorbjørn ved Siden. — »I kom rent bort ved Kirken i Dag,« sagde Karen. — »Ja, jeg ledte efter eder,« svarede Sæmund. — »Der var mange Folk,« sagde Guttorm. — »Rigtig mange Folk,« gjentog Sæmund; »det var ogsaa en vakker Kirkedag.« — »Ja, vi sad just og talte om det,« sagde Karen. — »Det er saa underligt at se Konfirmationen for dem, som selv har Børn,« lagde Guttorm til; Konen flyttede sig paa Bænken. — »Det er det,« sagde Sæmund; »man kommer til at tænke alvorlig paa dem, — og det er derfor, jeg lakkede hid over i Kvæld,« lagde han til, saa sikkert omkring sig, byttede Skraa og lagde den gamle varlig ned i Messingdaasen. Gut-

torm, Karen, Thorbjørn flygtede med Øjnene, hver til sin Kant. — »Jeg tænkte, jeg skulde følge Thorbjørn hid over,« begyndte Sæmund langsomt; »han kom nok sent hid over alene, — gjør ogsaa ellers daarlig Besked, er jeg ræd,« — han skottede bort til Synnøve, som følte det. — »Det er nu slig, at han har haft Hug til hende, Synnøve, fra det han var saa pas til Karl, han kunde have Forstand paa sligt; — og ikke er det vel frit, at hun ogsaa har lagt sin Hug til ham. Men da tænker jeg, det er bedst, de kommer sammen. — Jeg var lidet for det, den Tid jeg saa, han knap kunde styre sig selv, end sige mere; men nu tror jeg at kunne borge for ham, og kan jeg ikke, saa kan hun; thi hendes Magt er nok nu den største. — Hvad mener I da, om vi saa til at faa dem sammen? Det kan vel ikke haste, men jeg véd heller ikke, hvorfor vi skal vente. Du, Guttorm, er ved god Magt, jeg rigtignok ved mindre og har flere at dele paa; men endda saa tænker jeg, det kan lage sig. I faar da sige, hvad I synes om dette; — hende spørger jeg sidst; for jeg tror nok at vide, hvad hun vil.«

Saaledes talte Sæmund. Guttorm sad paa Hug, lagde vexelvis den ene Haand over den

anden, gjorde flere Gange Mine til at rejse paa sig, idet han hver Gang drog Vejret med mere Magt, men kom sig dog ikke til før den fjerde eller femte Gang, saa fik han endelig ret Ryg, strøg sig op og ned over Knæet og saa bort paa Konen, saaledes at Blikket af og til strejfede Synnøve. Denne rørte sig ikke, ingen kunde se hendes Ansigt. Karen sad ved Bordet og stregede. — »Det er nu saa, — at det er et vakkert Tilbud,« sagde hun. — »Ja, det synes jeg, vi faar tage til Takke med,« sagde Guttorm med høj Stemme, som var han betydelig lettet, og saa fra hende til Sæmund, der havde lagt Armene over Kors og lænet sig op mod Væggen. — »Vi har bare denne ene Datter,« sagde Karen; »vi faar betænke os.« — »Det var Raad til det,« sagde Sæmund; »men jeg véd ellers ikke, hvad der skulde være i Vejen for at svare strax, sagde Bjørnen, — han spurte Bonden, om han maatte faa den Koen hans.« — »Vi kan vist svare strax,« mente Guttorm og saa til Konen. — »Det var nu dette, at Thorbjørn kunde være vel vild,« sagde hun, men saa ikke op. — »Det tror jeg har rettet paa sig,« sagde Guttorm; »du véd selv, hvad du sagde i Dag.« — — Ægtefolkene saa nu vexelvis paa hverandre; det varede vel

et helt Minut. — »Kunde vi bare være tryk paa ham,« sagde hun. — »Ja,« tog nu Sæmund atter til Orde; »hvad den Sagen angaar, saa maa jeg sige, hvad jeg har sagt før; det gaar godt med Læsset, naar hun holder Tømmerne. Det er svært, slig en Magt hun har i ham; det prøvede jeg, den Gang han laa syg der hjemme hos mig og vidste ikke, hvor det bar hen, til Helsen eller ej.« — »Du faar ikke være saa traad paa det,« sagde Guttorm; »du véd, hvad hun selv vil, og det er nu hende, vi lever for!« — Da saa Synnøve for første Gang op, og det var paa Faderen, stort og taknemmelig. — »Aa — ja,« sagde Karen efter en Stunds Taushed og stregede nu lidt haardere end før; »har jeg staaet imod i det længste, saa har det vel været, fordi jeg havde en god Mening om det. — — Jeg var kanske ikke saa haard som Ordene, —« hun saa op og lo; men Graaden vilde frem. Da rejste Guttorm sig. »Saa i Guds Navn er det hændt, som jeg vilde helst her i Verden,« sagde han og gik bort over Gulvet mod Synnøve. — »Jeg har aldrig været ræd for det,« sagde Sæmund, rejste sig nu ogsaa; »det, som skal i Hob, det kommer i Hob.« Han gik bortover. »Nu, — hvad siger du til det, Barnet mit?«

sagde Moderen, hun kom nu ogsaa hen til Synnøve.

Denne sad endnu der; de stod alle omkring hende med Undtagelse af Thorbjørn, som sad, hvor han først havde sat sig. »Du faar rejse dig, Barnet mit,« hviskede Moderen til hende; hun rejste sig, smilte, vendte sig bort og græd. — »Vorherre, han følge dig nu og altid!« sagde Moderen, slog Armene omkring hende og græd sammen med hende. De to Mandfolk gik borte over Gulvet, hver til sin Kant.

»Du faar gaa hen til ham,« sagde Moderen endnu grædende, idet hun slap hende og skød blidt til hende. Synnøve gik et Skridt, men stod, fordi hun ikke kunde komme længre; Thorbjørn sprang op og gik imod hende, greb hendes Haand, holdt den, vidste ikke, hvad han mere skulde gjøre, og blev staaende der med den, til hun sagte tog den til sig igjen. Saa stod de der stiltiende ved Siden af hverandre.

Døren gik lydløst op, en stak Hovedet ind. »Er Synnøve her?« spurtes med varsom Stemme; det var Ingrid Granliden. — »Ja, her er hun; kom nærmere!« sagde Faderen. Ingrid ligesom betænkte sig; »kom du! her er

alt godt,« lagde han til. De saa nu paa hende allesammen. — Hun syntes noget forlegen; »her er nok flere ude,« sagde hun. — »Hvem er det?« spurte Guttorm. — — — »Det er Mor,« sagde hun sagte. — »Lad hende komme,« sagde fire paa én Gang. — — Og Konen paa Solbakken gik imod Døren, mens de andre saa glade til hverandre. »Du kan gjerne komme, Mor,« hørte de Ingrid sige. Og saa kom Ingebjørg Granliden ind i sit lyse Skaut. — »Jeg forstod det nok,« sagde hun, »skjønt Sæmund kan nu ingen Ting sige. Og saa var Ingrid og jeg ikke gode til andet end at gaa over.« — »Ja, her er det, som du vil have det,« sagde Sæmund og flyttede sig, for at hun kunde komme frem til dem. — »Aa, Gud velsigne dig, fordi du drog ham over til dig,« sagde hun til Synnøve, tog hende om Halsen og klappede hende; »du holdt fast i det længste, du, Barnet mit; det blev dog, som du vilde.« Og hun klappede hende paa Kind og Haar, hendes Taarer randt hende ned over Ansigtet; hun ænsede dem ikke, men strøg omhyggelig væk Synnøves. — »Ja, det er en gild Gut, du faar,« lagde hun til, »og nu kjender jeg mig tryk for ham,« — og hun sluttede hende endnu én Gang til sig. — »Mor véd mere i Køkkenet

sit, hun,« sagde Sæmund, »end vi andre, som skal være midt oppi det.«

Det stilnede lidt af med Graaden og Bevægelsen. Huskonen begyndte at tænke paa Kvældsmaden og talte til den vesle Ingrid om at hjælpe sig, »for Synnøve er ikke god til i Kvæld.« Og saa gav disse to sig i Færd med at koge Rømmegrød. Mændene kom i Tale om Aarets Høst, og hvad der kunde falde. Thorbjørn havde sat sig borte ved Vinduet, og Synnøve gled hen til ham og lagde Haanden paa hans Skulder. »Hvad ser du paa?« hviskede hun. — Han vendte Hovedet, saa længe og mildt op paa hende, derfra ud igjen. »Jeg ser over til Granliden,« sagde han; »det er saa underligt at se den herfra.«

